

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060303

DOM
2025-02-10
Stockholm

Mål nr
M 4304-23

Sid 1 (20)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, deldom 2023-03-01 i mål nr M 1905-20, se bilaga A

PARTER

Klagande och motpart

Kemira Kemi AB, 556085-6287
Box 902
251 09 Helsingborg

Ombud: Advokat Mats Björk
Alrutz' Advokatbyrå AB
Kungsgatan 42
111 35 Stockholm

Klagande och motpart

Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

SAKEN

Ansökan om tillstånd till fortsatt verksamhet vid bolagets service- och infrastruktur-anläggningar inom Industry Park of Sweden (IPOS) i Helsingborgs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom på följande sätt.

A. Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens deldom avseende tillstånd till miljöfarlig verksamhet för DCR-anläggningen samt den del av tillståndet som avser utsläpp av avloppsvatten genom de gemensamma avloppsledningarna A–C, J–M, KN, O, P, R–T och Ö och återförvisar målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt behandling i dessa delar.

Dok.Id 2131813

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

B. Mark- och miljööverdomstolen upphäver villkor 10, beslutet att skjuta upp frågorna U1 och U2 och U4, samt den provisoriska föreskriften P1.

C. Mark- och miljööverdomstolen ändrar villkor 2, 6 och 14 så att de får följande lydelse.

2. Bolaget ska senast den 31 mars 2026 ha installerat ett hastighetslock över intaget till sjöpumpstationen.

6. Vid lastning av flytande produkter och råvaror ska det finnas möjligheter att avbryta pumpning från såväl bemannat kontrollrum som från kaj. Vid lossning av flytande produkter och råvaror ska kommunikationskanaler finnas upprättade mellan personal på kajen och personal på båten för att kunna avbryta pumpning.

14. Bolaget ska minst en gång per kvartal inom ramen för kontrollprogrammet visuellt kontrollera och journalföra rensmängder död fisk samt övriga synliga organismer i sjöpumpstationen.

D. Texten under rubriken ianspråktagande ska ha följande lydelse.

När detta tillstånd tas i anspråk upphör tidigare meddelat tillstånd enligt miljöskyddslagen den 22 januari 1979 (nr 4/79) med senare ändringar och tillägg från

Koncessionsnämnden för miljöskydd att gälla i samtliga delar utom det som omfattar

DCR-anläggningen och utsläpp genom avloppsnätet bestående av avloppsledning

A–C, J–M, KN, O, P, R–T och Ö. Bolaget ska meddela tillsynsmyndigheten och mark- och miljödomstolen när tillståndet tas i anspråk.

BAKGRUND

Kemira Kemi AB (Kemira) driver ett antal kemiska fabriker inom Industry Park of Sweden, IPOS, där även andra företag bedriver verksamheter. För att möjliggöra driften inom IPOS finns olika anläggningar och infrastruktur som Kemira svarar för. Koncessionsnämnden för miljöskydd lämnade 1979 tillstånd enligt miljöskyddslagen till verksamheten inom IPOS. Därefter har flera av verksamheterna inom industri-parken tillståndsprövats separat och tillståndet från 1979 har därmed förfallit i dessa delar.

Kemiras nu aktuella ansökan om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken avser fortsatt verksamhet för de funktioner och stödprocesser som inte tillståndsprövats enligt miljöbalken, nämligen energicentralen, bulkhamnen, sjöpumpstationen, spolplattorna, DCR-anläggningen (intern avfallsanläggning för verksamheter inom IPOS), det gemensamma avloppsnätet samt annan infrastruktur och serviceverksamhet som Kemira tillhandahåller inom IPOS.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen i första hand ska undanröja mark- och miljödomstolens dom i de delar som avser tillstånd till DCR-anläggningen och de gemensamma avloppsledningarna och återförvisa målet i dessa delar till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning. I andra hand har länsstyrelsen yrkat att prövotid ska meddelas för

- utredning av vilka åtgärder som kan vidtas för att behandla olika avfallsslag separat i DCR-anläggningen och vilka ytterligare reningstekniska åtgärder, utöver utredningsföreskrift U4, som kan vidtas för att minska utsläppen av föroreningar samt
- utredning av vilka åtgärder som kan vidtas för att minska utsläppen via avloppsledningarna, utöver utredningsföreskrift U1 och U2.

Se nedan för närmare precisering av vad yrkandet innebär.

Kemira har motsatt sig länsstyrelsens yrkanden om ändring av domen och för egen del yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra villkor 2 och 6 så att de får den lydelse som framgår nedan samt i första hand upphäva villkor 14 och i andra hand ändra detta villkor i enlighet med nedanstående:

2. Bolaget ska senast den 31 mars 2026 ha installerat ett hastighetslock över intaget till sjöpumpstationen.

6. Vid lastning av flytande produkter och råvaror ska det finnas möjligheter att avbryta pumpning från såväl bemannat kontrollrum som från kaj. Vid lossning av flytande produkter och råvaror ska kommunikationskanaler finnas upprättade mellan personal på kajen och personal på båten för att kunna avbryta pumpning.

14. Bolaget ska minst en gång per kvartal inom ramen för kontrollprogrammet visuellt kontrollera och journalföra rensmängder, död fisk samt övriga synliga organismer i sjöpumpstationen.

Länsstyrelsen har medgett Kemiras yrkanden om ändring av villkor 2, 6 och 14 och preciserat sitt yrkande om delvis upphävande av tillståndet på följande vis.

Förstahandsyrkandet innebär att ramen för tillståndet ska korrigeras enligt följande (överstruken text tas bort och kursiverad text läggs till): "Mark- och miljööverdomstolen lämnar Kemira Kemi AB tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till att bedriva fortsatt miljöfarlig verksamhet vid bolagets service- och infrastrukturanläggningar i IPOS i Helsingborgs kommun, varav vid Energicentralen, Bulkhamnen, ~~DCR-anläggningen~~ och bolagets anläggningar för avfallsinsamling med följande begränsningar:

Energicentralen	32,6 MW i ångpannorna
Bulkhamnen	Hantering av gods till en mängd av högst 2,5 milj. ton per år och maximalt 900 anlöp per år av fartyg i kommersiell drift
DCR-anläggningen	Behandling av högst 12 000 ton avfall per år varav farligt avfall högst 12 000 ton/år.
Anläggningarna för avfallsinsamling	Lagring av avfall till en mängd av högst 1 050 ton vid ett och samma tillfälle, varav farligt avfall högst 50 ton.

~~Typ av avfall som får behandlas i DCR-anläggningen~~

Typ	EWC
Eluat från jonbytare	190807*
Svavelsyra	060101*
Saltsyra	060102*
Fosforsyra	060104*
Annat avfall från tillverkning av syror	060199
Natriumhydroxid	060204*
Andra baser	060205*
Salter och saltlösningar	060314
Metalloxider	060316
Fosforhaltigt avfall	060999
Avfall från gaturenhållning	100303
Avfall från rengöring av avlopp	200306

Farligt avfall markerat med *

Tillståndet omfattar inte DCR-anläggningen och avloppsnätet bestående av avloppsledning A–C, J–M, KN, O, P, R–T och Ö.

Villkor 10 ska undanröjas liksom utredningsföreskrifterna U1, U2 och U4 och den provisoriska föreskriften P1.

Texten i tillstånden avseende ianspråktagande behöver korrigeras så att det innebär följande: ”När detta tillstånd tas i anspråk upphör tidigare meddelat tillstånd enligt miljöskyddslagen den 22 januari 1979 (nr 4/79) med senare ändringar och tillägg från Koncessionsnämnden för miljöskydd att gälla *i samtliga delar utom det som omfattar DCR-anläggningen och avloppsnätet bestående av avloppsledning A–C, J–M, KN, O,*

P, R–T och Ö. Bolaget ska meddela tillsynsmyndigheten och mark- och miljödomstolen när tillståndet tas i anspråk.”

För det fall tillståndet inte upphävs avseende DCR-anläggningen kan provotidsuppdraget för den formuleras enligt följande för att komplettera U4.

”Bolaget ska under provotiden utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att

- öka återanvändnings- och återvinningsgraden, minska den mängd avfall som går till deponi samt åstadkomma bästa möjliga rening av metaller och andra föroreningar genom separat behandling av de olika avfallsslag som leds till DCR-anläggningen,
- optimera reningseffekten för olika metaller och andra föroreningar genom införande av fler fällningssteg med olika pH-intervall, och
- införa ytterligare reningsteknik för att minska utsläppet av föroreningar till Öresund.

Resultatet av utredningen samt förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast två år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.”

För det fall tillståndet inte upphävs avseende avlopps nätet bestående av avloppsledningarna kan provotidsuppdraget, utöver vad som anges i U1 och U2, kunna formuleras enligt följande:

”Bolaget ska under provotiden utreda vilka åtgärder som kan vidtas för att minska utsläppen av föroreningar via avloppsledning A–C, J, K, KN, P och S. Utredningen ska minst omfatta förbättrade städrutiner, utredning av vilka delströmmar till respektive avloppsledning som ger upphov till de största mängderna av olika föroreningar, balansberäkning och fysiska kontroller av ledningarnas täthet för att hitta möjliga inläckage av föroreningar eller kontaminering från gamla rörledningar samt ytterligare reningsteknik som kan installeras för att minska utsläppen till Öresund. Resultatet av provotidsutredningen med redovisning av tekniska, ekonomiska och miljömässiga förutsättningar för ytterligare utsläppsminskande åtgärder samt förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast tre år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.”

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen och Kemira har i huvudsak anfört detsamma som i mark- och miljödomstolen och lagt till bl.a. följande.

DCR-anläggningen

Länsstyrelsen

Skyldigheten att se till att avfall hanteras på ett sätt som möjliggör en lämplig behandling enligt 15 kap. 10 § miljöbalken innebär krav på en behandling i enlighet med avfallshierarkin. Det är avfallsinnehavaren som ska se till att avfallet blir behandlat i enlighet med hierarkin. Att medge en storskalig hantering av avfall som innebär att avfall av olika slag blandas i strid med avfallsförordningens föreskrifter medför att miljöbalkens syfte urholkas. Bolaget har i målet inte visat att behandlingen av farligt och icke-farligt avfall i DCR-anläggningen sker med bästa möjliga teknik. Allt avfall blandas och behandlas på samma sätt. Reningstekniken och pH-värden under behandlingen anpassas inte för att optimera behandlingen av respektive avfalls- slag och minimera utsläppet av olika metaller och andra föroreningar. Utredningen i målet är inte ändamålsenlig eftersom alternativa tekniker och kostnader för dessa inte har redovisats i tillräcklig omfattning.

Av bolagets ansökan framgår att många olika slags avfall från olika delar av IPOS-området skickas till avfallsanläggningen, till exempel:

- Råvaru- och produktpill från produktionsanläggningar inom industriområdet.
- Slurry eller fast material från rengöring av diverse produktionsutrustning i de olika anläggningarna.
- Processavfall från Kemiras koagulantfabrik (VA-fabriken) för produktion av järn- och aluminiumsalter, inkl. VA-fabrikens pilotanläggning (filterkakor, skrubbevatten, spolvatten, eluat m.m.).
- Processavfall från Kemiras saltsyrafabrik (eluat mm).
- Slam som avskilts i reningsanläggning vid Kemiras spolplattor.

- Vatten från invallningar som inte kan släppas till avlopp.
- Ytvatten från Alufluors lagringsbassänger för fluorkiselsyra.
- Slurry eller fast material från sopmaskin.
- Slam från rensning av dagvattenbrunnar.
- Avfall i form av produkter som inte kan säljas samt så kallade kundreturer.

Bolaget har inte i tillräcklig omfattning redovisat om det finns möjligheter att återvinna delar av avfallet i stället för att blanda det med annat avfall, leda det genom reningsanläggningen och deponera restprodukten. Genom att olika slags avfall blandas och behandlas tillsammans blir det sannolikt mer avfall som måste deponeras i stället för att kunna återvinnas. Med blandade avfallsfraktioner blir det svårare att optimera behandlingen utifrån de olika avfallsslagens egenskaper och föroreningsinnehåll vilket leder till större totala utsläpp av olika föroreningar. Recipienten är redan kraftigt påverkad av föroreningar och omfattande åtgärder behövs för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna nås.

Enligt ansökningshandlingarna sker behandlingen i DCR-anläggningen som en batch-process där varje steg i processen kan övervakas och styras av operatören. Bolaget borde därmed ha förutsättningar för separat hantering och anpassad behandling för respektive typ av avfall. Olika metaller och andra föroreningar fälls ut mest effektivt vid olika pH-intervaller så reningseffekten borde kunna optimeras genom behandling i flera steg. Detta borde utredas vidare.

I domen meddelades provotid för att utreda förutsättningarna för installation av ett sandfilter i DCR-anläggningen och dess reningsförmåga avseende suspenderade ämnen, fluor, arsenik, kadmium, bly, kvicksilver, krom, koppar, nickel och zink. Möjligheterna till ytterligare reningsteknik borde ha utretts i målet, t.ex. anpassad pH-justerings för fällning av olika metaller samt kolfilter för de klororganiska föreningarna. Länsstyrelsen anser också, med tanke på att recipienten redan är hårt belastad av föroreningar, att halt- och mängdvillkor borde ha föreskrivits för kvicksilver, arsenik,

kadmium, zink, bly, krom, koppar, nickel, aluminium, hexaklorbensen (HCB), klorfenoler och dioxiner, samt för fluor när avfall från Alufluor tas emot i DCR-anläggningen.

Kemira har i Mark- och miljööverdomstolen inkommit med kompletterande uppgifter om verksamheten varav vissa uppgifter skulle kunna vara en del av en prøvotidsredovisning för DCR-anläggningen enligt länsstyrelsens andrahandsyrkande. Uppgifterna har dock inte den detaljeringsgrad och referensinformation som behövs för att slutliga villkor ska kunna föreskrivas. Det nya materialet bör med hänsyn till instansordningens princip och att inte alla berörda myndigheter eller allmänheten fått del av det inför prövningen, hanteras genom en återförvisning eller ett prøvotidsförfarande hos mark- och miljödomstolen.

Kemira

Behandlingen i DCR-anläggningens processdel går ut på att neutralisera det sura innehållet i avfallet, att fälla och avskilja mineraliska rester och eventuellt metallinnehåll samt att avvattna avfallet. Neutraliseringen sker genom tillsats av kalkmjölk. Som följd av kalkmjölkstillsatsen, och den pH-justering som då sker, fälls metaller ut, men även sulfat, fosfat och fluorid. Avfallet avvattnas sedan i en filterpress, varefter det avskilda fasta innehållet lämnas till deponi.

Det sura innehållet i avfallet kommer från tillsats av syror i produktionsprocessen. Avfall klassificeras som farligt avfall redan vid låga koncentrationer av sura (frätande) ämnen. Beroende på produktionsmässiga faktorer kan halterna av sura ämnen i produktionsavfallet variera och ibland ligga under nivåerna för farligt avfall och ibland över. Att olika slags farligt och icke farligt avfall skulle blandas är således inte korrekt. Det enda som skiljer är syrakoncentrationen i avfallet och den neutraliseras på samma sätt i behandlingsprocessen. Det är samma slag av avfall även om det kommer från olika delar av produktionsprocessen.

Anläggningen är dimensionerad för dagens volymer och det är troligt att separering och behandling av varje delflöde för sig skulle ge upphov till mer avfall eftersom det är

svårare att optimera reningsprocessen för små, separata delflöden. En samordning av avfallsströmmarna ökar effektiviteten i reningsanläggningen vilket minskar mängden avfall, vilket i sin tur minskar påverkan på miljön. Neutralisering och pH-justering av mindre fraktioner skulle ge mindre noggrannhet och mer kemikalier skulle behöva användas. Det skulle även innebära ett ökat behov av processutrustning för att hantera olika fraktioner separat. Metallhalterna i det utgående renade vattnet från DCR-anläggningen understiger BAT-AEL enligt BAT-WT. Det finns därför inget utredningsbehov gällande reningsteknik för metaller. Suspenderat material överskrider tidvis BAT-AEL och det är därför bolaget åtagit sig att installera ett sandfilter. Det är inte heller befogat med ytterligare åtgärder för att reducera de mycket små mängderna av klororganiska föreningar.

Till stöd för att det pH-intervall som tillämpas är optimalt för samtliga metaller i de behandlade avfallsströmmarna hänvisas till en tabell över halter och mängder av tungmetaller i det från DCR-anläggningen utgående vattnet som getts in till Mark- och miljööverdomstolen. Av den framgår att de uppmätta halterna är lägre än den halt som teoretiskt skulle kunna uppnås vid ett från utfällningssynpunkt optimalt pH för metallen i fråga. Halterna är dessutom väsentligt lägre än gällande dricksvattenkrav och även låga i förhållande till bakgrundshalterna i recipienten. En flerstegsprocess skulle inte tillföra någon större nytta. Mot detta ska även vägas kostnaderna för den utrustning som en flerstegsprocess skulle förutsätta. En grov uppskattning är en kostnad om 8,9 miljoner kronor för varje steg.

Det pågår ett kontinuerligt arbete med att minska avfallsmängden bl.a. genom att vatten som tidigare lämnats till DCR-anläggningen för behandling eller släppts till avlopp idag recirkuleras i stor utsträckning. Andra exempel är att aluminiumhaltig filterkaka återförs som ersättning för jungfrulig råvara och även stoft från filter och processavsug vid säckningsanläggningen återförs till processen. Vid produktionsanläggningarna har det alltså redan gjorts en uttömmande värdering av möjligheterna till återvinning innan detta skickas vidare till DCR-anläggningen. Något behov av utredning av möjligheterna till återvinning kan därmed inte föreligga.

De gemensamma avloppsledningarna

Länsstyrelsen

Mark- och miljödomstolen har föreskrivit sju utredningsvillkor trots att verksamheten är befintlig och inga större förändringar planeras av bolaget. Nödvändiga utredningar för att kunna fastställa slutliga villkor för utsläppen borde ha genomförts innan ansökan om tillstånd lämnades in eller under prövningsprocessen så att slutliga villkor skulle ha kunnat fastställas i domen. Bolagets verksamhet är befintlig och nödvändig information borde ha ingått i ansökan och viktiga frågor inte behövts sättas på provotid.

Vattenförekomsten Helsingborgsområdet är hårt belastad av föroreningar. Halterna för kvicksilver, koppar, arsenik och zink har sämre än god status. Åtgärder måste genomföras så att utsläppen minskar för att uppnå miljökvalitetsnormen God status. Det har skett en anrikning av metaller och organiska miljögifter i sediment och musslor, och skrubbskäddor uppvisar en ökad trend av kvicksilver.

Av bolagets redovisning i målet framkommer att det sker stora utsläpp av tungmetaller via avloppsledningarna S, C, A och R, men provotid fastställdes endast för avlopp R. Utsläppsmängdsmässigt är avlopp R (56 kg/år) och A (62 kg/år) de tredje och fjärde största avloppsströmmarna för tungmetaller. Avlopp S och C släpper ut mer tungmetaller än avlopp R och A (295 kg/år respektive 79 kg/år). Till exempel släpps via avlopp S och C ut 100 respektive 20 kg arsenik per år och 140 respektive 35 kg zink per år. Det är betydande mängder som släpps ut till en redan hårt belastad vattenförekomst. Maxhalterna i avlopp S och C överstiger havsvattenhalterna för aluminium, kvicksilver, arsenik samt krom och i avlopp C gäller motsvarande för fosfor och zink, trots den kraftiga spädningen med havsvatten. Vad gäller utsläppet av arsenik i avlopp S är den uppmätta maxhalten i avloppsvattnet 16 µg/l jämfört med maxhalten 4 µg/l i havsvattnet. Det är därmed rimligt att anta att en betydande mängd föroreningar tillförs via något eller några delflöden, till exempel via kontaminering från gamla rörledningar eller inläckage från den förorenade marken inom verksamhetsområdet, och att det behöver utredas vilka åtgärder som kan vidtas för att minska utsläppen.

Bolaget tillhandahåller ledningarna som en service till andra verksamhetsutövare inom IPOS och styr över vilka framtida verksamheter som kan etablera sig inom industriområdet och som kan använda tillgänglig service och infrastruktur. Då kan bolaget också påverka de totala utsläppen via avloppsledningarna genom att installera ytterligare reningsteknik eller ställa krav på andra verksamhetsutövare att minska sina utsläpp, på motsvarande sätt som ofta sker vid hamnar med gemensamt OFA-system och kommunala avloppsreningsverk.

Kemira

Underlaget som redovisats om utsläppen via de gemensamma avloppsledningarna är tillräckligt för att bedöma tillåtligheten och i den mån det brister bör det leda till ett förordnande om prøvotid, inte till återförvisning.

Halterna av tungmetaller och andra föroreningar i de vatten som leds ut via avlopp S och C är mycket låga. I vissa fall går de inte att detektera. En jämförelse av föroreningshalter mellan ingående kylvatten och det vatten som släpps ut via avlopp S visar på mycket små skillnader. Tungmetallerna härrör i huvudsak från havet och Kemiras bidrag är försumbart. Samma slutsats kan dras beträffande avlopp C.

Föroreningar i recirkulerande havsvatten bör inte ses som tillskott eller en betydande belastning på recipienten. Ytterligare rening skulle mot bakgrund av de låga halterna av tungmetaller och den stora mängden vatten bli svåra att genomföra och mycket kostsamt. Nyttan är också begränsad eftersom utsläppet, i huvudsak, inte utgörs av avloppsvatten från Kemira. Av den anledningen är den minskning av utsläppen genom avloppsledning S och C som länsstyrelsen vill att bolagets ska utreda under en prøvotid uppenbart orimlig enligt 2 kap. 7 § miljöbalken.

Via avloppsledning A leds främst renat processvatten från Aluflour AB samt från DCR-anläggningen. Utsläppet från Aluflour AB är provat i ett tillstånd 2013 där utsläpp av arsenik och kvicksilver regleras. Det är inte rimligt att Aluflour AB:s utsläpp renas ytterligare en gång tillsammans med övrigt vatten som släpps ut via

avloppet. Därutöver omfattas DCR-anläggningens utsläpp via ledning A av utredningsvillkoret U4. Den utredning länsstyrelsen yrkar omfattas således redan av prøvotidsförordnandet i den överklagade domen.

De mätningar som länsstyrelsen hänvisar till och som framgår av inlagan den 31 mars 2022 är provtagningar utförda 2011–2016. Maxhalterna uppmättes 2012–2015. Därefter har de sjunkit, med undantag för arsenik, som ändå ligger inom variationer uppmätta i havsvatten. Mätningar 2023 och 2024 visar att utsläppen via avlopp C minskat väsentligt under senare år och att de motsvarar de halter som uppmäts i det havsvatten som Kemira tar in via bolagets sjöpumpstation. De sjunkande metallhalterna kan bero på att en verksamhet som var källa till fosfor inte längre är verksam i området och att bolaget renoverat ledningarna för att undvika inläckage av förorenat grundvatten.

De avloppsledningar som inte omfattas av utredningsvillkoren dvs. KN, B, J och K leder i huvudsak kylvatten och eventuella föroreningar härrör från förorenat grundvatten som tränger in i ledningarna via sprickor. Ledningarna omfattas dock av Kemiras underhållsplan. Avlopp P har anslutits till avlopp B och utgör inte längre ett eget avlopp.

Villkoren om hastighetslock, lastning och lossning samt kontroll och journalföring av rensmängder i sjöpumpstationen (villkor 2, 6 resp. 14)

Kemira

Hastighetslocket kommer att kunna vara installerat senast den 31 mars 2026. Villkor 2 ska därför ändras i enlighet med detta.

Vid lastning av flytande produkter och råvaror finns möjlighet att vid behov avbryta pumpningen såväl från kontrollrummet som från kajen. Dock inte vid lossning där pumpningen sker från de fartyg som lossas. De rederier som anlitas är helt självständiga och Kemira har inte den rådighet över fartygen som krävs för att uppfylla ett krav på styrning från kontrollrum och kaj vid pumpning vid lossning och det är okänt

om det över huvud taget finns någon teknisk lösning för att styra pumpningen vid lossning från bolagets kontrollrum och kaj. Villkor 6 bör därför ändras så att det vid lossning ska finnas kommunikationskanaler upprättade mellan personal på kajen och personal på båten för att kunna avbryta pumpningen.

Det krävs en ombyggnad av sjöpumpstationen om bolaget ska kunna uppfylla villkor 14. Omhändertagandet och journalföringen skulle leda till att levande organismer i rensat, som med dagens hantering återbördas till rensat i Öresund, skulle dö. Det är svårt att se nyttan och syftet med villkoret avseende journalföringen. För det fall ett villkor om kontroll av rensmängder, död fisk och övriga synliga organismer i sjöpumpstationen skulle anses motiverat kan ett villkor formuleras så att bolaget minst en gång per kvartal inom ramen för kontrollprogrammet visuellt ska kontrollera och journalföra rensmängder, död fisk samt övriga synliga organismer i sjöpumpstationen.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har godtagit Kemiras förslag till ändringar av villkor 2, 6 och 14 som de slutligen formulerats.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan om tillåtlighet och prøvotidsförordnanden

Några utgångspunkter

Mark- och miljödomstolen har bedömt att den sökta verksamheten kan tillåtas och att vissa frågor kan skjutas upp under en prøvotid. Länsstyrelsen har ifrågasatt denna bedömning såvitt gäller tillståndet för DCR-anläggningen och för de gemensamma avloppen från IPOS.

En ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet ska innehålla förslag till skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått samt de övriga uppgifter som behövs för att bedöma hur verksamheten förhåller sig till de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap.

miljöbalken, gällande miljö kvalitetsnormer samt avfallsregleringen i 15 kap. miljöbalken.

När verkningarna av verksamheten inte kan förutses med tillräcklig säkerhet, får mark- och miljödomstolen vid meddelande av tillstånd till verksamheten med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken skjuta upp frågor om villkor till dess erfarenhet har vunnits av verksamhetens inverkan. Detta kan t.ex. vara fallet när det är fråga om renings-teknik som är oprövad. Villkoren för en verksamhet ska dock i regel fastställas i samband med att tillståndet ges och uppskovsbeslut bör bara meddelas när ett verkligt behov föreligger. (Se prop. 1997/98:45 del 2 s. 247.)

Av Mark- och miljööverdomstolens domar den 6 maj 2021 i mål nr M 5584-20 och den 21 juni 2021 i mål nr M 12328-20 framgår att en osäkerhet i tillståndsfrågan inte kan motivera ett prövotidsförordnande utan domstolen måste först ha konstaterat att verksamheten är tillåtlig och att tillstånd kan ges.

DCR-anläggningen

Kemiras ansökan omfattar bl.a. tillstånd till att i DCR-anläggningen behandla process-avfall från verksamhetsområdet. Enligt 2 kap. 5 § miljöbalken ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna att minska mängden avfall samt minska de negativa effekterna av avfall och återvinna avfall. Avfallsbehandlingen vid DCR-anläggningen innebär att Kemira omfattas av definitionen av avfallsproducent i 15 kap. 4 § miljöbalken och därmed har en skyldighet att iaktta avfallshierarkin i 15 kap. 10 § miljöbalken. Vid hanteringen har Kemira enligt 15 kap. 11 § miljöbalken att se till att hanteringen inte skadar eller orsakar risk för skada på människors hälsa eller miljön och att särskild hänsyn tas till risken för skada på bl.a. vatten. Enligt 4 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614) får inte farligt avfall blandas eller spädas ut med andra slag av farligt avfall, annat avfall eller andra ämnen eller material. I 4 kap. 12 § avfallsförordningen finns ett undantag

från förbudet att blanda avfallet. Förbudet ska inte tillämpas i fråga om sådan blandning av avfall som görs

1. av någon vars hanteringen av avfallet omfattas av ett sådant tillstånd eller en sådan anmälan som avses i 9 kap. 6 § miljöbalken (dvs. miljöfarlig verksamhet),
2. på ett sätt som innebär att hanteringen uppfyller kraven i 15 kap. 11 § miljöbalken, och
3. med användning av bästa tillgängliga teknik eller den bättre teknik som följer av 2 kap. miljöbalken.

I DCR-anläggningen behandlas såväl farligt som icke-farligt avfall och det avfall som behandlas har åsatts olika avfallskoder. Som länsstyrelsen framfört kommer det avfall som hanteras i DCR-anläggningen från flera olika källor inom IPOS. Det rör sig om avfall i fast och lös form från olika processer och från rengöring i form av spolning, rensning och sopning av produktionsutrustning, gator, dagvattenbrunnar m.m. Avfallet innehåller bland annat metaller, klororganiska föreningar och suspenderat material i olika koncentrationer. Enligt Mark- och miljööverdomstolen framstår det som att den redovisade behandlingsmetoden, där behandlingen av avfallet endast skiljer sig beroende på formen – om avfallet är torrt eller inte – och som innebär att avfall i samma form blandas och behandlas på samma sätt för att justera pH och fälla ut metaller, riskerar att leda till att farligt avfall blandas sinsemellan och med annat avfall i strid med 4 kap. 10 § avfallsförordningen. Detta kan tillåtas endast om förutsättningarna som anges i 4 kap. 12 § avfallsförordningen är uppfyllda, bl.a. att hanteringen inte skadar eller orsakar risk för skada på människors hälsa eller miljön enligt 15 kap. 11 § miljöbalken samt att hanteringen sker med användning av bästa möjliga teknik eller den bättre teknik som följer av 2 kap. miljöbalken.

Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att utsläppen till vatten från DCR-anläggningen till avloppsledning A bedöms öka med 40–90 procent jämfört med dagens verksamhet samt att föroreningsmängderna som släpps ut kan komma att öka med samma andel, beroende på vilket material som hanteras i anläggningen. I målet framgår också att recipienten redan är hårt belastad av föroreningar.

Mot ovan nämnda bakgrund anser Mark- och miljööverdomstolen att bolaget inte i tillräcklig omfattning visat att behandlingen av avfall från olika källor i DCR-anläggningen inte riskerar att skada människors hälsa eller miljön eller att den uppfyller kraven på bästa möjliga teknik eller den bättre teknik som följer av 2 kap. miljöbalken. Undantaget från blandningsförbudet är därför inte tillämpligt. Den osäkerhet som finns i detta avseende härrör främst från brister i förberedelserna inför ansökan. Osäkerheten gäller även möjligheten att bättre anpassa DCR-anläggningen i förhållande till kraven på avfallsförebyggande åtgärder och på återvinning enligt avfallshierarkin. Bristerna är sådana att tillåtligheten inte kan bedömas ens efter de kompletteringar som kommit in till Mark- och miljööverdomstolen. Tillståndet kan då inte förenas med prøvotid för dessa frågor utan det finns skäl att upphäva tillståndet i de delar det avser DCR-anläggningen.

De gemensamma avloppsledningarna

Kemiras ansökan omfattar även tillstånd till utsläpp av avloppsvatten. Utsläpp av avloppsvatten från mark, byggnader och anläggningar är enligt 9 kap. 1 § miljöbalken miljöfarlig verksamhet. Med avloppsvatten avses inte bara spillvatten eller annan flytande orenlighet utan även vatten som använts för kylning, 9 kap. 2 § miljöbalken.

Även om utsläppen från de olika verksamheterna inom IPOS kontrolleras av respektive verksamhetsutövare enligt kontrollprogram, så är Kemira genom driften av avloppsledningarna ansvarig för utsläppen som sker från avloppen till vattenförekomsten. Det innebär att Kemira förutsätts ha kontroll på utsläppen från samtliga utsläppspunkter.

En utgångspunkt vid bedömningen av vilken utredning som krävs vid en ansökan om tillstånd är recipientens status. I detta fall har länsstyrelsen visat på problem med föroreningar i recipienten som till exempel kvicksilver, koppar, arsenik och zink innebärande att åtgärder måste vidtas för att uppnå miljö kvalitetsnormen God status. Vidare finns information om att anrikning skett av metaller och miljögifter i sediment och biota. Mark- och miljödomstolen har lämnat tillstånd till de gemensamma avlopps-

ledningarna och beslutat om prøvotidsutredning avseende avlopp R. Prövotidsutredning har även beslutats gällande dagvattenbrunnar av relevans i eller i anslutning till avlopp L, T, M, O och Ö.

Länsstyrelsen har angett att det framgår att maxhalten i avlopp S och C överstiger havsvattenhalterna för en rad metaller och poängterat att det sammantaget är stora mängder som släpps ut. I Mark- och miljööverdomstolen har bolaget inkommit med förnyade analyser av metaller m.m. i avloppsledningarna och menar att bolagets bidrag till de tungmetaller som släpps ut via avloppsledning S och C är försumbara.

Av redovisningen framgår dock att även om halterna minskat släpps betydande mängder tungmetaller ut till recipienten. Utsläppen för till exempel avlopp S och C uppgår till 295 kg/år resp. 79 kg/år. För arsenik är motsvarande utsläpp 100 kg/år resp. 20 kg/år. Mark- och miljööverdomstolen delar länsstyrelsens bedömning att utsläppen medför en påverkan på vattenförekomsten och att de inte är tillräckligt utredda. Som utsläppen nu redovisats är det inte möjligt att bedöma om utsläppen endast härrör från redan tillståndsgivna verksamheter eller om föroreningar även tillkommer genom t.ex. inläckage eller förorenat grundvatten. Det går inte heller att dra säkra slutsatser om utsläppen från avloppsledningarna uppfyller kraven i 2 kap. miljöbalken och kravet på att statusen i vattenförekomsten inte får försämrats. Mark- och miljööverdomstolen anser att det i detta fall, när det är frågan om en befintlig verksamhet som möjliggör att en fullödig utredning kan ske, inte är tillräckligt att förordna om prøvotidsutredning för att vidare utreda hanteringen av utsläppen genom avloppsledningarna.

Länsstyrelsen har begärt att tillståndet upphävs såvitt gäller samtliga gemensamma avloppsledningar men särskilt pekat på att de utredningsvillkor som mark- och miljödomstolen beslutat om för vissa av ledningarna är otillräckliga samt, som framgår ovan, att ett par ytterligare avloppsledningar har höga föroreningshalter. Även om föroreningarna i flera av avloppsledningarna synes små i jämförelse med det totala utsläppet från området och i förhållande till föroreningar hos recipienten, anser domstolen att det är lämpligt att behandla avloppssystemet inom området sammanhållet. Det finns alltså skäl att, i enlighet med länsstyrelsens yrkande, upphäva tillståndet såvitt det avser de gemensamma avloppsledningarna.

Frågan om en sammanhållen prövning

Länsstyrelsen har yrkat att tillstånd avseende DCR-anläggningen och utsläppen via avloppsledningarna ska upphävas och att mark- och miljödomstolens dom alltså ska undanröjas endast i dessa delar.

En sådan uppdelning av tillståndet kan ifrågasättas utifrån principen om en integrerad tillämpning av miljöbalkslagstiftningen och samlad prövning sett ur de enskilda verksamhetsutövarnas synvinkel som förespråkas i förarbetena till miljöbalken (se prop. 1997/98:45 del 1 s. 168 ff.). Utformningen av tillståndet och de villkor som fastställs för driften av en verksamhet kan ha avgörande betydelse både för möjligheten att utöva en effektiv tillsyn men också för verksamhetsutövarens möjlighet att ha kontroll över sin verksamhet. Det kan dock konstateras att dessa aspekter inte väger lika tungt i detta mål där verksamheten vid IPOS inte genomgått en samlad prövning och förevarande ansökan gäller ”restverksamheten” dvs. de delar av anläggningen som inte redan tillståndsprövats separat. Det kan också konstateras att verksamheten vid DCR-anläggningen och utsläppen via avloppsledningarna omfattas av ett tidigare tillstånd och att i vart fall DCR-anläggningen fungerar självständigt i förhållande till övrig verksamhet vid IPOS. En återförvisning av hela ansökan till mark- och miljödomstolen även i de delar där länsstyrelsen inte invänt mot tillståndet är därutöver uppenbart till nackdel för Kemira. Det finns därför skäl att frångå principen om en samlad miljöprövning.

Avslutande bedömningar

Som framgått ovan ska alltså det av mark- och miljödomstolen meddelade tillståndet upphävas såvitt avser DCR-anläggningen och de gemensamma avloppsledningarna. En konsekvens av att tillståndet delvis upphävs blir då, som länsstyrelsen också anført, att det tidigare tillståndet, som inte är tidsbegränsat, tills vidare kommer att gälla i dessa delar, dvs. för DCR-anläggningen och det gemensamma avloppssystemet. Som en följd av detta ska, i enlighet med länsstyrelsens yrkande, villkor 10, de uppskjutna frågorna U1, U2 och U4 samt den provisoriska föreskriften P1 upphävas. Vidare ska

texten i domslutet under rubriken ianspråktagande ändras till den av länsstyrelsen föreslagna.

Villkoren om hastighetslock, lastning och lossning samt kontroll och journalföring av rensmängder i sjöpumpstationen (villkor 2, 6 resp. 14)

Kemira och länsstyrelsen är ense om att villkor 2 och 6 bör ändras på det sätt som Kemira slutligen formulerat sitt yrkande. Mark- och miljööverdomstolen bedömer att de nya formuleringarna ger ett godtagbart resultat. Villkoren ska alltså ändras i enlighet med detta.

Mark- och miljööverdomstolen anser inte att villkor 14 bör upphävas men att villkoret kan begränsas på det sätt som parterna är överens om. Villkoret ska alltså ändras i enlighet med detta.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2025-03-10

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs och Mikael Hagelroth, tekniska rådet Yvonne Eklund och hovrättsrådet Katarina Berglund, referent

Föredragande har varit Susanne Schultzberg.

Rättelse/komplettering

Deldom, 2023-03-01

Rättelse, 2023-03-07

Beslut av: rådmannen Ann Westerdahl

BESLUT OM RÄTTELSE 2023-03-07

Med stöd av 17 kap 15 § första stycket rättegångsbalken rättar mark- och miljödomstolen domslutet i utredningsvillkor U7 sista meningen till följande lydelse. Utredning med förslag till slutliga villkor och åtgärder ska redovisas till mark- och miljödomstolen inom två år från det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

PARTER

Sökande

Kemira Kemi AB
Box 902
251 09 Helsingborg

Ombud: Advokat Mats Björk
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 Stockholm

SAKEN

Ansökan om tillstånd till fortsatt verksamhet vid bolagets service- och infrastruktur-anläggningar inom Industry Park of Sweden (IPOS), Helsingborgs kommun

Anl.ID.: 31747 och 75794
Avrinningsområde: 94/95

DOMSLUT

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner den i målet ingivna miljökonsekvensbeskrivningen.

Lagligförklaring

Mark- och miljödomstolen lagligförklarar med stöd av 17 § (1998:811) lagen om införande av miljöbalken befintlig sjöpumpstation med intagsledning i Bulkhamnen fastigheten Kopparverket 8, Helsingborgs kommun.

Tillstånd till miljöfarlig verksamhet

Mark- och miljödomstolen lämnar Kemira Kemi AB tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till att bedriva fortsatt miljöfarlig verksamhet vid bolagets service- och infrastrukturanläggningar i IPOS i Helsingborgs kommun, varav vid Energicentralen, Bulkhamnen, DCR-anläggningen och bolagets anläggningar för avfallsinsamling med följande begränsningar:

Energicentralen	32,6 MW i ångpannorna
Bulkhamnen	Hantering av gods till en mängd av högst 2,5 milj. ton per år och maximalt 900 anlop per år av fartyg i kommersiell drift
DCR-anläggningen	Behandling av högst 12 000 ton avfall ¹ per år varav farligt avfall högst 12 000 ton/år.
Anläggningarna för avfallsinsamling	Lagring av avfall till en mängd av högst 1 050 ton vid ett och samma tillfälle, varav farligt avfall högst 50 ton.

¹Typ av avfall som får behandlas i DCR-anläggningen

Typ	EWC
Eluat från jonbytare	190807*
Svavelsyra	060101*
Saltsyra	060102*
Fosforsyra	060104*
Annat avfall från tillverkning av syror	060199
Natriumhydroxid	060204*
Andra baser	060205*
Salter och saltlösningar	060314
Metalloxider	060316
Fosforhaltigt avfall	060999
Avfall från gaturenhållning	100303
Avfall från rengöring av avlopp	200306

Farligt avfall markerat med *

Tillstånd till vattenverksamhet

Mark- och miljödomstolen lämnar Kemira Kemi AB tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken till bortledning av ytvatten från Sjöpumpstationen med maximalt 150 m³/min dock högst 35 Mm³ per år.

Villkor

1. Om inte annat framgår av denna dom ska verksamheten – inbegripet åtgärder för att minska vatten- och luftföroreningar, avfall och andra störningar för omgivningen – bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett eller åtagit sig i målet.
2. Bolaget ska senast inom 18 månader från det att denna dom vunnit laga kraft ha installerat ett hastighetslock över intaget till sjöpumpstationen.
3. Lastning och lossning av fast gods i bulkhamnen får inte ske vid stark vind eller kraftig nederbörd om det kan medföra damning och spill.
4. Transportband för dammande produkter ska vara täckta. Omlastningspunkter ska vara försedda med avsug och textila spärrfilter dimensionerade för en utgående stofthalt om högst 10 mg/Nm³.
5. Tankar och cisterner i hamnen ska vara försedda med överfyllnadsskydd och högnivåalarm eller annan utrustning som ger motsvarande skydd.
6. Vid lastning och lossning av flytande produkter och råvaror ska det finnas möjligheter att avbryta pumpning från såväl bemannat kontrollrum som från kaj.
7. Buller från bolagets serviceanläggningar och infrastruktur får inte överstiga följande ekvivalenta ljudnivåer utomhus vid bostäder.

Dagtid (kl. 07.00-18.00) 50 dB(A)

Kvällstid (kl. 18.00-22.00) 45 dB(A)

Nattetid (kl. 22.00-07.00) 40 dB(A).

Den momentana ljudnivån nattetid får inte överstiga 55 dB(A) vid bostäder.

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom immissions- och/eller närfältsmätningar och beräkningar. Ekvivalentvärdena ska beräknas för enhetliga driftfall inom de tidsperioder som anges ovan. Kontroll ska ske vid större förändringar i verksamheten, dock minst vart tredje år.

8. Bolaget ska kontrollera det interna avloppssystemet som ansluter till kommunens spillvattennät, samt till tillsynsmyndigheten senast tre år efter det att denna dom vunnit laga kraft redovisa resultatet härav. Redovisningen ska innefatta förslag till framtida kontrollfrekvens. Vid behov, beroende på vad resultatet av mätningarna/filmningen visar, ska redovisningen även innehålla förslag på åtgärder avseende det interna nätet och förslag på vilka ytterligare utredningar som kan behövas för att säkerställa att endast sanitärt spillvatten är kopplat till det kommunala nätet.
9. Från DCR-anläggningen och Energicentralen får inte avledas annat än sanitärt avloppsvatten till det kommunala spillvattennätet.
10. pH i filtratet från DCR-anläggningen ska mätas kontinuerligt och justeras till mellan 6,5 – 9 i utgående vätska till avlopp A.
11. Åtgärder vid spolhallen såvitt avser nedläggning av spolplattor utomhus, installation av utjämnings tank, utbyte av oljeavskiljare och larm till bemannat kontrollrum ska vara genomförda senast 12 månader efter att denna dom vunnit laga kraft. Tillsynsmyndigheten får meddela anstånd om det finns särskilda skäl samt de närmare föreskrifter om detaljutformning och dimensionering som kan behövas.
12. Bolaget ska senast tolv månader efter att tillståndet har vunnit laga kraft lämna in en plan för energihushållning till tillsynsmyndigheten. Av planen ska framgå vilka energihushållande åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra samt kostnaden och energieffektiviseringen för respektive åtgärd. Betydande mervärden till följd av genomförda åtgärder ska också framgå av planen. Det

ska även anges vilka åtgärder som bolaget är beredd att vidta och en motivering till varför övriga redovisade åtgärder inte kommer att vidtas. Planen ska uppdateras löpande, dock minst vart femte år, och finnas tillgänglig samt kunna uppvisas för tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten får medge anstånd med redovisningen om det behövs för samordningen med bolagets plan för energieffektivisering enligt lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag.

13. Kontrollprogram ska finnas med angivande av mätmetoder, mätfrekvenser och utvärderingsmetoder. Ett reviderat kontrollprogram som omfattar uppföljning av det nu meddelade tillståndet ska ges in till tillsynsmyndigheten inom tre månader från det att tillståndet tagits i anspråk.
14. Bolaget ska löpande, inom ramen för kontrollprogrammet journalföra rens-mängder och förekommande fiskdöd i sjöpumpstationen.
15. Innan verksamheten eller någon del därav upphör ska bolaget till tillsynsmyndigheten redovisa hur de anläggningar vid vilka den nedlagda verksamheten bedrivits ska användas i framtiden. I den mån det kan bli aktuellt med en efterbehandling av de föroreningar som verksamheten gett upphov till, ska redovisningen innefatta en plan för hur en sådan efterbehandling ska gå till.

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § 3 st miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov föreskriva ytterligare villkor avseende

- D1. åtgärder avseende ledningsnäten för spillvatten inom IPOS (villkor 8)
- D2. åtgärder för att motverka störande damning utöver vad som föreskrivs i villkor 3 och 4.
- D3. detaljutformning av åtgärder i spolhallen samt anstånd med genomförande
- D4. genomförande av energihushållningsåtgärder enligt plan (villkor 12)
- D5. kontrollen av verksamheten

Uppskjutna frågor

Mark- och miljödomstolen uppskjuter med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken under en provotid följande frågor.

- U1. Bolaget ska under provotiden utreda orsakerna till den förhöjda toxicitet som framkommit av den utförda kemiska och biologiska karakteriseringen i utgående vatten från avloppsledning R. Bolaget ska även utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att genomföra åtgärder för att minska toxiciteten i avloppsvattnet samt åtgärdernas effekt. Vidare ska bolaget utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att minska utsläppen i vatten av kvicksilver, arsenik, zink, koppar och krom samt pH justering till mellan 6,5-9 via avlopp R. Resultatet av provotidsutredningen med förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast tre år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.
- U2. Bolaget ska under provotiden utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att minska utsläppet av föroreningar genom installation av filter, sedimenteringsfällor eller motsvarande utrustning för dagvattenbrunnar av relevans i eller i anslutning till avlopp L, T, M, O, Ö och, för avlopp M, O och Ö ytterligare skyddsåtgärder för att säkerställa att nederbördsvattnet i möjligaste mån avleds via avloppen. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast tre år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.
- U3. Bolaget ska under provotiden utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att förse lämpliga delar av avloppsnätet med avstängningsventiler. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast två år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.
- U4. Bolaget ska under provotiden utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna för installation av ett sandfilter i DCR-anläggningen samt effekterna

av ett sådant filter. Utredningen ska omfatta filtrets reningsförmåga avseende suspenderade ämnen, fluor, arsenik, kadmium, bly, kvicksilver, krom, koppar, nickel, zink m a p totalhalter och lösta halter. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast ett år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

- U5. Bolaget ska under prövotiden utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att införa elanslutning av fartyg. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast ett år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.
- U6. Bolaget ska under prövotiden utreda transportmönster avseende transporterna till och från bolagets anläggningar med målsättningen att antalet vägtransporter och dess miljöpåverkan ska minskas och att lastbilstransporter i huvudsak ska förläggas till vardagar och dagtid. Utredningen ska specifikt omfatta
- en beskrivning av hur förutsättningarna för transport av gods (med gods avses generellt även farligt gods) på järnväg kan utvecklas och förbättras,
 - en beskrivning av förutsättningen för att flytta över godstransporter från väg till järnväg och fartyg,
 - en redogörelse för hur samverkan vid transporter till och från industriparken kan utvecklas för att till exempel undvika att lastbilar kör utan gods,
 - en beskrivning av möjligheten att ställa om till fossilfria lastbilstransporter samt

– en redogörelse för möjligheten att begränsa lastbilstransporterna till vardagar och dagtid samt vad detta innebär för boende längs aktuella färdvägar.

Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast ett år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

- U7. Bolaget ska under en provotid utreda i vilken omfattning släckvatten kan antas uppkomma inom IPOS, i vilken utsträckning särskilda åtgärder kan behövas och vilken typ av åtgärder som i så fall är tekniskt möjliga och kostnaderna härför. Bolaget ska i utredningen samråda med tillsynsmyndigheten och räddningstjänsten. Utredningen med förslag till slutliga villkor och åtgärder ska redovisas till mark- och miljödomstolen inom ett år från det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

Sammanställning för tidpunkter för senaste redovisning av provotider till mark- och miljödomstolen

U4, sandfilter DCR U5, elanslutning av fartyg U6, transporter	Ett år efter laga kraft
U3, avstängningsventiler U7, släckvattenhantering	Två år efter laga kraft
U1, avlopp R, toxicitet, metaller U2 avlopp L, T, M, O, Ö	Tre år efter laga kraft

Provisoriska föreskrifter

Under provotiden och till dess mark- och miljödomstolen beslutar annat ska följande provisoriska föreskrift gälla.

P1. Utsläppet av totalt suspenderat material (TSS) som avleds till avlopp A från DCR-anläggningen får inte överstiga 1500 kg per år. Halten av totalt suspenderat material i utgående vatten från DCR-anläggningen får som kvartalsmedelvärde inte överstiga 60 mg/l. Föreskriften är uppfylld om minst tre av fyra kvartalsvärden under kalenderåret understiger begränsningsvärdet.

Oförutsedd skada

Mark- och miljödomstolen bestämmer tiden för anmälan om oförutsedd skada till följd av den ovan tillståndsgivna vattenverksamheten, då ingen arbetstid kan fastställas, till fem år från dagen för denna dom.

Ekonomisk säkerhet

Mark- och miljödomstolen beslutar med stöd av 16 kap. 3 § miljöbalken att detta tillstånd för sin giltighet ska vara beroende av att bolaget ställer ekonomisk säkerhet om 1 000 000 kronor för avhjälpande av miljöskada och andra återställningsåtgärder som den nu tillståndsgivna verksamheten kan föranleda.

Säkerheten ska godkännas av mark- och miljödomstolen och förvaras av Länsstyrelsen i Skåne län.

Igångsättnings tid

Den miljöfarliga verksamheten i form den utökade hamnverksamheten överstigande 650 fartygsanlöp eller 2 000 kton hanterat gods per år ska ha satts igång inom sex (6) år från det att denna dom vunnit laga kraft annars förfaller tillståndet i denna del.

Ianspråktagande

När detta tillstånd tas i anspråk upphör tidigare meddelat tillstånd enligt miljöskyddslagen den 22 januari 1979 (nr 4/79) med senare ändringar och tillägg från Koncessionsnämnden för miljöskydd att gälla. Bolaget ska meddela tillsynsmyndigheten och mark- och miljödomstolen när tillståndet tas i anspråk.

Rättegångskostnader

Mark- och miljödomstolen förpliktar bolaget att utge ersättning för rättegångskostnader till Länsstyrelsen i Skåne län med totalt 16 000 kronor jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för dom. På beloppet utgår inte moms.

Innehållsförteckning

SAKEN	1
DOMSLUT	1
Miljökonsekvensbeskrivning	1
Lagligförklaring	1
Tillstånd till miljöfarlig verksamhet	2
Tillstånd till vattenverksamhet	2
Villkor	3
Delegation	5
Uppskjutna frågor	6
Provisoriska föreskrifter	8
Oförutsedd skada	9
Igångsättningstid	9
Ianspråktagande	9
Rättegångskostnader	10
BAKGRUND	14
TIDIGARE BESLUT	14
ANSÖKAN	15
Yrkanden	15
Förslag till villkor	15
Förslag till delegation	16
Förslag till provotid	17
Motiv till förslaget till villkor och provotid för utsläpp till vatten	19
Avlopp A:	19
Avlopp R:	20
Bolagets åtaganden i sammanfattning så som de slutligt bestämts	21
Lokalisering	26
Planförhållanden	27
Alternativ lokalisering	27
Teknisk beskrivning av verksamheten	28
Energicentralen	28
Utsläpp till vatten	28
Utsläpp till luft	29
Bulkhamnen	29
Utsläpp till vatten	30

Utsläpp till luft	30
DCR-anläggningen.....	30
Utsläpp till vatten	31
Utsläpp till luft	31
Sjöpumpstationen	32
Utsläpp till vatten	32
Avlopps nätet	32
Miljökonsekvenser	33
Sammanfattning.....	33
Påverkan på nyttjandet av mark- och vattenområden.....	36
Påverkan på naturmiljö	36
Påverkan kulturmiljö, landskapsbild, rekreation.....	38
Övriga områdesskydd m.m	39
Energianvändning.....	40
Vattenanvändning.....	42
Intag av kylvatten	43
Buller	45
Transporter	46
Kemikaliehantering	48
Farligt avfall	50
Icke farligt avfall	51
Utsläpp till vatten	53
Utsläpp till luft	70
Yttre händelser	71
Risk och säkerhet.....	73
INKOMNA YTTRANDE MED SÖKANDENS BEMÖTANDE.....	76
Länsstyrelsen i Skåne län.....	76
Bolagets bemötande	84
Miljönämnden i Helsingborgs stad	100
Bolagets bemötande	106
Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB	110
Bolagets bemötande	111
Kommunstyrelsen i Helsingborgs stad.....	111
Bolagets bemötande	112
DOMSKÄL.....	113

Rådighet	113
Slutlig miljöbedömning och tillåtlighet	113
Lagligförklaring samt villkor för tillståndet till vattenverksamhet	122
Villkor för miljöfarlig verksamhet	123
Uppskjutna frågor.....	124
Delegation	125
Ekonomisk säkerhet	125
Kompensation	126
Fiskeavgift	126
Igångsättningstid och ianspråktagande	126
Arbets tid	128
Oförutsedd skada.....	128
Prövningsavgift	128
Rättegångskostnader.....	128
HUR MAN ÖVERKLAGAR	129

BAKGRUND

Kemira driver ett flertal kemiska fabriker i ett industriområde kallat Industry Park of Sweden (IPOS), beläget invid Öresund, söder om Helsingborgs tätort. Inom IPOS bedriver även andra företag verksamhet; Yara Helsingborg AB som driver fabriker för tillverkning av foderfosfater och fodertillsatser m.m., Alufluor AB som driver en fabrik för tillverkning av aluminiumfluorid samt Suez Recycling AB som driver en anläggning för tankdiskning samt Scandinavian Silver Eel AB som driver en anläggning för uppfödning av ålar. Vidare planerar bland annat NOAH AS att inom IPOS etablera en anläggning för mottagning, behandling och lagring av flygaska.

µg/l

För att möjliggöra drift av Kemiras och de andra verksamhetsutövarnas fabriker finns inom IPOS olika anläggningar och infrastruktur som Kemira svarar för; en anläggning för omhändertagande av restenergi från fabrikerna, produktion och distribution av energi och andra nyttigheter till fabrikerna och även externt (Energicentralen), en hamn (Bulkhamnen), en anläggning där avfall från fabrikerna tas om hand (DCR-anläggningen), en pumpstation för intag av kylvatten (Sjöpumpstationen), spolplattor för fordon (Spolplattorna), ett avloppsnät för processavloppsvatten, kylvatten och dagvatten (Avloppsnätet) samt annan infrastruktur och serviceverksamhet.

Kemira har gentemot tillsynsmyndigheten, Länsstyrelsen i Skåne, åtagit sig att söka nytt tillstånd till sistnämnda anläggningar. Mot den bakgrunden har förevarande ansökan upprättats. Ansökan avser tillstånd till fortsatt verksamhet och inte någon ökning eller väsentlig förändring i förhållande till den nuvarande verksamheten annat än vid Bulkhamnen. Förändringen i Bulkhamnen är dock inom ramen för tillståndet i 1979 års beslut.

TIDIGARE BESLUT

I beslut den 22 januari 1979 (nr 4/79) lämnade Koncessionsnämnden för miljöskydd Kemira tillstånd enligt miljöskyddslagen (1969:387) till fortsatt och utökad verksamhet vid bolagets anläggningar i Helsingborg, inklusive serviceanläggningar och infrastruktur.

I beslut den 15 februari 1980 (nr 31/80) avgjorde Koncessionsnämnden för miljöskydd villkorsfrågor som skjutits upp i 1979 års beslut. Koncessionsnämndens beslut överklagades till Regeringen som i beslut den 15 april 1982 justerade ett av Koncessionsnämnden föreskrivet villkor för buller (villkor 21).

Därefter har de olika fabrikerna inom IPOS tillståndsprövats enligt miljöbalken, varvid tillståndet enligt 1979 års beslut förfallit i dessa delar och numera omfattar

endast Kemiras serviceanläggningar och infrastruktur. Kemira har anmält ett flertal förändringar av verksamheten vid bolagets serviceanläggningar och infrastruktur till tillsynsmyndigheten, Länsstyrelsen i Skåne.

Kajanläggningarna i Bulkhamnen har tillståndsprövats enligt äldre vattenlagen (1918:523) av Söderbygdens vattendomstol genom dom den 17 augusti 1957 (AD 14/57) och dom den 16 juni 1964 (AD 9/64).

ANSÖKAN

Yrkanden

Kemira begär tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken att i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökan och i övrigt i målet få bedriva fortsatt verksamhet vid bolagets service- och infrastruktur anläggningar i IPOS i Helsingborgs kommun, varav vid Energicentralen, Bulkhamnen, DCR-anläggningen och bolagets anläggningar för avfallsinsamling med följande begränsningar:

Energicentralen	32,6 MW i ångpannorna
Bulkhamnen	Hantering av gods till en mängd av högst 2,5 milj. ton per år.
DCR-anläggningen	Behandling av högst 12 000 ton avfall per år varav farligt avfall högst 12 000 ton/år.
Anläggningarna för avfallsinsamling	Lagring av avfall till en mängd av högst 1 050 ton vid ett och samma tillfälle, varav farligt avfall högst 50 ton.

Kemira begär lagligförklaring enligt 17 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken av Sjöpumpstationen samt tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken att i denna anläggning få leda bort 150 m³/min.

Förslag till villkor

1. Om inte annat framgår av denna dom skall verksamheten – inbegripet åtgärder för att minska vatten- och luftföroreningar, avfall och andra störningar för omgivningen – bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett eller åtagit sig i målet.
2. Utsläppet av totalt suspenderat material (TSS) som avleds till avlopp A från DCR-anläggningen får inte överstiga 1500 kg per år. Halten av totalt sus-

penderat material i utgående vatten från DCR-anläggningen får som kvartalsmedelvärde inte överstiga 60 mg/l. Villkoret är uppfyllt om minst tre av fyra kvartalsvärden under kalenderåret understiger begränsningsvärdet.

3. Buller från bolagets serviceanläggningar och infrastruktur får inte överstiga följande ekvivalenta ljudnivåer utomhus vid bostäder.

Dagtid (kl. 07.00-18.00) 50 dB(A)

Kvällstid (kl. 18.00-22.00) 45 dB(A)

Natttid (kl. 22.00-07.00) 40 dB(A).

Den momentana ljudnivån nattetid får inte överstiga 55 dB(A) vid bostäder.

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom immissions- och/eller närfältsmätningar och beräkningar. Ekvivalentvärdena skall beräknas för de tidsperioder som anges ovan. Kontroll ska ske vid större förändringar i verksamheten, dock minst vart tredje år.

4. Kontrollprogram skall finnas med angivande av mätmetoder, mätfrekvenser och utvärderingsmetoder.
5. Innan verksamheten eller någon del därav upphör skall bolaget till tillsynsmyndigheten redovisa hur de anläggningar vid vilka den nedlagda verksamheten bedrivits ska användas i framtiden. I den mån det kan bli aktuellt med en efterbehandling av de föroreningar som verksamheten gett upphov till, ska redovisningen innefatta en plan för hur en sådan efterbehandling ska gå till.

Förslag till delegation

Interna avloppssystem

Kemira åtar sig att kontrollera det interna avloppssystem som ansluter till kommunens spillvattennät samt att till tillsynsmyndigheten senast tre år efter det att mark- och miljödomstolens dom med tillstånd till den ansökta verksamheten vunnit laga kraft redovisa resultatet härav med förslag till framtida kontrollfrekvens och –vid behov, beroende på vad resultatet av mätningarna/filmningen visar –åtgärder avseende det interna nätet och ytterligare utredningar.

Kemira föreslår att mark- och miljödomstolen med stöd av 22 kap. 25 § 3 st. miljöbalken ska överlåta till tillsynsmyndigheten att vid behov föreskriva de villkor som bolagets redovisning kan föranleda.

Släckvatten

Kemira åtar sig att utreda i vilken omfattning släckvatten kan antas uppkomma inom IPOS, i vilken utsträckning särskilda åtgärder kan behövas och vilken typ av åtgärder som i så fall är möjliga och lämpliga samt att till tillsynsmyndigheten redovisa resultatet härav senast ett år efter det att mark- och miljödomstolens dom med tillstånd till den ansökta verksamheten vunnit laga kraft.

Kemira föreslår att mark- och miljödomstolen med stöd av 22 kap. 25 § 3 st. miljöbalken ska överlåta till tillsynsmyndigheten att föreskriva de villkor som nämnda redovisning kan föranleda.

Damning

Kemira föreslår att miljödomstolen skall överlåta åt tillsynsmyndigheten att vid behov föreskriva villkor avseende åtgärder mot olägenheter i omgivningen på grund av damning.

Förslag till provotid

Utsläpp till vatten

Kemira föreslår provotid för utsläpp till vatten via avlopp R, L, T, M, O och Ö med följande utredningsvillkor.

- U1. Bolaget ska under provotiden utreda orsakerna till den förhöjda toxicitet som framkommit av den utförda kemiska och biologiska karakteriseringen i utgående vatten från avloppsledning R. Bolaget ska även utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att genomföra åtgärder för att minska toxiciteten i avloppsvattnet samt åtgärdernas effekt. Vidare ska bolaget utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att minska utsläppen av kvicksilver, arsenik, zink, koppar och krom via avlopp R. Resultatet av provotidsutredningen med förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast tre år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.
- U2. Bolaget ska under provotiden utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att minska utsläppet av föroreningar genom installation av filter, sedimenteringsfällor eller motsvarande utrustning för dagvattenbrunnar av relevans i eller i anslutning till avlopp L, T, M, O, Ö och, för avlopp M, O och Ö ytterligare skyddsåtgärder för att säkerställa att nederbördsvattnet i möjligaste mån avleds via avloppen. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast tre år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

Transporter

Kemira föreslår provotid avseende transporter med följande utredningsvillkor.

- U3. Bolaget ska under provotiden utreda transportmönster avseende transporterna till och från bolagets anläggningar med målsättningen att antalet vägtransporter och dess miljöpåverkan ska minskas och att lastbilstransporter i huvudsak ska förläggas till vardagar och dagtid. Utredningen ska specifikt omfatta
- en beskrivning av hur förutsättningarna för transport av gods (med gods avses generellt även farligt gods) på järnväg kan utvecklas och förbättras,
 - en beskrivning av förutsättningen för att flytta över godstransporter från väg till järnväg och fartyg,
 - en redogörelse för hur samverkan vid transporter till och från industriparken kan utvecklas för att till exempel undvika att lastbilar kör utan gods,
 - en beskrivning av möjligheten att ställa om till fossilfria lastbilstransporter samt
 - en redogörelse för möjligheten att begränsa lastbilstransporterna till vardagar och dagtid samt vad detta innebär för boende längs aktuella färdvägar.

Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast ett år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

Övrigt

Kemira föreslår provotid avseende installation av avstängningsventiler i ledningsnätet, installation av hastighetslock vid sjövattenintaget, elanslutning av fartyg samt förutsättningarna för installation av ett sandfilter i DCR-anläggningen med följande utredningsvillkor.

- U4. Bolaget ska under provotiden utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att förse lämpliga delar av avloppsnätet med avstängningsventiler. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast två år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.
- U5. Bolaget ska under provotiden utreda möjligheten till installation av hastighetslock vid sjöpumpstationen och - om möjlighet finns - lämplig tidpunkt för sådan installation. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor

ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast ett år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

- U6. Bolaget ska under prövotiden utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att införa elanslutning av fartyg. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast ett år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.
- U7. Bolaget ska under prövotiden utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna för installation av ett sandfilter i DCR-anläggningen samt effekterna av ett sådant filter. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast ett år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

Motiv till förslaget till villkor och prövotid för utsläpp till vatten

Avlopp A:

Sökt verksamhet bedöms ge upphov till ett flöde av vatten till avloppsledning A om högst 25 000 m³, en ökning på 40-90 % jämfört med dagens verksamhet, men betydligt lägre än vad som förekommit historiskt. Halten av suspenderat material bedöms kunna uppgå till <60 mg/l och mängden bedöms uppgå till <1 300 kg/år.

DCR-anläggningen ger utsläpp till vatten i form av filtrat från filterpressen, dagvattnet samt sanitärt avloppsvatten. Utsläppet till Öresund av filtrat sker till avloppsledning A och kontrolleras genom flödesstyrd provtagning under fyra veckor per år.

Dessa veckoprover analyseras med avseende på suspenderad substans för kontroll av det villkor som gäller för DCR-anläggningen idag.

De parametrar som har betydelse ska regleras. Filtrat utgör en större del av utsläppet men fluor, aluminium och eventuellt arsenik är också av betydelse för recipienten. De utsläpp av någon betydelse som sker till avlopp A från de verksamheter som ansökan avser sker från DCR och består av följande.

Filtrat

Kemira föreslår att utsläppet av filtrat regleras genom ett villkor avseende utsläpp av suspenderat material.

Fluor

Fluorutsläppet från avlopp A har bedömts ha viss betydelse för recipienten. Från DCR-anläggningen sker dock inget utsläpp av fluor av någon betydelse. Det är enbart Alufluor som hanterar fluor (de står för 70 % av fluorutsläppen till avlopp A). Därför föreslås inget villkor.

Aluminium

Bidraget från DCR-anläggningen av aluminium och arsenik uppgår till mindre än 1 procent av det totala utsläppet till avloppsledning A. Inte heller för aluminium föreslås något villkor.

Övriga metaller

Övriga metallutsläpp ligger betydligt under BAT-AEL, och är av liten betydelse för det totala utsläppet genom avloppsledning A.

Klorfenoler

Utsläppet av klorfenoler från DCR utgör visserligen en betydande del av det totala utsläppet av klorfenoler, men är främst beroende av åtgärder i saltsyrafabriken för att förhindra att klororganiska ämnen uppkommer, vilket har prövats tidigare. Utsläppet bedöms inte ha någon påverkan på recipienten. Tillförseln av organiska miljögifter, såsom dioxin, hexaklorbensen och klorfenol, till recipienten via avlopp A har simulerats. Halterna är genomgående låga, och som mest är de i utsläppspunkten ca 30 pg/l.

HCB och dioxiner

HCB och dioxiner förekommer i mycket låga halter och utgör en mycket liten andel av det totala utsläppet. De bedöms inte ha någon påverkan på recipienten. Under senare år har det överhuvudtaget inte gått att detektera några halter av HCB.

Avlopp R:

Av de verksamheter som ansökan avser är det främst Spolplattorna som har utsläpp till avloppsledning R. Föroreningsbidraget från Spolplattorna är dock mycket litet i förhållande till det totala utsläppet till avlopp R, med undantag för fosfor och fluor. Av det totala fluoridutsläppet till avloppsledning R utgör Spolplattornas bidrag ca 35 %. Fluoridbelastningen på Öresund är dock främst förknippad med avloppsledning A. Belastningen från avloppsledning R motsvarar mindre än en procent av belastningen från avloppsledning A. Utsläppet från Spolplattorna är starkt varierande och helt avhängigt vilka bilar som tvättas samt hur många tvättar som görs. Inga villkor föreslås för spolplattorna.

Utgående vatten från avlopp R har i Toxicons utredning konstaterats vara toxiskt utifrån den kemiska och biologiska karakterisering som gjorts. I provpunkten 15R9 konstateras vattnet utifrån provtagning vara måttligt toxiskt mot marin alg och lågtoxiskt enligt Microtox. Vattnet från provpunkt 15 R5 är högttoxiskt mot marin alg, men uppvisar inte någon toxicitet enligt Microtox. Den art av marin alg som använ-

des i analysen är särskilt känslig mot partikulärt aluminium. En stor del av toxiciteten försvann då provet filtrerades, och kvarvarande toxicitet eliminerades då endera organiska ämnen eller lösta metaller eliminerades.

Sammanfattningsvis konstateras att en betydande del av toxiciteten i avloppsledning R orsakas av komplexbundet eller partikulärt material, troligen aluminium, men troligtvis har även additiva eller synergistiska effekter från organiska föreningar och lösta metaller toxisk inverkan. Orsaken till toxicitet i enlighet med de utredningar som presenteras behöver utredas vidare, liksom möjliga åtgärder för att minska toxiciteten.

Baserat på WSP:s utlåtande föreslår Kemira provotid avseende utsläpp till vatten via avlopp L, T, M, O och Ö (utöver den provotid som i ansökan föreslagits för avlopp R). Som framgår av bemötandet föreslås även provotider avseende

- installation av avstängningsventiler i ledningsnätet,
- installation av hastighetslock vid sjövattnintaget,
- elanslutning av fartyg samt
- transporter

Bolagets åtaganden i sammanfattning så som de slutligt bestämts

Tank- och pump för motorbränsle

Befintlig dieseltank planeras att inom en tvåårsperiod ersättas av en anläggning som uppfyller dagens krav. En modulbyggd tankstation, som rymmer både tank och pump och är försedd med bl.a. invallning och spilluppsamling, övervägs som första handsalternativ. Tankstationen kommer att förses med tät spillzon. Taköverbyggnad kommer att övervägas om det är praktiskt genomförbart med tanke på fordonsstorlekar och vindpåkänning vid den aktuella platsen. Oljeavskiljare kommer att installeras.

Användning av motorbränsle

Kemira utvärderar, tillsammans med underentreprenören GDL, kontinuerligt möjligheterna att använda andra drivmedel än fossilbaserade och att effektivisera transportarbetet. Som drivmedel används idag OKQ8 GoEasy Diesel BIO+ med inblandning av 40% förnybara drivmedel. GDL och andra transportunderleverantörer inom IPOS använder EURO5-motorer eller senare.

Den interna fordonsflottan är redan under omställning. Såväl truckar som andra fordon har bytts och byts fortsatt ut till el-fordon. Vad gäller större arbetsmaskiner kan utbyte av dessa ske i takt med att alternativ blir tillgängliga på marknaden och gällande leasingavtal går ut.

Färskvattenanvändning

Merparten av det vatten som används inom IPOS används av de olika produktionsanläggningarna. Redan idag sker en långt gången recirkulation av vatten inom Kemiras produktionsanläggningar. Ett kontinuerligt arbete pågår för att optimera processerna och därmed minska vattenanvändningen. Detta sker normalt genom mindre processinterna förändringar hos de olika användarna. Vattenförbrukningen redovisas årligen i miljörapporten och här redovisas också viktigare förändringar, exempelvis större vattenbesparande åtgärder.

Förvaring av kemiska produkter och avfall

Inom Kemira sker i stort sett all förvaring av flytande kemiska produkter och flytande avfall invallat, med en invallningsvolym som rymmer den största behållaren volym plus 10 procent av övriga behållares volymer inom invallningen. (Undantag är godkända av Länsstyrelsen).

Invallningar är normalt inte försedda med nederbördsskydd. Istället finns särskilda rutiner för omhändertagande av regnvatten.

Risikanalyser

Som resultat av de riskanalyser som genomförs vidtas en mängd lämpliga riskreducerande åtgärder. Det viktiga är att relevanta riskreducerande åtgärder vidtas, inte att just de åtgärder som föreslogs vid riskanalysen vidtas. Vad Kemira kan åta sig är således att vidta de åtgärder som redovisats grovriskanalyserna eller åtgärder med motsvarande effekt.

Klimat effekter

För att undvika urspolning kommer Kemira att utföra regelbundna besiktningar av kajlinjen och befintligt erosionsskydd. Sponter och erosionsskydd kommer att anpassas till framtida havsnivåer på + 3,5 m till + 4,0 m.

Kemira tar idag hänsyn till höjda havsnivåer vid nybyggnation.

Effekterna av höjda havsvattennivåer och behovet av åtgärder kommer på sikt att utredas mer ingående. Detta arbete sker med fördel genom samverkan med Helsingborgs stad och Helsingborgs hamn vars verksamhet gränsar till Kemiras.

Energieffektivisering

Kemira arbetar löpande med energieffektivisering. Bolaget omfattas av lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag och genomför energikartläggningar minst vart fjärde år.

Kylvatten-Energianläggningen

Allt kylvatten från Energianläggningen avleds till avlopp B. Temperaturhöjningen på utgående kylvatten är under vintertid maximalt 15 °C och under sommartid uppgår maxtemperaturen på utgående vatten till cirka 50 °C.

Kemikaliehantering-Energianläggningen

Natriumhydroxid lagras i tank i natriumbisulfitanläggningen vid svavelsyrafabriken (inomhus, invallat). Lagring av fat sker i huvudsak i byggnad 237, verkstad tillhörande svavelsyrafabriken, och till viss del i byggnad 222 för att förenkla tillgängligheten vid byte av behållare.

Bulkhamnen-hantering av gods

- Hanteringen vid lastning och lossning samt till och från hamnområdet kontrolleras kontinuerligt med avseende på damm och spill.
- Hanteringen kontrolleras och stoppas vid för stark vind.
- Vid kraftig nederbörd sker ingen hantering av fast gods på kaj och påbörjad lastning eller lossning avslutas och resterande material flyttas till bil/fartyg.
- Efter varje lastning och lossning genomförs sopning av kajområdet. Det uppsamlade materialet går till DCR-anläggningen för vidare behandling om så är lämpligt, annars till annan mottagare.
- Gemensamma gator och vägar på IPOS sopas 2-3 gånger i veckan samt vid behov.
- Transportbanden är täckta vid ställen där damning lätt kan uppkomma.
- Omlastningspunkterna är försedda med avsug anslutna till textila spärffilter dimensionerade för en utgående stoffhalt understigande 10 mg/Nm³.
- Transportband är försedda med avskrapare där det behövs.
- Skeppsmatare är inkapslade och försedda med strumpa, utlastningsbälg eller liknande för att minimera risken för spill och damning som följd av vindpåverkan.
- Höjd för lossning av dammande material regleras för att minimera risken för damning.
- Lossningsutrustning väljs utifrån vilken typ av gods som ska hanteras.
- Dedikerade ledningar från kaj till mottagare för varje produkt.
- Bultade flänsförband för anslutning av lossningsslang till lossningsledning.
- Pumpning med båtens pumpar till tank vid lossning. Vid lastning sker pumpning till båt med pumpar vid respektive lagertank.
- Nivågivare och larm i mottagningstankar med övervakning i kontrollrum.
- Manövrering av utlastningspumpar från kontrollrum och kaj.
- Nödstopp för utlastningspumpar i kontrollrum och på kaj.
- Mätare för flöde och i förekommande fall tryck som avläses på display och i kontrollrum.

- Kontinuerlig kontakt mellan kontrollrumspersonal, hamnpersonal och båtens personal inför och under lossningen och lastningen.
- Nödstopp för båtens pumpar.
- Detaljerade lossningsrutiner för varje produkt.
- Särskild utbildad hamnpersonal.
- Rondering av ledning och mottagningstank under lossningsproceduren.
- Avspärrning av lossnings- och lastningsområdet.
- Användning av lämplig personlig skyddsutrustning.
- Kameraövervakning.
- Tätningar för brunnstätning.

Följande utrustning finns för att kunna begränsa och samla upp kemikaliespill:

- Länsor
- Båt för att kunna lägga ut länsor
- Bubbelridå
- Arbetsmaskiner som kan samla upp spill eller lägga ut material för att förhindra att spill sprids

Bulkhamnen-hantering av avfall

- Hamnen är skyldig att ta emot fartygsgenererat avfall. För källsortering av olika avfallsfraktioner från båtar finns återvinnings- och källsorteringsstationer placerade i direkt anslutning till kajerna i hamnen.
- Det fartygsgenererade icke farliga avfallet som huvudsakligen utgörs av förpackningsavfall (papper, plast, trä), skrot, kontorspapper och "hushållsavfall" källsorteras på fartygen varefter det lämnas i återvinningsstation.
- Det fartygsgenererade farliga avfallet utgörs huvudsakligen av flytande avfall i form av maskinrumsavfall (sludge). Sludge hämtas av slamsugningsfordon direkt från fartyg och omhändertas av godkänd avfallsmottagare.
- Övrigt farligt avfall från fartygen som batterier, lysrör etc. lämnas vid två av avfallsstationerna i hamnen.
- Hamnverksamheten ger upphov till mindre mängder icke farligt avfall i form av exempelvis bygg- och rivningsavfall, förpackningsavfall (papper, plast, trä) och skrot. Hamnverksamheten ger i övrigt upphov till mindre mängder farligt avfall, framförallt i form av oljeavfall. De olika avfallsslagen källsorteras och lämnas i någon av stationerna ovan.

Bulkhamnen-bunkring av bränsle

Vid bunkring dras slang från lastbil till fartyg. Bunkring övervakas kontinuerligt av såväl fartygets personal som chauffören. Tätningar läggs över näraliggande brunnar och möjlighet finns att lägga ut länsor vid spill.

DCR-anläggningen

- För varje tillförd avfallsfraktion registreras ursprunget på avfallet, typ av avfall samt uppskattad/eller invägd mängd.
- Nya inkommande avfall kommer att analyseras som underlag för beslut om behandling.
- Utgående flöde pumpas nivåstyrt. pH mäts kontinuerligt och ska ligga mellan 6 och 10 i utgående vätska, och pumpen är förreglad över pH-värdet.
- Invallningen i DCR-anläggningen har en annorlunda utformning eftersom den är öppen ut mot hanteringsytan. I samband med pågående underhållsprojekt kommer hanteringsytan och dess avvägning att mätas in. Om det skulle visa sig att uppsamlingsvolymen är otillräcklig kommer Kemira att utöka volymen i tillräcklig utsträckning.

Sjöpumpstationen

- Det planeras för installation av varvtalsstyrning på ytterligare en pump under år 2022-2023.

Gemensamma avlopp

- Sanitärt avloppsvatten avleds till kommunens avloppsreningsverk, att övrigt avloppsvatten inte leds till kommunens ledningsnät, och att någon förändring av detta inte planeras.
- Från Bulkhamnen, Sjöpumpstationen och Insamlingsanläggningarna avleds inget avloppsvatten till kommunens ledningsnät.
- Från DCR-anläggningen avleds sanitärt avloppsvatten till kommunens avloppsreningsverk. Övrigt avloppsvatten avleds inte till kommunens ledningsnät, och någon förändring av detta planeras inte.
- I avlopp R (mätpunkt 15R5) mäts pH kontinuerligt. Vid pH >3 leds vattnet till recipient. Vid pH <3 leds vattnet till spillvattenbassängen för justering av pH. Manuell utledning till avlopp R sker vid pH 7-11.
- Av kompletteringen 2021-06-14 sid 43 framgår att en större ledningsanalys av avloppen (exkl sanitärt spillvattennät) gjorts och att åtgärder vidtagits eller planeras enligt tabellen nedan. Förnyad ledningsanalys kan bli aktuell efter år 2023.

	Inget be- hov	Låg	Medel	Hög
Ledningsanalys	122	62	36	12
Åtgärdat - år 2020	0	37	8	5
Åtgärdas - år 2021	0	14	8	4
Åtgärdas - år 2022	0	0	2	3
Åtgärdas - år 2023	0	7	5	0

Spolplattor

- Spolplattorna utomhus kommer att tas ur drift.
- En utjämningsstank på ca 10 m³ kommer att installeras före den golvbrunn där pH-justering och tillsats av fällningskemikalier sker.
- Det överlopp till avlopp R som idag finns i pumpbrunnen efter spolhallen kommer att tas ur bruk.
- Befintlig oljeavskiljare kommer att ersättas med en som uppfyller dagens krav.
- Vissa larm, som idag visas lokalt i anläggningen, kommer att ledas till bemannat kontrollrum.
- Efter utvärdering av effekterna kan ytterligare åtgärder komma i fråga.

Lokalisering

IPOS är beläget invid Öresund, söder om Helsingborgs tätort och inkluderar fastigheterna Kopparverket 8-11. Kopparverket 8 ägs av Kemira Kopparverket KB, Kopparverket 9 och 10 av Alufluor och Kopparverket 11 av PEAB-koncernen.

IPOS gränsar i norr till annan industriell verksamhet. Området avgränsas i öster av Industrigatan, via vilken tillfart till området sker. Utmed Industrigatan finns (från norr till söder) bostäder, Kemiras före detta huvudkontor, ett grönområde samt fastigheten kv. Bronsen med lokaler bland annat för laborieverksamhet. Vidare längre söderut ligger kv. Blyet 1 med lokaler för icke störande verksamheter (Åkarnas hus) samt grönytor. I söder gränsar området till annan industriell verksamhet (Solenis Sweden AB) samt till ett allmänt grönområde och - invid Öresund - Knäha-kens fritidshamn. I väster gränsar området med Bulkhamnen till Öresund.

Inom industriparken driver Kemira idag ett flertal produktionsanläggningar, men även andra företag bedriver producerande verksamhet och serviceverksamheter. Kemira svarar även för områdesförvaltning samt drift och skötsel av områdesgemensamma resurser.

In- och uttransporter per bil till industriparken sker via Malmöleden, Ättekulla trafikplats, Rusthållsgatan och Koppargatan, som mynnar ut i Industrigatan vid infarten till området.

Planförhållanden

Gällande översiktsplan för Helsingborg stad antogs av kommunfullmäktige den 18 maj 2010. Den 23 november 2011 antog kommunfullmäktige en fördjupning av översiktsplanen för södra Helsingborg, FÖP H+, som i relevanta delar ersätter översiktsplanen. H+ som utgör ett stadsutvecklingsprojekt inom delar av Helsingborgs stad och omfattar området Kopparverkshamnen där IPOS är lokaliserat. I markanvändningskartan för år 2035 till *fördjupning av översiktsplanen för H+* anges markanvändningen för Kopparverkshamnen som ”*verksamhetsområde, inkluderat även störande industri, med hamnfunktion*”. Till fördjupningen av översiktsplanen tillhör ett antal tematiska PM som tagits fram som underlag inför avvägning av olika intressen. Ett av dessa behandlar Kopparverkshamnen med tillhörande industri.

Markanvändningen inom industriparken regleras av en stadsplan som vann laga kraft den 24 februari 1967. Fastigheterna är enligt planen avsedda för industriändamål och därmed samhörigt ändamål (J) samt område för hamnändamål och därmed samhörigt ändamål (P). Av planhandlingarna till stadsplanen går att utläsa att området i sin helhet är ett utpräglat industri- och hamnområde och att verksamheten inom komplexet är tung kemisk industri. Av planbestämmelserna framgår inget mer utvecklat syfte med markanvändningen.

Ansökt verksamhet bedöms vara förenlig med gällande planer.

Alternativ lokalisering

Helsingborg är den plats i Sverige där Kemira driver sin industripark och sina produktionsanläggningar. Nu aktuell ansökan avser befintlig serviceverksamhet vars lokalisering senast prövades i grundtillståndet 1979. Därefter har ett antal verksamheter belägna inom IPOS tillståndsprövats och ansetts lämpligt lokaliserade. Den nu sökta verksamheten är nödvändig för att dessa verksamheter ska kunna bedrivas. Lokaliseringen av den nu sökta verksamheten kan därmed anses vara redan prövad, indirekt.

Något realistiskt lokaliseringsalternativ bedöms inte föreligga, eftersom ansökan avser verksamhet som är nödvändig för övriga anläggningar inom IPOS.

Teknisk beskrivning av verksamheten

Energicentralen

Energicentralen tar emot överskottsenergi från fabrikerna i form av hetvatten och ånga. Ångan leds till en turbin för produktion av el i tre steg. Producerad el täcker ca 30-40 % av fabrikernas behov. Resterande del köps in och distribueras via Energicentralen. El distribueras även till andra verksamhetsutövare inom IPOS. Från de två första turbinstegen avleds ånga i olika tryck tillbaka till fabrikerna. Ånga från det tredje turbinsteget används tillsammans med hetvatten från fabrikerna för produktion av fjärrvärme till stadens fjärrvärmenät. Hetvattnet och - vintertid - även ånga - används dessutom för uppvärmning av byggnader inom IPOS via ett internt hetvattennät. Vid uppehåll i leveranserna av överskottsånga från fabrikerna produceras ånga i tre naturgaseldade ångpannor (15,7 + 6,4 + 10,5 MW). Rökgaserna från dessa pannor avleds genom två skorstenar; en för de två första pannorna och en för den tredje. Naturgas tas även in för att användas för uppvärmning eller som råvara i processerna. Distributionen till fabrikerna sker via två nät; ett med 4 bars tryck bestående av plastledningar och ett med 30 bars tryck bestående av en markförlagd ställedning.

Vid Energicentralen sker dessutom produktion av demineraliserat vatten (demivatten), fjärrkyla och tryckluft. Demivattnet produceras i tre avjoniseringslinjer och används som processvatten i fabrikerna och som matarvatten i olika ångpannor inom IPOS. Fjärrkylan produceras genom värmeväxling vid svavelsyrafabrikens anläggning för produktion av flytande svavelsyra och distribueras till olika användare inom IPOS via ett särskilt nät. Tryckluft produceras i sex kompressorer och distribueras till användare inom IPOS via ett nät med 6 bars tryck. Slutligen sker distribution av kommunalt vatten. Energicentralen kommer i framtiden att anpassas till befintlig och tillkommande produktion inom IPOS men bedöms komma att drivas ungefär som idag utan större förändringar. I Energicentralen används energi huvudsakligen i form av el och främst för drift av dels de fjärrvärmepumpar som används för att leverera fjärrvärme till kommunen, dels tryckluftsanläggningen. I nuvarande verksamhet används ca 12-14 GWh/år, varav ca 40 % för drift av Sjövattenstationen. Elanvändningen vid sökt verksamhet bedöms bli i samma storleksordning.

Utsläpp till vatten

Vid Energicentralen uppkommer avloppsvatten i form av regenereringsvatten från jonbytarlinjerna i tillverkningen av demivatten, returkondensat från fabrikerna, pannvatten från ångpannorna, spol- och rengöringsvatten, kylvatten från kylningen av ånga och turbinen samt dagvatten. Samtliga vatten avleds till Öresund via Kemiras avloppsnät; regenereringsvattnet och kylvattnet via avlopp B och övriga vatten via avlopp R. Skillnaden i temperatur mellan in- och utgående kylvatten är under

vintertid som mest ca 15°C och under sommartid uppgår maxtemperaturen på utgående vatten till cirka 50°C.

Dagvattnet övervakas genom provtagning av pH. Vid $\text{pH} < 3$ leds vattnet till en spillvattenbassäng för pH-justering och sedimentering före utsläpp

Utsläpp till luft

Från Energicentralen sker utsläpp till luft av kväveoxider och koldioxid med rökgaserna från ångpannorna. Utsläppet av kväveoxider beräknas kunna uppgå till ca 3,6 ton/år och ca 40-45 mg/MJ.

Bulkhamnen

Bulkhamnen består av två delar; Västra respektive Östra kajen. Västra kajen består i sin tur av en kajkonstruktion, en mobil kran för lossning och lastning av fast gods, transportband, en rörledning för utlastning av fast gods, mobila fickor för lossning av fast gods, flänskopplingar för utlastning av flytande gods och en mobil ramp för utlastning med fordon, Östra kajen består av en kajkonstruktion, en skeppslastare för lastning av fast gods, transportband med lastnings- och lossningsfickor, en mobil kran för lastning och lossning av fast gods samt flänskopplingar för lastning och lossning av flytande gods. Vid Östra kajen planeras ytterligare transportband och en avlastningsstation samt en ytterligare skeppslastare, allt i samband med NOAH AS:s planerade etablering i IPOS. Bulkhamnen används för lastning och lossning av råvaror, produkter och avfall med anknytning till verksamheterna inom IPOS samt - i dagsläget ca 10 % av anlöpen till hamnen - gods med anknytning till externa företag. Såväl fast som flytande gods hanteras. De fartyg som trafikerar Bulkhamnen har en längd om maximalt 190 m, ett djupgående om maximalt 11 m och laster om maximalt 25 000 ton. Normalt är fartygen och lasterna väsentligt mindre. År 2018 gjordes totalt 374 anlöp till Bulkhamnen, och den totala mängden gods som hantearades uppgick till 967 kton.

Fast gods lastas med fast eller mobil kran, med skeppslastare eller via en mobil ramp. Godset körs fram till aktuell lastplats med lastbil eller dumper. I alternativet med skeppslastare tippas godset i en ficka inom- eller utomhus och förs sedan till fartygen via transportband. I alternativet med mobil ramp tippas godset direkt i fartygets lastrum. Vid lastning av material från NOAH AS (befuktad flygaska) kommer materialet att transporteras till den planerade avlastningsstationen via transportband, inkapslat på tre sidor, och därifrån till fartyget via den planerade skeppslastaren. Lossning av fast god sker med fast eller mobil kran till en lossningsficka för vidare transport med lastbil eller via transportband eller genom utblåsning i rörledning. Flytande gods lastas och lossas med rörledningar och flänskopplingar. Vid lastning och lossning av fast gods sker kontinuerlig kontroll avseende damning och

spill, och vid alltför stark vind eller kraftig nederbörd utförs inte någon sådan verksamhet. Efter varje lastning och lossning sker sopning av kajområdet, och det uppsamlade materialet skickas till DCR-anläggningen. Vidare är transportbanden täckta där damning kan uppkomma och omlastningspunkterna försedda med avsug anslutna till textila spärrfilter, dimensionerade för en utgående stofthalt understigande 10 mg/Nm³.

För hanteringen av material från NOAH AS:s planerade verksamhet samt för hanteringen av flytande gods finns särskilda skyddsåtgärder framtagna.

Ansökan avser maximalt 900 anlöp/år, varav maximalt 20 % avseende företag utanför IPOS eller företag som etableras inom IPOS i framtiden, samt en godshantering om maximalt 2,5 milj. ton/år. Bulkhamnen kan i framtiden behöva kompletteras med ytterligare utrustning för lastning och lossning.

Vid Bulkhamnen används energi i form av el för uppvärmning av lokaler, belysning och drift av maskiner, År 2018 uppgick elförbrukningen till 297 MWh. Vid sökt verksamhet bedöms elförbrukningen uppgå till ca 560 MWh.

Utsläpp till vatten

Från Bulkhamnen sker utsläpp av dagvatten. Dagvattnet släpps ut via avlopp M, O och Ö.

Utsläpp till luft

Från Bulkhamnen sker utsläpp av stoft i samband med damning vid lastning och lossning samt av svaveldioxid, kväveoxider och kolväten från fartyg under insegling och i hamn. Damningen begränsas genom de åtgärder som beskrivits ovan.

DCR-anläggningen

I DCR-anläggningen hanteras processavfall från olika verksamheter inom IPOS. Processavfallen består av flytande/slamhaltiga avfall samt fasta (torra) avfall. Flytande/slamhaltiga avfall förs till DCR-anläggningen med tankvagn till en pumpgrop (T1400), varifrån det pumpas till en tank (T1000). Det går också att lossa avfallet direkt till T1000. I T1000 justeras pH i avfallet med kalkmjöl eller saltsyra. Vid behov tillsätts även en kalciumkloridlösning. Avfallet förs sedan genom en filterpress. Filtratet från pressen samlas upp i en tank och leds därefter ut till Öresund. I tanken sker kontinuerlig kontroll av pH före utsläpp. Filterkakorna förs med bandtransportörer till en hanteringsyta och därefter med lastmaskiner till en lagringsyta. På bandtransportörerna faller även filterkakor från Kemiras kalciumkloridfabrik. Båda ytorna är belägna utomhus och utförda i betong. Lagringsytan är utformad så att lakvatten kan samlas upp och tas om hand. Från lagringsytan förs filterkakorna till

godkänd deponi. Vid lagringsytan finns även andra ytor - också dessa i betong - som används för hantering av avfall.

Fast avfall förs till en lagringsyta för torrt avfall eller - om avfallet innehåller vätska - till två fickor. I den ena fickan hanteras avfall med mer vätska och i den andra torrare avfall som blandas med sedimenterat material från den första fickan. Vid behov justeras pH med kalk eller kalkmjöl. Blandningen förs därefter till den ovan beskrivna lagringsytan för filterkakor eller till lagringsytan för torrt avfall. Vätskeöverskott leds till den ovan beskrivna pumpgropen för flytande avfall.

Lagringsytan för torrt avfall är utförd i betong med invallningar på tre sidor. Även fickorna är utförda i betong och invallade.

Under år 2018 hanterades totalt ca 8 370 ton avfall. Tidigare har årligen ca 200 000 ton avfall hanterats. Ansökan avser hantering av maximalt 12 000 ton avfall per år. Den innebär således inte någon utökad verksamhet. Inte heller kommer anläggningen att behöva förändras i någon betydande utsträckning. I DCR-anläggningen används energi i form av dels ånga, för uppvärmning av lokaler, dels el, för belysning och drift av maskiner. Vidare används vatten för beredning av kalkmjöl, för rengöring och för sanitära ändamål.

Förbrukningen av kalciumkloridlösning, saltsyra och bränd kalk uppgick år 2018 till 73, 20 respektive 170 ton och bedöms vid sökt verksamhet uppgå till ca 100, 100 respektive 300 ton/år. Kalciumkloridlösning och saltsyra levereras via ledning till tankar inom invallningar, medan kalk levereras per bil till en silo som avluftas via ett textilt spärfilter

Utsläpp till vatten

Från DCR-anläggningen sker utsläpp till vatten i form av filtrat, dagvatten och sanitärt spillvatten. Utsläppet av filtrat sker via avlopp A och -vid behov -avlopp K. pH filtratet kontrolleras kontinuerligt. Dessutom sker flödesstyrd provtagning under fyra veckor per år avseende suspenderat material samt - under två av dessa veckor - tungmetaller och - under övriga två veckor - hexaklorbensen, klorfenoler och dioxiner.

Dagvattnet avleds via avlopp K. Det kommer normalt inte i kontakt med de avfall som hanteras i anläggningen. Det sanitära spillvattnet avleds till kommunens avloppsreningsverk (Öresundsverket).

Utsläpp till luft

Utsläpp till luft sker normalt endast från silon för bränd kalk vid lossning. Utsläpp via filter av det slag som finns installerat vid silon är erfarenhetsmässigt låga.

Sjöpumpstationen

Sjöpumpstationen består av en intagsledning, en sedimenteringsbassäng, en silstation, ett pumphus, ett ställverk och distributionsledningar. Anläggningen är belägen på fastigheten Kopparverket 8, som ägs av Kemira. Vatten från Öresund tas in på ca sex meters djup och ca 12 meter från land och leds via intagsledningen (i betong och med dimensionen 1000 mm) till sedimentationsbassängen. Därefter leds det via ett grovgaller till rensgaller och fingaller i silstationen för att sedan pumpas ut till olika användare inom IPOS via distributionsledningarna. Vattnet används för kylning.

Pumparna i pumpstationen har en kapacitet om totalt 150 m³/min. Sökt verksamhet innebär bortledning av maximalt 35 milj. m³/år och förutsätter inte någon förändring av den befintliga anläggningen.

Sjöpumpanläggningen uppfördes på 1960-talet. Kostnaderna för att uppföra en anläggning motsvarande Sjöpumpanläggningen uppskattas till totalt ca 51 Mkr.

Energi används i form av el för drift av pumparna i pumpstationen. År 2018 användes 4 794 MWh. Vid sökt verksamhet beräknas elanvändningen kunna uppgå till ca 6 000 MWh/år.

Utsläpp till vatten

Sjöpumpstationen ger upphov till utsläpp av vatten i form av spolvatten med rens från rens- och fingallren. Utsläppet sker via en ränna till hamnbassängen.

Avloppsnätet

Avloppsnätet består av ett flertal ledningar (Avloppsledning A-C, J-M, KN, O, P, R-T och Ö). Genom avloppsledning A - med utlopp på 7 meters djup och ca 250 meter ut i Öresund - sker utsläpp av processavloppsvatten från DCR-anläggningen, Alufluor AB:s anläggningar och del av Scandinavian Silver Eel AB:s anläggning samt av dagvatten från ytor på södra industriområdet (runt VA-fabriken, ECOX-lager, saltsyrafabriken, Yara, Alufluor, Air Liquide). Vidare redovisas resultatet av utförd kemisk-biologisk karaktärisering som visar att avloppsvattnet i sin helhet är att betrakta som lågttoxiskt.

Genom avloppsledning R -med utlopp i ett vattenområde utanför den nordvästra delen av IPOS, kallat Haken - sker utsläpp av processavloppsvatten från Spolplattorna, av dagvatten från ytor vid Fennosizeanläggningen, Energicentralen, Vätepe-

roxidfabriken, VA-fabriken, Suez Recycling AB:s anläggning och Svavelsyrafabriken samt av behandlat vatten från Svavelsyrafabrikens miljöstation och spillvattenbassäng. Resultatet av utförd kemisk-biologisk karakterisering visar på viss toxicitet, beroende på komplexbundet eller partikulärt material i avloppsvattnet, troligtvis aluminium, eventuellt med viss inverkan av organiska ämnen och lösta metaller.

Genom avloppsledning S - med utlopp vid avloppsledning R - sker utsläpp av kylvatten samt av processavloppsvatten från Väteperoxidfabriken. Resultatet av utförd kemisk-biologisk karakterisering visar att avloppsvattnet i sin helhet är att betrakta som lågtoxiskt. Avloppsvattnet är uppvärmt, och en modellering visar att påverkan på recipienten blir en genomsnittlig temperaturhöjning i ytskiktet om mindre än 1°C utanför Haken och ca 15°C vid utsläppspunkten. Genom avloppsledningarna B, T och J - med utlopp utanför norra delen av IPOS -sker utsläpp av kylvatten och processavloppsvatten från Energicentralen samt av dagvatten från olika ytor inom IPOS. Resultatet av utförd kemisk-biologisk karakterisering visar att avloppsvattnet i sin helhet är att betrakta som lågtoxiskt.

Genom avloppsledningarna C, L, K, KN, M, O och Ö -med utlopp vid Bulkhamnen - sker utsläpp av kylvatten samt av dagvatten från olika ytor inom IPOS. Resultatet av utförd kemisk-biologisk karakterisering visar att avloppsvatten som släpps ut via avloppsledningarna C, L och K -det avloppsvatten som bedöms kunna inne hålla föroreningar av någon betydelse - i sin helhet är att betrakta som lågtoxiskt.

Inga nya ledningsdragningar är planerade.

Miljökonsekvenser

Sammanfattning

Utifrån miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n) kan konstateras att ansökt verksamhets största konsekvenser i jämförelse med befintlig verksamhet är kopplade till energianvändning och utsläpp till vatten, och då främst i ett medellångt till långt perspektiv. Även vattenanvändning, intag av kylvatten, buller, transporter, kemiska produkter, avfall, utsläpp till luft samt risk och säkerhet medför en liten negativ konsekvens i relation till befintlig verksamhet. Ansökt verksamhet medför obetydliga konsekvenser i jämförelse med nollalternativet för samtliga aspekter undantaget utsläpp till luft, där ansökt verksamhet innebär en liten negativ konsekvens, och energianvändning, där ansökt verksamhet medför en positiv konsekvens.

Energi används i form av elenergi, ånga och naturgas. Energicentralen ansvarar för försörjningen av energi inom industriparken. Vid IPOS arbetar man enligt konceptet industriell symbios. Ur energisynpunkt innebär detta att den elenergi och ånga som används vid delverksamheterna till största del utgörs av återvunnen restvärme från

andra verksamheter inom industriparken. Kemira arbetar även löpande med energi-effektiviseringsåtgärder.

Energianvändningen i ansökt verksamhet är högre än den för befintlig verksamhet. Detta är främst knutet till naturgasanvändningen, där man för ansökt verksamhet tagit höjd för tre underhållsstopp i svavelsyrafabriken. Detta är att betrakta som den maximala användningen vid driften av industriparkens olika enheter och inte ett normalläge. Detta innebär inte en faktisk ökning, då tre underhållsstopp även idag skulle kunna vara möjliga. Jämfört med den historiska användningen av naturgas är användningen både vid befintlig och vid sökt verksamhet mindre.

Elenergiförbrukningen ökar något jämfört med dagens verksamhet, men inte jämfört med historiska nivåer, då den utrustning som idag används är betydligt mer energieffektiv än den som tidigare använts.

Den energi i form av ånga som används som råvara i energicentralens produktion utgör restvärme från andra fabriker inom industriparken. Denna restvärme används till produktion av elkraft, ånga och hetvatten. Användningen av denna restvärme är att betrakta som positiv ur resurshushållningssynpunkt, och den miljöpåverkan som är förknippad med framställningen av den är kopplad till de fabriker där restvärmen uppstår.

Den totala energianvändningen i form av naturgas och el vid de olika anläggningsdelarna som ansökan avser uppgår vid befintlig verksamhet, när el producerad i energicentralen räknas bort, till 16 GWh, och vid ansökt verksamhet till cirka 37 GWh. Detta motsvarar den årliga energianvändningen i cirka 640 respektive 1470 svenska genomsnittsvillor.

Dagvatten och renat processvatten släpps via det gemensamma ledningsnätet ut i Öresund. Den totala risken för negativ miljöpåverkan i Öresund till följd av utsläpp från avloppsnätet inom IPOS bedöms vara liten, med undantag för lokala effekter. De delverksamheter som medför utsläpp till vatten där delströmmarna är av viss dignitet kan anses vara DCR-anläggningen, Spolplattorna och Energicentralen. De enskilda delverksamheternas utsläpp av föroreningar är små i jämförelse med det totala utsläppet från området, och dessa verksamheter bedöms inte heller medföra negativa effekter i recipienten. Sökt verksamhet kan innebära en marginell ökning av utsläppsmängderna från DCR-anläggningen och spolplattorna jämfört med dagens verksamhet, men dessa är små i jämförelse med det totala utsläppet och mindre än utsläppen vid den historiska verksamheten. Utsläppen från sökt verksamhet bedöms inte äventyra uppfyllandet av miljökvalitetsnormerna i berörd vattenförekommst, inte heller riskerar vattenförekommstens status att försämras på grund av utsläppen från sökt verksamhet.

Ansökt verksamhet bedöms bidra till ett fortsatt positiv samverkan och skapa möjlighet till den industriella symbiosen. Den sammanvägda bedömningen av ansökt verksamhet är att med avseende på verksamhetens omfattning, de skyddsåtgärder som vidtas och bolagets fortlöpande arbete att minska dess miljöpåverkan är dess negativa konsekvenser acceptabla. Vid en jämförelse mellan ansökt verksamhet och befintlig verksamhet samt nollalternativen kan konstateras att miljöeffekterna till följd av ansökt verksamhet i många fall är likvärdiga sett ur kort, medellångt och långt perspektiv. I jämförelse med närstående år bedöms effekten och konsekvensen till följd av ansökt verksamhet utgöra i huvudsak en obetydlig men till måttlig/liten negativ konsekvens sett ur kort, medellångt och långt perspektiv.

För aktuell prövning är miljökvalitetsnormer för utomhusluft samt för ytvatten av relevans. Verksamheten ger upphov till utsläpp till luft i främst i form av stoft, svaveldioxid, kväveoxider, kolväten och koldioxid. Enligt genomförda spridningsanalyser och beräkningar avseende kvävedioxid (NO₂), partiklar (PM₁₀) och svaveldioxid (SO₂) underskrider halterna i verksamhetens närhet MKN både vid ett nu-läge och vid ett prognosticerat framtidsscenario.

Verksamheten bedöms inte påverka vattenförekomstens status. Hela vattenförekomsten är enligt Vattenmyndighetens bedömning påverkad av den samlade hamnverksamhet som bedrivs i Helsingborg. Hamnverksamheten har ansetts utgöra ett sådant väsentligt samhällsintresse att den motiverar att ett mindre strängt krav fastställs. Med hänvisning till Vattenmyndighetens ställningstagande bedöms inte hamnverksamheten bidra till att miljökvalitetsnormen inte uppnås med avseende på hydromorfologiska kvalitetsfaktorer, eller att bedömd status försämrats.

I den utredning som gjorts vad gäller det samlade utsläppet från Kemiras verksamhet jämfördes de simulerade utsläppshalterna med gränsvärden och bedömningsgrunder enligt Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter. För samtliga metaller bedömdes halten understiga dessa gränsvärden, med undantag för arsenik direkt vid utsläppspunkten för avloppsledning A. Verksamhetens utsläpp bedöms inte påverka vattenförekomstens status i sin helhet.

Enligt emissionsberäkning för externa transporter bedöms inte utsläppen från trafiken medföra att miljökvalitetsnormen överskrids.

Verksamheten vid DCR-anläggningen omfattas av industriutsläppsförordningen (2013:250) och de BAT-slutsatser som tagits fram avseende avfallsbehandling BAT WT, publicerad den 10 augusti 2018.). Det finns även tre horisontella BREF-doku-

ment av viss relevans för Kemiras verksamhet: *Energy Efficiency* (ENE) som antogs i februari 2009, *Emissions from Storage* (EFS) som antogs i juli 2006 samt *Industrial Cooling Systems* (ICS).

Kemira bedöms uppfylla bästa tillgängliga teknik avseende BAT-slutsatser för avfallsbehandling inklusive skyddsåtgärder för utsläpp till vatten samt övriga aktuella BAT-slutsatser. BAT-AEL kommer att innehållas vid ansökt verksamhet. Vad gäller utsläpp till vatten har halterna för ansökt verksamhet bedömts uppgå till ungefär samma nivå som för de senaste åren. Halten suspenderad substans har varierat över åren och senast år 2017 överstigit 60 mg/l. Kemira kommer säkerställa att utgående halter innehåller de krav som berör verksamheten när BAT-slutsatsen blir gällande.

Påverkan på nyttjandet av mark- och vattenområden

Nuvarande markanvändningen kommer att bestå. Mindre åtgärder för att upprätthålla eller att anpassa funktionen av industriparken för att fortsatt kunna bedriva service och stödfunktioner sker idag och kommer att ske inom ramen för ansökt verksamhet. Ingen förändring bedöms heller ske sett ur ett medellångt och långt perspektiv.

Några direkta och indirekta effekter kan inte förutses då det inte sker någon förändring av markanvändningen vid ansökt verksamhet

Ansökt verksamhet kommer inte heller att påtagligt påverka markanvändningen utanför IPOS. Den ansökta verksamheten bedöms därför ha en obetydlig konsekvens avseende nyttjande av mark- och vattenområden.

En oförändrad markanvändning men med syfte att bevara och upprätthålla befintliga anläggningar och funktioner bedöms inte beröra eller påverka några normer och/eller mål.

Påverkan på naturmiljö

Cirka 0,5 kilometer väster om IPOS ligger Knähakens marina naturreservat. Naturreservatet, som bildades år 2001, är ett 1363 hektar stort havsområde beläget på 30 meters djup. Knähaken utgörs av en mycket artrik korallrevsliknande miljö. Området är utpekad som naturreservat med syftet att bevara biologisk mångfald och värdefulla marina miljöer, vilket ska uppnås genom att minimera mänsklig påverkan på områdets havsbotten som skall tillåtas fri utveckling. Enligt naturreservatets skötselplan är området känsligt för störningar då vissa av de arter som lever där har en relativt långsam spridnings- och återkolonisationsförmåga. Eventuella hot mot Knähaken utgörs framför allt av otillåten bottenrålning, hamnutbyggnader, dumpning, muddertippning, utsläpp av föroreningar samt syrebrist i bottenvattnet.

Cirka 1,5 km öster om IPOS ligger Ättekulla naturreservat. Naturreservatet bildades år 2007 och utgörs av ett 58 hektar stort tätortsnära skogsområde med höga biologiska och rekreativa värden. Syftet med reservatet är att göra området tillgängligt för rekreation och friluftsliv utan att skada natur- och kulturmiljövärdena, synliggöra och värna kulturhistoriskt värdefulla element såsom gravhögar och gamla gränser, bevara värdefulla livsmiljöer såsom fuktlövskog, ädellövskog och hävdade marker med solitära träd, gynna förekomsten av död ved och gamla grova träd samt informera om reservatets olika värden till allmänheten.

Naturreservatet Rååns dalgång ligger cirka 1,5 km söder om IPOS. Naturreservatet, som bildades år 1998, sträcker sig från Rååns mynning vidare cirka 5 km inåt landet till Gantofta. Syftet med bildandet av naturreservatet är att utveckla och bevara områdets naturliga förutsättningar för en rik biologisk mångfald samtidigt som kulturhistoriskt värdefulla områden eller livsmiljöer tillvaratas. Syftet är också att skapa förutsättningar för en bättre vattenkvalitet i Råån, bevara en tilltalande landskapsbild samt öka förutsättningarna för ett rikt friluftsliv.

Strax söder om Rååns dalgång ligger även naturreservatet Örby ängar. Området tillhör ett av de mest artrika områdena i landet och flera rödlistade arter har påträffats i området.

Cirka 1,5 km sydöst om IPOS ligger Råån med omgivningar (N45) som är utpekade som ett riksintresseområde för naturvård. Området utgörs av ett öppet slätt- och jordbrukslandskap, rikt på både flora och fauna. Områdets vattendrag, odlingslandskap och geovetenskap är utpekade värden som resulterat i att området pekats ut som riksintresse.

Cirka 3 km från IPOS, ligger ett utpekade Natura 2000-område enligt Art- och habitatdirektivet; Rååns dalgång (SE0430109). Enligt Natura 2000-områdets bevarandeplan från 2018-12-20 är de prioriterade bevarandevärdena naturtyperna kalkrika *oligo-mesotrofa vatten med bentiska kransalger*, *vattendrag med flytbladsvegetation* eller *akvatiska mossor* och *ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ*. Hot mot bevarandet av nämnda naturtyper utgörs bland annat av förändringar i områdets hydrologi, nedfall av luftföroreningar och användning av bekämpningsmedel och kemikalier inom området och i de omkringliggande skogarna och åkrarna och tillförsel av främmande giftiga eller reproduktionsstörande ämnen såsom tungmetaller och hormoner.

Påverkan på ovan nämnda skyddade naturmiljöer skulle kunna uppkomma i samband med utsläpp till luft och vatten samt från bulleralstrande aktiviteter. Kemira arbetar därför kontinuerligt med försiktighetsmått och skyddsåtgärder för att minska risken för störningar från verksamheten.

Utsläpp till luft och vatten från ansökt verksamhet bedöms inte avvika i någon högre grad från befintlig verksamhet, vare sig gällande utsläppsmängder eller förekommande föroreningar. Utifrån Toxicons bedömning av havsmiljön samt de spridningsberäkningar som tagits fram bedöms ansökt verksamhet inte påverka närliggande naturreservat, riksintresse för naturmiljön eller Natura 2000-område med avseende på verksamhetens utsläpp till luft och vatten.

Ansökt verksamhet innebär heller ingen förändring med avseende på bullersituationen och gällande begränsningsvärden i bullervillkor bedöms därmed inte överskridas. Avståndet från verksamhetsområdet till utpekade områden bedöms vara tillräckligt för att undvika påverkan på utpekade arter inom skyddade naturområden.

Sammantaget bedöms verksamhetens påverkan på naturmiljön vara begränsad och oförändrad jämfört med dagens verksamhet.

Påverkan kulturmiljö, landskapsbild, rekreation

Strax sydost om industriparken ligger riksintresseområde för kulturmiljö Rååns dalgång. Området beskrivs i Riksantikvariatämbetets rapport Riksintressen för kulturmiljövården – Skåne län som ett svagt kuperat öppet odlingslandskap där ett omfattande landskapsdominerande fornlämningsbestånd vittnar om bosättningskontinuitet sedan stenåldern.

Knappt 2 km nordost om IPOS ligger ytterligare ett riksintresseområde för kulturmiljö, Ramlösa brunn. Riksintresset beskrivs som en brunnsmiljö från 1700-talet med välbevarad parkanläggning och äldre byggnadsbestånd av betydande arkitektur-, social- och medicinhistoriskt intresse med kontinuitet in i vår tid genom framställningen av mineralvatten. Flera av byggnaderna i parken är utpekade som byggnadsminnen. För Ramlösa brunn finns ett bevarandeprogram från år 2001.

Närmsta identifierade fornlämnning ligger precis i angränsning till industriparken.

Cirka 1,5 km sydost om IPOS ligger riksintresseområde för friluftsliv Råån (FM 07). Området på 980 hektar har särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och kulturmiljöer. Riksintresseområdet är på grund av dess lokalisering i direkt anslutning till Helsingborgs stad också av stor betydelse för närrekreationen för befolkningen i både Helsingborg och Landskrona. Inom området finns möjligheter till bland annat fiske, fågelskådning och vandring.

Helsingborgs kust är skyddad som riksintresse för högexploaterad kust. Detta innebär enligt 4 kap 1 § miljöbalken att natur- och kulturvärden ska ges företräde före

exploatering. Riksintresset innebär inget hinder för utveckling av befintliga samhällen eller det lokala näringslivet.

Ansökt verksamhet innebär ingen betydande förändring vad gäller byggnationer inom verksamhetsområdet. Den visuella påverkan från verksamhetsområdet kommer därför att vara oförändrad jämfört med dagens verksamhet.

De utsläpp av föroreningar som kan ha nedbrytande effekt på kulturmiljöer bedöms inte överskrida gällande miljökvalitetsnorm. Någon risk för påverkan på kulturmiljön bedöms därför inte föreligga.

Ansökt verksamhet innebär heller ingen förändring med avseende på buller från verksamhetsområdet. Möjligheten till friluftsliv och rekreation bedöms därför inte påverkas.

Sammantaget bedöms verksamhetens påverkan på landskapsbilden, kulturmiljön och friluftslivet vara begränsad och oförändrad jämfört med dagens verksamhet.

Övriga områdesskydd m.m.

I Öresund, cirka 300 meter utanför IPOS verksamhetsområde, ligger riksintresseområdet för yrkesfiske Knölhaken Kullen. Riksintresset täcker en yta på 91 km² och sträcker sig från Helsingborg upp till Kullen. Syftet med riksintresse för yrkesfiske är att vattenområden som har betydelse för yrkesfisket skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringarnas bedrivande.

Helsingborgs hamn sträcker sig utmed Öresund från Kopparverkshamnen i söder till Nordhamnen i norr. Kopparverkshamnen ingår i riksintresset som utvecklingsområde. Helsingborgs hamn är av riksintresse för sjöfarten enligt Sjöfartsverkets beslut 2001-10-22. Det finns även anslutande infrastruktur av riksintresse (farled, vägar och järnväg/spår). Vilka delar av hamnen som ingår i riksintesseområdet och vilket influensområde hamnen har framgår inte av Sjöfartsverkets beslut. I Helsingborgs stads ÖP 2010 anges inte Kopparverkshamnen som riksintresse för hamn.

I beslut från den 17 november 2010 fastställde Trafikverket att Helsingborgs hamn med anslutande farleder är av riksintresse. Statens syn på riksintresset preciseras i rapport ”Riksintresset Helsingborgs hamn, Skåne i utveckling 2009:6” (Länsstyrelsen i Skåne län, Sjöfartsverket och Trafikverket). Rapporten redovisar de faktorer, t.ex. miljöfaktorer, infrastruktur och riktlinjer, som ligger bakom statens ställningstagande om riksintresse. I rapporten anges de befintliga delar som är av riksintresse, det vill säga: Inre hamnen, Nordhamnen, Oceanhamnen, Västhamnen, Sydhamnen, Norra hamnen, Cityhamnen, Södra hamnen, Oceanhamnens östra landområde

(Oceanpiren), Varvsområdet samt Bulkhamnen. Till detta tillkommer fem riksintresseförklarade områden som bör ingå i riksintresset, s.k. utvecklingsområden, Figur 12. Kopparverkshamnen ingår i riksintresset som utpekat utvecklingsområde (nr 5) i rapporten. Utvecklingsområdet ska i första hand användas för hamnens långsiktiga utveckling.

Avståndet från industriparken till riksintresseområdet för yrkesfiske är cirka 300 meter. Den avloppsledning som mynnar längst ut i Öresund är avloppsledning A, vars utlopp ligger 260 meter ut, på 7 meters djup. Farleden till Bulkhamnen sträcker sig runt riksintresseområdet. Någon överlappning mellan den fysiska gränsen för riksintresseområdet för yrkesfiske och området för ansökt verksamhet sker därmed inte. Ansökt verksamhet påverkar därför inte möjligheten att utöva yrkesfiske i Öresund.

Ansökt verksamhet innebär ingen förändring av verksamhetsområdet eller av farleden för de fartygstransporter som leder till Bulkhamnen. Någon risk för påverkan på möjligheten att utöva yrkesfiske inom riksintresseområdet för yrkesfiske utanför industriparken föreligger därför inte i och med ansökt verksamhet.

Ansökt verksamhet innebär ett ökat antal anlöp vilket bedöms ligga i linje med utpekandet av riksintresset och de kriterier som pekats ut för att uppfylla hamnens viktiga funktioner. Ansökt verksamhet bedöms inte försvåra tillkomsten eller nyttjandet av riksintresset utan i stället bidra till utnyttjandet av riksintresset. Sammantaget bedöms verksamhetens påverkan på övriga områdesskydd vara begränsad.

Energianvändning

Energianvändningen i ansökt verksamhet är högre än den för befintlig verksamhet. Detta är främst knutet till naturgasanvändningen, där man för ansökt verksamhet tagit höjd för tre underhållsstopp i svavelsyrafabriken. Detta är att betrakta som den maximala användningen vid driften av industriparkens olika enheter och inte ett normalläge. Detta innebär inte en faktisk ökning, då tre underhållsstopp även idag skulle kunna vara möjliga. Jämfört med den historiska användningen av naturgas är användningen både vid befintlig och vid sökt verksamhet mindre.

Naturgas är ett fossilt bränsle och därmed en ändlig resurs.

Den energi i form av ånga som används som råvara i energicentralens produktion utgör restvärme från andra fabriker inom industriparken. Denna restvärme används till produktion av elkraft, ånga och hetvatten. Användningen av denna restvärme är att betrakta som positiv ur resurshushållnings-synpunkt, och den miljöpåverkan som

är förknippad med framställningen av den är kopplad till de fabriker där restvärmen uppstår.

Elenergiförbrukningen ökar något jämfört med dagens verksamhet, men inte jämfört med historiska nivåer, då den utrustning som idag används är betydligt mer energieffektiv än den som tidigare använts. Av den el som används inom industriparken utgörs 30-40 % av el som producerats i Energicentralens ångturbiner genom omvandling av restvärmesenergi från fabriker. Denna elproduktion innebär utnyttjande av en resurs som uppstår vid tillverkning vid andra fabriker, och förbrukningen av denna elkraft bedöms alltså som positiv ur resurshushållningssynpunkt. Resterande del av den el som används, 60-70 %, utgörs av inköpt el. Miljöpåverkan av den elkraft som köps in är beroende av de energikällor som använts vid framställningen.

Den totala energianvändningen i form av naturgas och el vid de olika anläggningsdelarna som ansökan avser uppgår vid befintlig verksamhet, när el producerad i energicentralen räknas bort, till 16 GWh, och vid ansökt verksamhet till cirka 37 GWh. Detta motsvarar den årliga energianvändningen i cirka 640 respektive 1470 svenska genomsnittsvillor. Av denna totala energianvändning har idag cirka 2 GWh sitt ursprung i förnyelsebara energikällor (baserat på fördelningen vid senaste två årens inköpta el). Resten är fossil- eller kärnkraftsbaserad.

Kemira arbetar löpande med energieffektivisering. Den senaste energikartläggningen för Kemiras samlade verksamhet utfördes under år 2019 och fokus har legat på Kemiras stora energikrävande processer. En kartläggning av energianvändningen vid DCR-anläggningen har visat att inte finns någon utrustning i anläggningen som kvalificerar sig som betydande energiaspekt.

Sammantaget görs bedömningen att användningen av energi vid ansökt verksamhet är av måttlig negativ betydelse ur resurshushållningssynpunkt ur ett kort, medellångt och långt perspektiv. I jämförelse med nollalternativet bedöms ansökt verksamhet innebära en obetydlig eller i vissa fall en positiv konsekvens då den faktiska energianvändningen bedöms vara mindre än användningen vid maxår för verksamhet sedan 1990. Energicentralens omvandling av restvärme till el, ånga och hetvatten med leverans till stadens fjärrvärmenät bidrar till uppfyllandet av målen i Helsingborgs klimat- och energiplan om 100 % återvunnen eller förnybar energi i fjärrvärmen. Energicentralens funktion bidrar även till Livsstilsprogrammets målsättningar för ett hållbart och uthålligt energisystem med effektiva lösningar och förnyelsebar energi, liksom till Skånes klimat- och energistrategi med avseende på målet om ökad resurseffektivitet genom industriell symbios.

Vattenanvändning

Vattnet som används vid de olika delanläggningarna utgörs dels av kommunalt vatten och dels av havsvatten för kylvatten. Vattenanvändningen är beroende av den verksamhet som bedrivs vid respektive delanläggning vilka i sin tur är beroende av de övriga anläggningarna inom industriparken. Vattenanvändningen kommer därför att variera. Energicentralen ansvarar för distributionen av kommunalt vatten och havs-/kylvatten till övriga anläggningar. Intag av havs-/kylvatten sker via Sjöpumpstationen. Havs-/kylvatten distribueras sedan i fasta ledningsnät, delvis ovan jord och delvis i markförlagda ledningar, till de olika användarna för att efter användning åter släppas ut i recipienten.

Vid Bulkhamnen används kommunalt vatten för sanitära ändamål på fartyg. Vid DCR-anläggningen används kommunalt vatten huvudsakligen för beredning av kalkmjölk, olika rengöringsändamål och för sanitära ändamål.

Kommunalt vatten används i Energicentralens huvudsakligen för att producera totalavsaltat vatten (demivatten), matarvatten och i mindre omfattning kylvatten samt för sanitära ändamål. Cirka 95 % av använda mängder kommunalt vatten nyttjas för att producera totalavsaltat vatten och matarvatten. Resterande mängder nyttjas som kylvatten samt för sanitära ändamål.

Vid spolplattorna används kommunalt vatten för spolning av fordon.

Vattenanvändningen är vid övriga delfunktioner ringa och kan främst härledas till toaletter och sanitetsutrymmen.

Vattenanvändningen i Bulkhamnen kommer att öka med ett ökat antal anlöp beroende på utvecklingen i hamnen.

Vid DCR-anläggningen kommer inga ändringar av betydelse att genomföras och vattenanvändningen för verksamhet enligt denna ansökan kommer som mest att öka proportionerligt mot den tillförda mängden.

Vid Energicentralen bedöms vattenanvändningen ligga på ett ungefär samma nivå som vid dagens verksamhet.

Den ansökta verksamheten vid spolplattorna är avhängig utvecklingen inom industriparken, liksom vid övriga gemensamma serviceanläggningar. Den framtida förbrukningen av vatten är därför svår att ange, men bedöms för närvarande kunna bli i storleksordningen 3 000 m³ per år.

Uppskattad mängd för ansökt verksamhet är i nivå med dagens användning eller något högre kopplat till variationer av tjänster som efterfrågas.

Användningen av kommunalt vatten vid ansökt verksamhet kommer att öka något.

Vattenanvändningen i ansökt verksamhet är i nivå med dagens användning eller något högre kopplat till variationer av tjänster som efterfrågas. Användningen bedöms ligga i nivå med nollalternativet. Användningen av kommunalt vatten bedöms vid ansökt verksamhet vara cirka 270 000 m³ eller något högre och motsvara den årliga vattenanvändningen av cirka 4 500 genomsnittspersoner.

Vad gäller brist på råvatten, ytvattenmagasin sjön Bolmen, är risken för att sjön blir torrlagd låg. Däremot kan kapaciteten på vattenanläggningen och ledningsnät med mera vara begränsad vid förhållanden när det råder längre torka eller vattenanvändningen kraftigt ökar i hushåll. Kemira arbetar kontinuerligt med vattenhushållningsåtgärder för att minska vattenanvändningen.

Sammantaget bedöms miljöaspekten vattenanvändning vara av begränsad betydelse ur resurshushållningssynpunkt även om påverkan på människors hälsa och miljön på kort sikt är liten.

Intag av kylvatten

Intag av havsvatten för kylning sker i en intagsstation, Sjöpumpstationen, belägen längst ut på hamnpiren. Intag av havsvatten sker via betongkassun och intagsledning på cirka sex meters djup och cirka 12 meter ut i hamnbassängen. Betongkassunen finns för att säkra inflöde av vatten och är försedd med ett grovt galler på toppen (maskor i storlek om 15-20 cm). Vattnet sugas in genom den cirka 12 meter långa ledningen av betong med en diameter av 1 m till en bassäng där sedimentering av fast material kan ske. Vattnet strömmar därefter genom ett grovt galler för borttag av större föremål och vidare in i silstationen genom två parallella rensgaller där större partiklar som sjögräs, musslor och snäckor avskiljs. Avskilt material skrapas bort via automatiska rakor. Det avskilda materialet hamnar i en ränna varifrån det spolats ut till hamnbassängen med havsvatten, genom automatisk renspolning. Det grovrenade vattnet renas ytterligare när det passerar ett finare roterande galler, med filtermaskor på 2 x 2 mm, dvs partiklar större än 2 mm filtreras bort och tillförs inte ledningsnätet. Filtren backspolas en gång per dag för att hållas rena. Vattnet leds sedan in i pumphusbyggnaden, för vidare distribution in till anläggningen. Här behandlas vattnet med 200 liter natriumhypoklorit en gång per vecka. Vattentemperaturen höjs under kylprocessen med cirka 15°C.

Mängderna uttaget havsvatten åren 2015-2018 samt för nollalternativet och ansökt verksamhet framgår nedan.

	2015	2016	2017	2018	Nollalter-nativ	Ansökt verksam-
Havsvatten, Mm ³ /år	27	28	22	28	31,7	35

Fiskar som är mindre än maskorna i rensgaller och filter bedöms i viss utsträckning kunna passera dessa. Glasål bedöms inte kunna passera det finare filtret men det går det inte att utesluta att enstaka individer ändå kan skadas, antingen genom att de fastnar i filtret eller av trycket från vattenmassan mot filtret.

Det är således möjligt för mer starksimmande arter som just fiskar att ta sig tillbaka ut till havet igen från sedimenteringsbassängen. Det går inte att utesluta att även kräftdjur, så som exempelvis strandkrabbor, skulle kunna förekomma i sedimentationsbassängen och vid begränsat flöde kunna ta sig in och ut ur genom intagningsledningen.

Detta sista finmaskiga filter backspolas varje dag, varvid vattnet avleds ut i havet. Det innebär att det i samtliga steg i processen fram till det finmaskiga filtret finns en möjlighet för de vattenlevande organismer som sugits in i kylvattenintaget att kunna komma tillbaka ut i havet igen. Således är det endast de organismer som är mindre än 2 mm som kan passera alla filter och föras in i anläggningens kylvattensystem. Avskilt material skrapas bort via automatiska rakor. Det avskilda materialet hamnar i en ränna varifrån det spolas ut till hamnbassängen med havsvatten, genom automatisk renspolning. I denna process är det sannolikt att de mer sköra arterna inte klarar påverkan och individer av arter som maneter, fisk m.fl. bedöms i stor utsträckning inte överleva processen, både till följd av trycket som uppstår vid gallret samt av skrapan som troligtvis fysiskt delar eller krossar de organismer som helt eller delvis fastnat i gallret.

Intaget sker i själva hamnbassängen med magra förekomster av flora och fauna och obefintlig vegetationen. Faunan i hamnbassängen är artfattig och består mestadels av tåliga arter. Påverkansgraden från fartyg är hög.

Sammantaget bedöms den direkta påverkan av intaget vara begränsad till ett redan påverkat vattenområde. Befintliga filter medför att partiklar större än 2 mm filtreras bort och inte tillförs ledningsnätet. Det sker backspolning och återförsel av organismer till recipienten samt starksimmande och ev kräftdjur kan ta sig fram och tillbaka genom intagsledningen på egen hand. Det är dock osannolikt att några av de små organismer som passerar det sista finmaskiga filtret klarat sig levande genom hela kylsystemet och tillbaka ut i havet igen.

Påverkan av intaget bedöms inte förändras sett ur ett kort, medellångt eller långt perspektiv

Buller

Bullerkällorna i Bulkhamnen utgörs främst av lastnings- och lossningsmaskiner inklusive transportband samt i viss mån hamnens interna transporter. Även fartygens motorer och fläktar ger upphov till omgivningsbuller. Bullrande lastnings- och lossningsmaskiner används inte nattetid. Lastning och lossning nattetid görs huvudsakligen av flytande gods, i viss mån förekommer hantering av fast material.

Vid DCR-anläggningen utgörs stationära bullerkällor huvudsakligen av pumpar och det mesta av utrustningen är placerad inomhus. I samband med lossning/lastning uppkommer även buller från fordon och lastmaskiner.

Nuvarande bullerkällor vid Energicentralen utgörs av fläktar, ångturbinen och ångomformarstationer där man omvandlar ånga från högre till lägre tryck. Dessa är placerade inomhus. Vid incidenter eller andra särskilda situationer kan det bli nödvändigt att friblåsa ånga, alternativt att säkerhetsventiler utlöses, vilket medför bullerstörningar. Detta kan förekomma några gånger under en 5-årsperiod och är normalt kortvarigt. Installationer härför är försedda med ljuddämpare.

Bullerkällor vid Sjöpumpstationen utgörs av pumparna i byggnaden. Dessa genererar dock inget buller som kan märkas i omgivningen. Distributionen av saltvattnet genererar heller inget bullerbidrag.

Bullerkällor vid spolplattorna utgörs av en fläkt på tak. Högtryckssprutor och pumpar genererar buller endast vid nyttjande och dessa är placerad inomhus. Några kompletterande installationer av särskilt bullrande utrustning planeras inte. Reningsanläggningen är i drift dygnet runt men tvätt av fordon förekommer i huvudsak dagtid. Reningsanläggningen bedöms inte medföra något för omgivningen märkbart buller. Övriga bullerkällor utgörs huvudsakligen av fordonsmotorer från interna transporter.

Den ansökta verksamheten bedöms inte medföra att bullersituationen förändras jämfört med befintlig verksamhet. Andelen interna transporter och anlöp kan dock komma att öka.

Ansökt verksamhet bedöms inte medföra att gällande bullervillkor överskrids under dag-, kvälls- eller nattetid varken vid nuläge eller vid ansökt verksamhet. De riktvärden för industribuller som Naturvårdsverket rekommenderar i sin vägledning kommer att kunna innehållas vid respektive delverksamhet. Dessa ljudnivåer är ut-

gångspunkt för olägenhetsbedömning vid bostäder, skolor, förskolor och vårdlokaler. Ljudnivån som beräknats för ansökta delverksamheter bedöms inte medföra en olägenhet för människors hälsa av någon betydelse.

Buller från de fasta bulleralstrande källorna är som högst under dag- och kvällstid. Sett till de interna transporterna uppmätts högst bullernivåer under dagtid. Vid en jämförelse med nuläget och ett framtida scenario ökar dock ljudnivåerna från den interna trafiken främst under kvälls- och nattetid. Då bullernivåerna från fasta installationer adderas till bullernivåerna från den interna trafiken uppmätts högst nivåer dagtid. Bidraget till den totala ljudnivån då den interna trafikens bidrag adderas till de fasta bullerkällorna är dock liten eller obefintlig både i nuläget och vid framtida scenario. Ansökt verksamhet med en eventuell ökning av interna transporter och anlöp innebär därmed ingen större förändring av bullernivåerna jämfört med befintlig verksamhet. Beräknade nivåer föranleder ingen annan bedömning vad gäller indirekta effekter eller för kort, medellångt eller långt perspektiv.

Historiskt har ett större antal anlöp och utrustning såsom Bulkhamnens Siwertelskruv förekommit vilket bedöms ha genererat mer buller. Tidigare klagomål som uppkommit på buller från verksamheten har lett till åtgärder.

Den bullernivå, kumulativ effekt, som Kemiras samtliga anläggningar samt Yaras och Alufluors genererar uppgår till 42 dB(A) nattetid.

Transporter

Transporter av råvaror och produkter till och från hela IPOS-området sker med lastbil, tåg och fartyg. För ansökt verksamhet utgörs transporterna av lastbil och fartyg.

Av dagens båtanlöp till Bulkhamnen utgörs cirka 90 % av transporter till verksamheter inom IPOS med tillstånd enligt miljöbalken. Övriga cirka 10 % utgörs av transporter till externa aktörer eller aktörer med viss verksamhet inom IPOS, exempelvis lagerhållning. I den ansökta verksamheten kommer andelen anlöp till externa eller tillkommande aktörer inom IPOS att kunna ökas till att omfatta cirka 15–20 % av de totala transporterna. Ett ökat antal anlöp genererar i motsvarande grad ett ökat antal uttransporter på lastbil från IPOS.

En bedömning har gjorts av den framtida situationen för hamnverksamheten vad gäller antal anlöp. Bedömningen har gjorts med utgångspunkt från tillståndsgivna produktionsvolymerna vid verksamheter som tillståndsprövats enligt MB och övriga aktörer inom IPOS och därmed sammanhängande intransporter av råvaror och utleveranser av produkter. Därutöver tillkommer vid den ansökta verksamheten andelen anlöp till externa eller tillkommande aktörer inom IPOS. Antalet anlöp och den

samlade maximalt möjliga godshanteringen enligt det bedömda framtidsscenariot kan ställas i relation såväl till dagens situation som till den verksamhet som historiskt bedrivits i Bulkhamnen. Den historiska verksamheten, dagens verksamhet och ansökt verksamhet redovisas nedan. En stor andel av antalet anlöp vid framtidsscenariot kopplar till Kemikalielager och NOAH AS då dessa ännu inte är byggda eller tagna i drift. Den hanterade godsmängden bedöms med hänsyn till dessa förändringar öka med cirka 755 000 ton per år jämfört med de senaste åren.

Tabell 22. Anlöp och godshantering i Bulkhamnen.

	Historisk verksamhet	2014 - 2017	2020 - 2025
Anlöp, antal per år	650	Ca 300	900
Godshantering, kton per år	2 000	Ca 910	2550

Då verksamheten i hamnen är beroende av utvecklingen såväl inom som utanför industriparken, vilken inte kan förutses i detalj, är uppgifterna om framtida anlöp och tonnage behäftade med viss osäkerhet.

Hamnen utformning medger anlöp av fartyg med ett transporterat tonnage på upp till 25 000 ton. Medeltonnaget för fartyg i Bulkhamnen är vanligtvis mellan 3 000 - 10 000 ton. Enstaka större båtar med ett tonnage upp till 25 000 ton kan/skulle kunna förekomma.

Antalet transporter bedöms öka vid ansökt verksamhet jämfört med dagens verksamhet. Transporter till följd av dagens verksamhet, för den verksamhet som omfattas av ansökan, uppgår till mellan 1-2 % av den totala trafiken på vägsnittet. Detta inkluderar såväl tung som lätt trafik. Trafik kopplad till ansökt verksamhet uppgår till mellan 3-6 % av den totala trafiken på vägsnittet, inkluderat både lätt och tung trafik. Transporter till följd av ansökt verksamhet utgör en liten del av den totala trafiken i området sett ur ett kort och medellångt perspektiv.

Den hanterade mängden gods i hamnen kommer att vara ungefär densamma för ansökt verksamhet som för den historiska verksamheten. Antalet anlöp kommer att öka med ansökt verksamhet i jämförelse med de senaste åren men ligga under det antal anlöp som historiskt förekommit i verksamheten. En stor del av antalet anlöp vid framtidsscenariot kopplar till Kemikalielager och NOAH AS då dessa ännu inte är byggda eller tagna i drift. Den ökade antalet anlöp medför att man nyttjar en tillgänglig resurs för transport. Mängden hanterat gods kommer att vara oförändrad i jämförelse med nollalternativet men kommer att öka i jämförelse med det tonnage som hanterats under de senaste åren.

Beräkning av emissioner från extern trafik visar på att miljökvalitetsnormens nedre utvärderingströskel inte överskrids vid något av de scenarier som beräknats. Miljökvalitetsnormen för luft underskrids således för både ansökt verksamhet samt för maximalt tillåten verksamhet för hela IPOS respektive för de av Kemiras verksamheter som redan prövats enligt miljöbalken. I samtliga dessa beräkningar har bakgrundshalter beaktats. Emissioner från trafik bedöms inte medföra att miljökvalitetsnormen för luft riskerar att överskridas sett ut ett kort, medellångt och långt perspektiv.

Bullerutredningen visar att externa transporterna från IPOS bidrar med 0-1 dB(A) vid fasad. För framtidsscenariet, år 2040, bidrar IPOS externa trafik med 0-2 dBA. Bullernivån på 55 dB(A) överskrids både utan IPOS trafikbidrag och med. Antalet överskridna mottagarpunkter ökar när IPOS trafikbidrag adderas och det blir fler överskridande för framtidsscenarioet. Trafik från ansökt verksamheten utgör endast ett mindre antal av de totala antalet transporter in och ut från IPOS och dess bidrag till bulleremissioner bedöms inte medföra en märkbar effekt.

Kemikaliehantering

Verksamheten vid Bulkhamnen förbrukar mindre mängder underhållskemikalier. De avfettningsmedel och smörjolja som används för underhåll av exempelvis lastnings- och lossningsmaskiner förvaras inte inom industriparken.

Vid DCR-anläggningen förbrukas främst kemikalier i form av 38-procentig kalciumkloridlösning, 34-procentig saltsyra och bränd kalk. Förbrukningen av kalciumkloridlösning, saltsyra och bränd kalk beror helt på karaktären på de vatten/slam som behandlas och kan därför inte anges med någon precision. Det kan också uppkomma behov av att komplettera behandlingen genom användning av andra tillsatskemikalier som till exempel olika typer av fällnings- och flockningsmedel eller filterhjälpmedel. Utöver dessa produkter används även små mängder smörjolja och avfettningsmedel, cirka 200 kg per år.

Vid Energicentralen används kemikalier för jonbyte samt för matarvatten- och kylvattenbehandling. Den största förbrukningen av kemikalier är kopplad till avjonisering av matarvatten till alla ångpannor inom området. Här används 30-procentig saltsyra och 50-procentig natriumhydroxid. Som alkaliseringsmedel används 1-procentig natriumhydroxid och Ferrolux, en vattenlösning av alkoholaminer, används som dispergerings- och alkaliseringsmedel. Som köldbärare används Freezium. Utöver detta förbrukas mindre mängder underhållskemikalier.

Vid Sjöpumpstationen används natriumhypoklorit (NaOCl), 150 g Cl/kg, för att förhindra att marina organismer (t ex blåmusslor och havstulpaner) får fäste i kylvat-
tenledningarna. Natriumhypoklorit bryts ner till NaCl och H₂O. Underhållskemika-
lier som oljor och fett används i små mängder, som inte redovisas separat för denna
verksamhet.

För rening av utgående vatten från spolhall och spolplattor används idag natrium-
hydroxid, fällningskemikalie PAX/JKL samt flockningsmedel Superfloc. Inga ke-
mikalier används för tvätt eller spolning av fordon.

Användningen av kemiska produkter för service och reparation av fordon utgörs av
små mängder smörjoljor, lösningsmedel och dylikt. I tabell nedan redovisas en sam-
manställning av förbrukade kemikalier vid befintligt och ansökt verksamhet.

Tabell 24. Förbrukning av kemikalier vid de olika delverksamheterna år 2015-2018
samt prognosticerad användning vid ansökt verksamhet

Kemisk produkt	Användningsområde	2015	2016	2017	2018	Ansökt verksam-
DCR-anläggningen						
Kalciumkloridlösning, 38 %-ig (ton/år)	Kalciumkälla	28	31	28	73	100
Saltsyra 34 %-ig (ton/år)	pH-justering	25	15	20	20	100
Bränd kalk (ton/år)	pH-justering	64	100	250	170	300
Energicentralen						
Natriumhydroxid, 50 % (m ³ /år)	Jonbytning	15	15	15	15	
Saltsyra, 30 % (m ³ /år)	Jonbytning	80	80	80	80	
Ferrolix 3389 (m ³ /år)	Matarvattenbehandling	1, 2	1,2	1,2	1,2	
Natriumhydroxidlös- ning 1 % (m ³ /år)	Matarvattenbehandling	1	1	0,2	0,2	
Sjöpumpstationen						
Natriumhypoklorit (m ³ /år)	Förhindra påväxt av marina organismer	2,5	2,5	4	4	5
Spolplattorna						
Natriumhydroxid (50 %) (m ³ /år)		1,7	0,9	1,6	1,5	3

Fällningskemikalie (m ³ /år)		1,7	1,2	1,4	8	10
Flockningsmedel (m ³ /år)		0,038	0,020	0,015	0,018	0,1

Ansökt verksamhet innebär en ökad kemikalieförbrukning främst vid DCR-anläggningen. Eftersom förbrukningen beror på karaktären av de behandlade avfallsslagen har man för ansökt verksamhet tagit höjd för att förbrukningen fortsatt kan variera i mängd. I övrigt bedöms inte kemikalieförbrukningen vid ansökt verksamhet öka i någon större utsträckning. Historisk har större mängder avfall behandlats vid DCR-anläggningen vilket in sin tur innebar en större förbrukning av kemikalier (proportionell ökning mot inkommande avfallsmängd). I relation till detta är kemikalieförbrukningen vid ansökt verksamhet obetydlig.

Kemikalier som används i den egna verksamheten hanteras helt enligt gällande krav. Ansökt verksamhet innebär ingen förändring med avseende på hanteringen av kemiska produkter.

Farligt avfall

Vid DCR-anläggningen uppkommer mindre mängder farligt avfall, framförallt i form av oljeavfall. I övrigt uppkommer normalt förekommande avfall som t ex batterier, lysrör etc. Mängden oljeavfall uppgår till cirka 200 l/år. Övriga mängder är betydligt mindre.

Vid Sjöpumpstationen uppkommer små mängder farligt avfall i form av spillolja och fett från underhåll av pumpar och annan utrustning i pumpstationen. Farligt avfall vid Energicentralen består främst av spillolja, oljeabsorbenter, färg- och lackrester samt kasserad utrustning.

Vid spolplattorna uppkommer avfall från oljeavskiljare och spolrännor som hanteras som farligt avfall.

Vid Bulkhamnen uppkommer små mängder övrigt farligt avfall från fartyg i form av batterier, lysrör och liknande samt oljeavfall från hamnverksamheten. I Tabell 25 nedan redovisas en sammanställning av uppkommet avfall vid befintlig verksamhet. Utöver redovisade siffror uppkommer även mindre mängder farligt avfall (olja, batterier, lysrör och dyligt) vid delverksamheterna som inte särredovisas. Därutöver kan avfall från mark-/grävarbete uppstå som en del av det löpande underhållet. Dessa avfall kan vara antingen farligt eller icke farligt avfall.

Tabell 25. Farligt avfall vid delverksamheterna

Farligt avfall	EWC-kod	2016	2017	2018	Ansökt verksamhet
Energicentralen					
Spillolja, färg och lack etc (ton/år)	200127*	1	1	1	ca 1
Spolplattorna					
Avfall från oljeavskiljare och spolrännor (ton/år)	13 05 02 13 05 08	32	70 ¹	83	150-200
Totalt		33	71	84	

¹ Siffran är uppskattad

Avfall från mark-/grävarbete kommer fortsatt att uppkomma. Markförhållandena där fasta anläggningsdelar ska byggas undersöks såväl geotekniskt som med avseende på eventuella föroreningar. Om förorenade massor påträffas kommer de att hanteras enligt de ordinarie rutiner Kemira har för grävning/schaktning inom industriparken samt anmälas inom ramen för 9 och 10 kap. MB med följdförfattningar utgör. Dessa avfall kan vara antingen farligt eller icke farligt avfall.

Icke farligt avfall

Det fartygsgenererade icke farliga avfallet som huvudsakligen utgörs av förpackningsavfall (papper, plast, trä), skrot, kontorspapper och "hushållsavfall" källsorteras på fartygen varefter det lämnas i återvinningsstation. Hamnverksamheten ger upphov till mindre mängder icke farligt avfall i form av exempelvis bygg- och rivningsavfall, förpackningsavfall (papper, plast, trä) och skrot. De olika avfallsslagen källsorteras och lämnas i någon av återvinningsstationerna. Mängderna är små och särredovisas inte. Avfall i form av fast spill på kaj samlas upp genom sopning, och det uppsamlade materialet går till DCR-anläggningen för vidare behandling. I vissa fall, exempelvis vid hanteringen av flygaska, kommer spill att samlas upp och läggas i fartygets lastrum.

DCR-anläggningen ger upphov till processavfall i form av den filterkaka som uppkommer vid behandlingen i processbyggnaden. Även mindre mängder övrigt avfall i form av bygg- och rivningsavfall och schaktmassor, förpackningsavfall (papper, plast, trä), skrot, kontorspapper och "hushållsavfall" uppkommer. Därutöver tar DCR-anläggningen även emot och vidarebefordrar filterkakor från Kalciumklorid-fabriken.

Verksamheten vid spolplattorna ger upphov till icke farligt avfall i form av slam från reningsanläggningen. Avfallet behandlas vid DCR-anläggningen. Använda och torra filterpåsar sorteras som brännbart avfall.

Övriga stödprocesser och service genererar mindre mängder avfall i form av hushållsavfall samt sedvanligt avfall från verkstäder, lager, kontor med mera.

Tabell 26. Icke-farligt avfall vid delverksamheterna (ton/år) mellan år 2016-2018.

Icke farligt avfall	EWC-kod	2016	2017	2018	Ansökt verksamhet
Spolplattorna					
Slam från oljeavskiljare och reningsanläggning ¹	060503	35	70	65	150-200
DCR-anläggningen					
Processavfall	190206	4 000	6 300	5 500	9 000
Brännbart	200301	2,6	3,3	5,6	10
Övriga verksamheter					
Hushållsavfall		1	1	1	ca 1
Uppsopat material ¹		ca 300			-
Totalt		4 339	6 674	5 922	

¹ Hanteras vidare i DCR-anläggningen,

Den ansökta verksamheten vid spolplattorna är avhängig utvecklingen inom industriparken. Avfallsmängderna som uppkommer beror på denna utveckling. Den framtida mängden uppkommit slam är svår att ange, men bedöms för närvarande kunna bli av storleksordningen 150–200 ton per år.

Mängden processavfall från DCR-anläggningen bedöms öka till 9 000 ton vid ansökt verksamhet. Brännbart avfall bedöms öka till cirka 10 ton årligen. Mängderna avfall från övriga verksamheter bedöms inte öka nämnvärt vid ansökt verksamhet. Mängden avfall från sopmaskin och underhåll av vägar bedöms öka proportionellt med antalet transporter.

Inom hamnen uppkommer fartygsrelaterat avfall som huvudsakligen utgörs av flytande avfall i form av maskinrumsavfall (sludge). Avfallet hämtas med slamsugningsfordon direkt från fartyg och omhändertas genom extern aktörs försorg. Fartyg tömmer sludge när behov finns och tömning sker inte i varje hamn. Kemira kan inte påverka de mängder som tas emot.

Avfallet är farligt avfall och har uppgått till mellan cirka 150-250 m³/år de tre senaste åren

Mängden avfall kommer att öka vid ansökt verksamhet jämfört med dagens verksamhet framför allt i form av ökad mängd processavfall från DCR-anläggningen. DCR-anläggningen är en central anläggning för behandling av olika processavfall från verksamheterna inom IPOS. Verksamheten vid DCR-anläggningen har som funktion att rena de avfallsströmmar som uppkommer inom industriparken. Som en rest från behandlingen i anläggningen bildas dock ett icke-farligt processavfall som i nuläget inte går att återanvända eller återvinna. Detta avfall skickas därför med båt till Norge för deponering.

Historisk sett har större avfallsmängder tillförts till DCR-anläggningen, vilket även innebar större mängder processavfall ut från anläggningen. I relation till detta innebär ansökt verksamhet en mindre hantering av avfall.

Ansökt verksamhet kan även innebära en ökad mängd icke-farligt slam från spolplattorna, beroende på utvecklingen av industriparken. Slammet från spolplattorna skickas till DCR-anläggningen för vidare hantering och bidrar därför till det processavfall som uppkommer vid DCR-anläggningen. I övrigt innebär ansökt verksamhet ingen större förändring med avseende på mängden uppkommet avfall eller hantering av uppkommet avfall jämfört med dagens verksamhet.

Kemira arbetar löpande med att minimera uppkomsten av de avfallsfraktioner som kan påverkas och för att i största möjliga mån nyttja möjligheterna till att återvinna och återanvända i verksamheten uppkomna fraktioner. Med tanke på DCR-anläggningens funktion och det faktum att anläggningen bidrar till en förbättrad avfallshantering från industriparken i det stora hela bedöms påverka från ansökt verksamhet på människors hälsa och miljön som liten.

Utsläpp till vatten

Öresund

Utsläppen av dagvatten och renat processvatten kommer via det gemensamma ledningsnätet att ske till ytvattenförekomsten "Helsingborgsområdet" (SE562290-124131). Vattenförekomsten är undantagen kravet på god ekologisk status då förekomsten är påverkad av den pågående hamnverksamheten, och kvalitetskravet för vattenförekomsten har därför fastställts till Måttlig ekologisk status år 2027. Vattenförekomsten påverkas dessutom av övergödning. Utsläppspunkterna från IPOS ligger ca 1 km från ytterligare en ytvattenförekomst "N m Öresunds kustvatten". Även denna ytvattenförekomst påverkas av övergödning.

Öresund är ett trångt havsområde där vattenmassor från den sötare Östersjön flyter ovanpå vattenmassorna från det tyngre, saltare Kattegatt. Totalt passerar ca 700 km³ vatten årligen Öresund. Utbytestiden för ytvatten är i genomsnitt ett par dygn medan bottenvattnet (under 30 m) normalt är utbytt efter ca sex dygn.

Strömförhållandena i Öresunds huvudfåra karaktäriseras av höga strömhastigheter. Generellt dominerar nordgående strömmar (60 – 70% av tiden). Strömningsförhållandena domineras av en ytlig uttransport av bräckt Östersjövatten medan en intransport av saltare vatten från Kattegatt sker i djupvattnen. Strömningsförhållandena beror på vattenståndsskillnaden mellan Kattegatt och Östersjön där vattenståndet normalt är högre i Östersjön än i Kattegatt. Ytströmmarnas medelhastighet norrut genom Öresund är 0 - 2 m/s. När det bräckta Östersjövattnet strömmar genom Öresund mot Kattegatt strömmar samtidigt vatten med hög salthalt från Kattegatt in längs botten. Dessa två mycket olika vattenmassor blandas oftast inte, men skapar ett så kallat språngskikt. Vid språngskiktet sker en mycket snabb ändring från bräckt vatten till havsvatten. Språngskiktet ligger oftast på ca 15 m men kan stiga till 10 m eller sjunka till 20 m. I det undre vattenskiktet varierar temperatur och salthalt i liten utsträckning. Temperaturen ligger normalt mellan 5 och 10°C och salthalten kring drygt 3 %. I det övre vattenskiktet är salthalten normalt ca 1,5%. Här varierar temperatur och salthalt kraftigt men i regel sjunker temperaturen med stigande djup medan salthalten ökar.

Öresund är recipient för en stor mänsklig belastning från bland annat avloppsvatten och dagvatten. Dessa vatten tillför bland annat tungmetaller, näringsämnen och organiska miljögifter till Öresund. Öresunds vattenvårdsförbund (ÖVF) bildades år 1984 med den primära uppgiften att administrera och genomföra ett samordnat recipientkontrollprogram längs den svenska delen av Öresund. Provtagningarna startade år 1985. Kontrollprogrammet innefattar provtagning i flertalet punkter i Öresund.

ÖVF har i rapport 2018:8 sammanställt de undersökningar som gjorts av miljögifter i sediment sedan år 1995. I rapporten konstateras att metallhalterna som uppmäts i sediment vid mätstation ÖVF 2:3 Helsingborg generellt låg på låga nivåer vid 2017 års mätningar med avvikelseklassningen ingen/obetydlig avvikelse". Generellt sett låg metallhalterna på samma nivåer, eller lägre, som vid undersökningen 2011. Halterna av bly och tenn har minskat, och halterna av arsenik, kobolt, krom och zink låg på stabila nivåer sedan föregående mätning. Koppar-, kadmium- och kvicksilverhalterna hade dock ökat och klassades till "liten" respektive "tydlig" avvikelse. Kadmium- och blyhalterna, för vilka det finns gränsvärden för halt i sediment, låg under gränsvärdena för god miljöstatus enligt HVMFS 2013:19.

Jämfört med övriga stationer i Öresund låg station ÖVF2:3 på en högre nivå, vilket avspeglar den förmodat höga belastningsgraden i regionen samt att sedimentet vid provpunkten är mindre exponerat för vind och vågor.

Totalhalten för PAH bedömdes till "hög halt" och 5 enskilda kongener (naftalen, acenaften, fluoren, fenantren och antracen) visade på "mycket hög halt". Sedimentet på ÖVF 2:3 hade högre organisk halt (ca 5 %) än övriga undersökta lokaler (ca 0,3-1 %) vilket ökar förmågan att binda till sig organiska miljögifter. God miljöstatus enligt HVMFS 2013:19 uppnåddes för fluoranten, men inte för antracen, där den uppmätta, normaliserade halten överskred gränsvärdet. PAH:er bildas huvudsakligen vid förbränning av t ex fossila bränslen. I rapporten konstateras att då Helsingborg är en intensiv region kan man förvänta sig hög belastning för denna ämneskategori.

En bedömning av havsmiljön har tagits fram av Toxicon för att bedöma naturvärdena i havsområdet utanför Bulkhamnen, vilken utgör underlag till och sammanfattas i "Miljöriskbedömning av Kemiras avloppsnätverk" i bilaga G:7. Här framgår att havsområdet generellt sett är ganska typiskt för liknande områden i regionen. Exponeringsgraden är hög på grund av vågor och strömmar och vattenegenskaperna är variabla vad gäller temperatur och salthalt. Den goda vattenomsättningen innebär generellt goda syreförhållanden vid bottarna.

I norra delen av området, "Haken" med omgivning, består de inre delarna ned till 6 meters djup av sandiga bottnar med varierande ålgräsbestånd. Fintrådiga alger förekommer både som lösdrivande och fastsittande på stenar. Sågtång kan även förekomma på hårda ytor. Faunan på sandbottnarna domineras av musslor och grävande havsborstmaskar. Ålgräsbiotopen ger goda betingelser för lek och uppväxt åt en rad fiskarter. Den höga exponeringsgraden och närheten till djupt vatten minskar dock lämpligheten som lek område. Tätheten av ålgräs ökar ned till ca 4-5m och avtar sedan.

På bottnar nedanför 6 meters djup minskar ljusinstrålningen och exponeringen för vind och vågor likaså. Andelen finsediment och organiskt innehåll i sedimentet ökar med ökat djup och fler arter påträffas i bottensedimenten, medan vegetationen minskar med minskad ljustillgång. Salthalten är generellt högre, men kan fortfarande variera från riktigt salt havsvatten till brackvatten från Östersjön. Vegetationen domineras av skräppetare och fintrådiga rödalger. Blåmusslor kan här bitvis dominera bottentäckningen. Den mjukare och mer organiska botten typen gynnar fler arter av grävande borstmaskar och musslor. Utanför detta område, vid ca 20 meters djup, går gränsen för det marina naturreservatet Knähaken.

Området i hamnbassängen är mer omväxlande än ”Haken” och dess anslutande områden. Hamnbassängen består huvudsakligen av relativt djupa mjukbottnar, men även hårdare partier. Själva hamnbassängen uppvisar magra förekomster av flora och fauna. Vegetationen i dessa delar är obefintlig. Faunan i hamnbassängen är artfattig och består mestadels av tåliga arter.

Påverkansgraden från fartyg är hög. Den sydöstra hörnan av bassängen, med sina ålgräsbestånd och med en fauna av mer normal karaktär med havsborstmaskar, musslor och kräftdjur, visar dock att påverkan från fartygen är begränsad.

Inom kustkontrollprogrammet för Helsingborgs stad genomförs årliga mätningar av en mängd parametrar, bland annat metaller och organiska miljögifter i sediment och musslor. Sedan år 1996 tas prover i en gradient från hamnen och ut 1,5 kilometer för att kontrollera verksamhetens utsläpp. Kemira bidrar finansiellt till provtagningspunkterna i och utanför Bulkhamnen (här kallad Kopparverkshamnen). Av undersökningarna framgår att bottenfaunan i hamnen är påverkad då antalet arter är färre här än för övriga stationer inom kustkontrollprogrammet. Enligt indexet för biologisk mångfald, Benthic quality index, ligger dock samtliga mätstationer i kontrollprogrammet inom gränsen för dålig eller otillfredsställande status. Syresättningen i botten är också låg.

Inom kustkontrollprogrammet studeras utbredningen av invasiva arter, bland annat den amerikanska havsborstmasken, *Marenzelleria cf viridis*, som är införd med ballastvatten. Den påträffades för första gången år 2002 inne i Kopparverkshamnen. Under år 2007 och 2008 påträffades arten på flera stationer än tidigare, men sedan dess har förekomsten varit blygsam. År 2015 och 2016 påträffades ett fåtal individer inne i Kopparverkshamnen, i två av de fyra punkter som årligen undersöks i Kopparverkshamnen.

I sediment har metallhalter under år 2016 uppmätts som för flera parametrar överstiger värden enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder för tillståndsklassning (Naturvårdsverkets rapport 4914). Tillståndsklassningen visar att i sedimenten avviker halterna av kvicksilver, i hela Kopparverkshamnens område, från förindustriella nivåer. Inne i hamnen är det utöver kvicksilver, koppar, arsenik, zink och bly som visar höga halter och tydligt avviker från förindustriella nivåer,

Utsläpp från delverksamheter

Hamnen

Verksamheten i sig ger upphov till utsläpp till vatten endast i form av dagvatten. Dagvatten från ytor i hamnen tillförs recipient och eventuella spill kan tillföras recipienten via dagvattnet. Samtliga ytor inom hamnområdet är hårdgjorda. Dagvatten från ytorna vid västra kajen avleds till hamnen via avloppsledning M och O medan

dagvatten från ytorna vid östra kajen avleds via avloppsledning Ö. Utsläpp sker vid kajkant.

Från flytande gods eller paketerat fast gods bedöms inget regelbundet spill uppstå annat än vid olyckor och utsläpp, vilket hanteras under avsnittet avseende risk. Vid hantering av fast gods på kaj eller via transportband bedöms mindre utsläpp till recipienten kunna ske via nederbörd på ytor till dagvatten.

I vissa fall i samband med lossning och lastning läggs materialet på kaj. Lastbilar tippas på kaj och kran lyfter till fartyg, eller så lossas kran från fartyg till kaj varifrån lastmaskin lastar till lastbil. Fast gods ligger på kaj som en del av förflyttningen från båt till lastbil eller tvärtom, och ligger där så länge som lastning eller lossning pågår. Vid regn avslutas kajläggningen och materialet som ligger på kaj lastas till båt eller lastbil, i det fallet ligger inte materialet kvar på kaj mer än 10-20 minuter. Mängden material på kaj motsvarar normalt som mest 1-2 lastbilslastar, motsvarande 20-30 ton. Vid avslutad lastning eller lossning sopas ytorna, och de mängder som kan återstå på kaj bedöms vara mycket små.

Det fasta gods som hanteras i bulkform på kaj är magnetit (järnoxid), kalksten, järnsulfat, kalciumfluorid, bauxit, kiseldioxid och kiseltsyra. Dessa ämnen klassificeras inte som farliga, men vid utsläpp kan de bidra till tillförseln av bl a järn och fluorid till hamnbassängen och recipienten.

Det finns även en risk för spridning via damning av fast gods vid kraftig vind. Detta gäller det gods som hanteras på kaj. Även detta bedöms enbart uppgå till små mängder.

Gods som hanteras på transportband eller via ramp till fartyg bedöms inte medföra utsläpp, detta då transportbanden är täckta och hanteringen via ramp inte är exponerad för vind. Hantering via skopa bedöms inte leda till utsläpp då skoporna är slutna.

Det genomförs inga mätningar av föroreningar i dagvatten från hamnområdet för de avloppsnät som är aktuella, då dessa inte har ett kontinuerligt flöde.

DCR-anläggningen

DCR-anläggningen ger utsläpp till vatten i form av filtrat från filterpressen, dagvatten samt sanitärt avloppsvatten. Eventuellt spill och spolvatten från tankfarmen och byggnaden recirkuleras inom anläggningen liksom dagvatten från tankfarmen och från lagerytorna.

Utsläppen till Öresund av filtrat sker till avloppsledning A och kontrolleras genom flödesstyrd provtagning under fyra veckor per år. Dessa veckoprov analyseras med

avseende på suspenderad substans för kontroll av villkor. I två av veckoproverna bestäms kvicksilver, arsenik, kadmium, zink, bly, krom, koppar, nickel och aluminium. I två andra veckoprov bestäms hexaklorbensen (HCB), klorfenoler och dioxiner. Dessutom bestäms fosfor och fluor när avfall från Yara och Alufluor tas emot på DCR.

I det utgående avloppsvattnet förekommer låga halter av klorfenoler och dioxiner. Vid tidigare mätningar har även hexaklorbensen förekommit, men de senaste åren har inga detekterbara halter uppmätts. Dessa klororganiska föroreningar uppstår vid framställningen av saltsyra på grund av tillsatser (anti-caking-medel) i råvarorna till saltsyran. Kemira har inom ramen för saltsyrafabrikens tillståndsprövning utrett uppkomsten av föroreningarna och möjligheterna att minska utsläppen av dessa till luft och vatten. I dessa utredningar konstaterades att Kemira har små möjligheter att påverka innehållet i råvarorna, men att genom en kombination av reningsteknik och optimering av processen kan uppkomsten och utsläppet av dessa föroreningar minimeras. Merparten av de klororganiska föroreningar som ändå uppstår renas i bland annat kolfilter i saltsyrafabriken. Inga processavlopps-vattenströmmar leds ut från saltsyrafabriken, men klororganiska föroreningar kan ändå förekomma i utgående vatten från DCR-anläggningen.

Bolaget bedömer att anledningen till förekomsten av klororganiska föroreningar i utloppet från DCR-anläggningen är att små mängder av dessa föroreningar förekommer i den producerade saltsyran i mycket låga halter. Saltsyran används sedan inom IPOS för framställning av andra produkter, bland annat inom VA-fabrikerna. Bolaget bedömer att föroreningarna anrikas i de avfall som uppstår i dessa processer, leds vidare till DCR-anläggningen och sedan vidare till utgående vatten.

Dagvatten från ytorna kring DCR-anläggningen avleds via avloppsledning K, och detta kommer normalt inte i kontakt med hanterade processavfall, kemiska produkter eller uppkommet avfall då processbyggnaden är sluten och lagringstankar och lagerytor är invallade.

Energicentralen

Verksamheten vid Energicentralen ger huvudsakligen upphov till utsläpp till vatten från Energicentralens huvudbyggnad. Utsläpp från energicentralens verksamhet sker till avloppsledning B, R och S.

Vid regenerering av jonbytaranläggningen varannan till var tredje dag sker utsläpp av ca 25 m³ spolvatten från totalavsaltningssystemet (med ursprung i kommunalt vatten, pH 7), totalt ca 3000 m³ per år, vilket avleds till avloppsledning B. Returkondensat från fabrikerna avleds till avloppsledning R om provtagning visar på förhöjd ledningsförmåga, totalt ca 1000–2000 m³ per år. Pannvatten genereras i

samband med bottenblåsning av ångpannorna ca en gång per månad och avleds till avloppsledning R, totalt ca 100–200 m³ per år. Dessa vatten har sitt ursprung i matarvatten där 1 %-ig natriumhydroxid och Ferrolux (miljöfarligt kategori 3) tillsätts, ca 1 respektive 1,2 ton per år. Matarvattnet går sedan till pannorna och blir till ånga och kondensat. Kondensatet och pannvattnet innehåller därför Ferrolux och natriumhydroxid i koncentrationer om 0,3 mg/l respektive 30 mg/l. Tillsatserna förekommer i så låga halter att de inte bedöms leda till att returkondensatet eller pannvattnet uppvisar miljöfarliga eller frätande egenskaper i sig.

Spol- och rengöringsvatten (från rengöring av golv inne i lokalerna) avleds till avloppsledning R via golvrännor och golvbrunnar i byggnaden, totalt ca 100–200 m³ per år.

Kylvatten behövs för kondensering av ånga samt för att kyla turbinen. I ångturbinerna används i genomsnitt ca 60 000 m³ kylvatten per månad för luft- och oljekylare, totalt ca 720 000 m³ per år. Utsläpp av kylvatten från värmeväxlare för kondensering av ånga sker inte kontinuerligt utan väsentligen under sommaren när fjärrvärmvattnet är mättat och ånga/hetvatten måste kylas bort. Under de varmaste sommarmånaderna (juli-augusti) uppgår mängderna kylvatten till ca 400 m³/h. En varm sommar innebär det att ca 400 000 m³ havsvatten används för att kondensera ånga. Allt kylvatten från Energicentralen avleds till avloppsledning B. Temperaturhöjningen på utgående kylvatten är under vintertid maximalt 15 °C, under sommartid uppgår maxtemperaturen på utgående vatten till cirka 50 °C. Kylvattnet som används inom IPOS består av havsvatten med en liten mängd tillsatt natriumhypoklorit. Totalt används idag ca 4 m³ till hela mängden kylvatten på ca 28 miljoner m³ per år, vilket innebär att halten är mycket låg.

Kylvatten leds även från tryckluftsanläggningen till avloppsledning S, totalt ca 100–200 m³ per år.

Dagvatten från området avleds till Öresund via avloppsledning R. Utsläppet övervakas genom kontinuerlig mätning av pH, och vid pH <3 avleds vattnet till en spillvattenbassäng för pH-justering och sedimentering innan det avleds till Öresund. Utsläppet av vatten från spillvattenbassängen kontrolleras separat.

Sjöpumpstationen

Verksamheten i Sjöpumpstationen ger i sig inte upphov till några utsläpp till vatten utöver avskilt material från galler och filter vid intaget samt det spolvatten som används för utspolning av rensat. Utsläpp av uppvärmt kylvatten sker genom det gemensamma avloppsnätet, främst avloppsledning S, C och A, men även avloppsledning K, KN, B och J.

Spolplattorna

Verksamheten ger upphov till utsläpp till vatten i form av behandlat vatten från reningsanläggningen. Dagvatten från spolplattorna avleds via rännor till reningsanläggningen. Utgående behandlat vatten avleds till avloppsledning R efter kontroll och provtagning.

I Tabell 35 nedan redovisas resultat från provtagningar på vatten från avsättningsbehållaren och oljeavskiljaren (oljeindex) för åren 2016–2018, beräknad genomsnittlig utsläppsmängd under samma period samt utsläpp vid ett maxår sedan 1997.

Tabell 35. Resultat från provtagning vid två veckor per år av avloppsvatten efter oljeavskiljaren år 2016, 2017 och 2018, beräknad genomsnittlig utsläppsmängd under samma period (g/år) samt utsläpp vid maxår sedan år 1997 då anläggningen togs i drift.

Parameter	2016	2017	2018	Beräknad genomsnittlig utsläppsmängd 2016-2018 (g/år) ¹	Nollalternativ (g/år)
Fosfor, mg/l	17	126	< 0,5	79 500	44 400-216 600
Fluor, mg/l	1,2	8,6	12,6	12 800	14 400- 22 000
Aluminium, mg/l	2,3	< 0,3	151	89 100	151-165
Arsenik, mg/l	<0,003	< 0,013	< 0,002	9,9	16-22
Kvicksilver, µg/l	<0,04	< 0,04	< 0,04	0,2	0,4-0,6
Oljeindex, mg/l	0,16	< 0,05	0,23	230	-
Flöde (m ³ /år)	1 276	1715	1748		2 100-3 067

1. Årliga mängder har beräknats genom uppmätta halter och flöden för varje år, och för dessa har ett genomsnitt för åren 2014 - 2018 beräknats.

Övrig verksamhet

Övrig serviceverksamhet, infrastruktur samt avfallsinsamling genererar inget utsläpp till vatten. Dagvatten från ytor som faller inom detta ansvarområde hanteras inom ramen för gemensamma avlopp.

Ansökt verksamhet

Hamnen, Energicentralen, Sjöpumpstationen samt övriga stödprocesser och service

Hamnens verksamhet kommer även framöver att medföra utsläpp via dagvatten från ytor. Ansökt verksamhet innebär att den sammanlagda hanterade godsmängden kommer att öka, men med de skyddsåtgärder som bolaget vidtar bedöms utsläppet

till vatten från hamnverksamheten inte öka mer än marginellt. I förhållande till den historiska verksamheten då betydligt större godsmängder har hanterats är utsläppet till vatten även vid sökt verksamhet litet.

Verksamheten vid Energicentralen bedöms inte i någon högre grad att avvika från dagens omfattning. Vid ett ökat kylvattenuttag ökar även utsläppet av uppvärmt kylvatten från IPOS. Några nya vattenströmmar eller föroreningar tillkommer inte. Förhållandena vad gäller utsläpp till vatten kommer inte heller att förändras vid Sjöpumpstationen eller övriga stödprocesser och service i samband med ansökt verksamhet.

DCR-anläggningen

Ansökan avser mottagning och behandling av upp till 7 000 ton processavfall per år. Denna mängd ligger under de mängder som behandlats vid anläggningen historiskt inom ramen för nu gällande tillstånd och innebär alltså inte någon utökning av verksamheten. Historiskt har upp emot 30 000 ton avfall hanterats vid anläggningen. Verksamheten kommer även framöver att ge upphov till utsläpp till vatten i form av filtrat, dagvatten samt sanitärt avloppsvatten. Några ändringar av betydelse i anläggningen planeras inte och endast processavfall som är behandlingsbart i anläggningen kommer att behandlas, dvs avfall innehållande oorganiska föreningar som salter, oxider, hydroxider etc. samt oorganiska syror och baser. Utsläppen i form av dagvatten och sanitärt avloppsvatten kommer inte att förändras medan utsläppen av filtrat kan komma att förändras beroende på verksamheten i anläggningen. Utsläpp kommer även fortsättningsvis att i normala fall ske via avloppsledning A men kan vid behov ske via avloppsledning K.

Jämfört med dagens verksamhet bedöms flödet av vatten till avloppsledning A öka något. Det framtida flödet bedöms uppgå till högst 25 000 m³, en ökning på 40-90 % jämfört med dagens verksamhet, men det förväntas ändå bli betydligt lägre än vad som förekommit historiskt. Halten suspenderat material bedöms kunna uppgå till <60 mg/l och <1 300 kg/år. Halterna av föroreningar i övrigt bedöms inte förändras med anledning av sökt verksamhet. Däremot kan de totala mängderna till recipienten öka proportionerligt mot flödesökningen, beroende på vilket material som hanteras.

BAT-AEL kommer att innehållas vid ansökt verksamhet. Halten bedöms uppgå till ungefär samma nivå som för de senaste åren. Halten suspenderad substans har varierat över åren och senast år 2017 överstigit 60 mg/l. Kemira kommer säkerställa att utgående halter innehåller de krav som berör verksamheten när BAT-slutsatsen blir gällande.

Spolplattorna

Verksamheten kommer även framöver att ge upphov till utsläpp till vatten i form av behandlat vatten från reningsanläggningen. Utsläppshalterna från spolhall och spolplattor kommer att vara i nivå med halterna för befintlig verksamhet. Däremot kan de totala utsläppsmängderna till recipienten öka proportionerligt mot flödesökningen vid ett utökat antal tvättar.

Utsläppen av avloppsvatten kan komma att förändras beroende på verksamheten. Spolningarna varierar vecka för vecka liksom typ och mängd av det som spolas av vilket medför att utgående mängder kan variera. Utsläpp kommer fortsatt att ske via avloppsledning R. Utgående flöde är samma som inkommande volym kommunalt vatten.

Den totala risken för negativ miljöpåverkan i Öresund till följd av utsläpp från avloppsnätet inom IPOS bedöms vara liten, med undantag för lokala effekter i Haken och vid ytan i utsläppspunkten för avloppsledning A (Figur 21 nedan). I dessa punkter kan toxiska effekter inte uteslutas, och inte heller effekter från exempelvis temperatureffekter i Haken. Hamnbassängen bedöms vara relativt opåverkad av utvärderade avlopp, och denna är sedan tidigare kraftigt påverkad.

Negativa miljöeffekter kan sannolikt uppträda lokalt i Haken, till följd av kemiska föroreningar, men det är även tänkbart att temperaturförändringen från avloppsledning S och föroreningarna från avloppsledning R leder till synergieffekter. Effekter i Haken bedöms ha störst direktinverkan på organismer som lever i ytskiktet, eftersom utspädningen vid botten bedömts vara stor och temperaturförändringen begränsad. Det innebär att de ålgräsängar som finns i de djupare delarna i utkanten av Haken kan antas vara mindre påverkade.

Utifrån den framräknade riskkvoten (PEC/PNEC) är toxiska effekter i ytskiktet inte otänkbara i direkt anslutning till utsläppspunkten av vatten från avloppsledning A. Det kan inte uteslutas att den förväntat höga totala aluminiumtillförseln och fluorid-tillförseln kan inverka på den kemiska statusen i ett något större område kring utsläppspunkten. Lokalt, i nära anslutning till utloppet, kan de förväntade aluminiumhalterna i Öresund uppgå till så höga nivåer att toxiska effekter mot de mest känsliga arterna kan förväntas. För ingen av de övriga undersökta områdena bedöms dock aluminiumhalterna bli så höga. Vid botten bör aluminiumtillskottet vara än mer begränsat i samtliga punkter.

Utöver aluminium och fluorid, och möjligen arsenik, bedöms enskilda föroreningar vara av mindre betydelse i närheten av utsläpp från avloppsledning A och R, och längre ut i Öresund bedöms påverkan vara än mindre. Påverkan på Knähakens marina reservat bedöms vara helt försumbar.

I hamnbassängen är det lokala ekosystemet utsatt för fartygstrafik och kraftig omrörning, vilket i sig kan ha stor påverkan på växt- och djurlivet. Tillgängliga data tyder på relativt små föroreningar från de avloppsledningar som mynnar ut i hamnen. Bottenfaunan har tidigare bedömts påverkad, och blåmusslor har uppvisat förhöjda halter av flera metaller. Det bedöms dock troligare att fartygstrafiken och de historiska föroreningarna har haft större inverkan på ekologisk status än nuvarande direkta föroreningar från avloppsnätet.

Sammanfattningsvis bedöms Kemiras avloppsnät generellt ge liten kemisk och ekologisk påverkan på Öresund. Lokala effekter är inte osannolika i hamnbassängen och Haken, men dessa områden är även påverkade av andra faktorer än förorening från avloppen. Lokala effekter kan också uppträda i anslutning till utloppet av avloppsledning A i ytskiktet. För de flesta undersökta föroreningarna finns det andra utsläppskällor av betydligt större magnitud i närområdet, men den kontinuerliga belastningen av arsenik, aluminium och fluorid från avloppsledning A och R skulle kunna vara av betydelse för den totala belastningen på Öresund.

Tabell 41. Sammanfattning av bedömningen av utgående avloppsvatten från IPOS enligt Toxicons utredning. Färgkodningen baseras på en kvalitativ sammanvägning av de olika undersökta parametrarna. Grönt innebär god status/låg miljöpåverkan, gult innebär måttlig status/måttlig miljöpåverkan och rött innebär dålig status/hög miljöpåverkan. Grått innebär ofullständig riskbedömning i Toxicons utredning.

Avlopp	Parameter	Kommentar
Avloppsledning A	Toxicitet	Måttlig toxicitet i delström från DCR-anläggningen, eventuell salttoxicitet. Utgående vatten från avloppsledning A är dock lågttoxiskt och bedöms mycket snabbt spädas från eventuell toxicitet.
	Halter	Höga halter aluminium, merparten troligtvis i lösning
	Mängder	Stora årliga utsläpp av aluminium och fluorid
	Miljöpåverkan	Tillfälliga ekotoxikologiska effekter möjliga i anslutning till utloppet, men osannolika utanför detta mycket begränsade område. Sannolikt bidrag till aluminiumhalten i Öresund tillsammans med avloppsledning R. Påvisbart tillskott av arsenik nära utsläppskällan, men ej tillräckligt för att i sig överskrida aktuella gränsvärden
Avloppsledning R	Toxicitet	Hög toxicitet i utgående vatten där partikelbundet aluminium troligtvis spelar viktig roll. Bedöms relativt snabbt spädas till icke-toxiska nivåer.
	Halter	Höga halter aluminium, stor del troligtvis partikelbundet
	Mängder	Relativt stora årliga utsläpp av aluminium och arsenik

	Miljöpåverkan	Ekotoxikologiska effekter möjliga i Haken. Möjligtvis i kombination med temperaturpåverkan. Sannolikt signifikant bidrag till aluminiumhalten i Öresund tillsammans med avloppsledning A. Bidrar till tillskottet av arsenik, men ej tillräckligt för att i sig överskrida aktuella gränsvärden.
Avloppsledning S	Toxicitet	Låg toxicitet
	Halter	Låga halter
	Mängder	Små mängder
	Miljöpåverkan	Ekotoxikologiska effekter osannolika. Däremot är effekter från temperaturhöjning sannolika i "haken", möjligen i kombination med effekter från avloppsledning R
Övriga avloppsledningar Öresund (B, T, J)	Toxicitet	Låg toxicitet
	Halter	Höga halter aluminium och fosfor i avloppsledning T. I övrigt låga till måttliga halter.
	Mängder	Jämförelsevis små mängder p g a lågt och oregelbundet flöde
	Miljöpåverkan	Sannolikt mycket liten miljöpåverkan
Övriga avloppsledningar hamnbassängen (C, L, K)	Toxicitet	Låg toxicitet
	Halter	Höga halter aluminium, järn och fosfor i avloppsledning L. I övrigt låga till måttliga halter.
	Mängder	Små mängder från varje enskilt avlopp. Totala tillförseln till hamnen påverkas dock även av tex spill direkt i hamnen. Den total årliga tillförseln är därför inte fulltändigt bedömd
	Miljöpåverkan	Eventuellt tillfälliga och/eller additiva/synergistiska effekter långt in i hamnen pga långsammare omsättning och mindre utspädning. Möjliga effekter från direkt spill till hamnen, Det påverkade området är dock sannolikt mycket begränsat, varför eventuella toxiska effekter i hamnen inte är av stor betydelse för ekosystemet i Öresund.

De delverksamheter som medför utsläpp till vatten där delströmmarna är av viss dignitet kan anses vara DCR-anläggningen, spolplattorna och Energicentralen. Från Energicentralen leds vattnet till avloppsledning B, R eller S. I utredningen av det samlade avloppsvattnets påverkan konstateras att vattnet i avloppsledning B och S är lågttoxiskt och har låga halter av metallföroreningar. Därför bedöms inte heller Energicentralens bidrag till föroreningsmängder och påverkan på recipienten ha någon betydelse. De mycket små mängderna av Ferrolux och natriumhydroxid som släpps ut från Energicentralens returkondensat till avloppsledning R bedöms inte innebära något bidrag av betydelse till föroreningshalten i avloppsledning R eller någon negativ påverkan på recipienten. Tryckluftanläggningens utsläpp av kylvatten

till avloppsledning S står för mindre än 1 ‰ av det totala flödet, och bedöms därmed ha ett marginellt bidrag till temperaturhöjningen i recipienten.

Från DCR-anläggningen sker utsläppet via avloppsledning A. Andelen av det totala utsläppet som härrör från DCR-anläggningen är litet, med undantag för klorfenol där DCR-anläggningens utsläpp utgör huvuddelen av utsläppet.

Det samlade utsläppet från avloppsledning A bedöms ha en viss påverkan direkt i utsläppspunkten vad gäller halterna av aluminium, fluor och eventuellt arsenik. Bidraget från DCR-anläggningen av aluminium och arsenik uppgår till mindre än 1 procent av det totala utsläppet. Bidraget från DCR-anläggningen av dessa föroreningar bedöms därmed inte ha någon större påverkan på recipienten i jämförelse med andra föroreningskällor.

Fluor övervakas inte i DCR-anläggningens utsläpp, och merparten av fluorutsläppet i avloppsledning A kan förväntas härröra från Alufluors utsläpp av processavloppsvatten. De senaste fem åren har Alufluor släppt ut i genomsnitt 4000 kg fluor årligen (enligt Naturvårdsverkets ”Utsläpp i siffror”), vilket utgör ca 70 % av den simulerade utsläppet av fluor från avloppsledning A. Bidraget av fluor från DCR-anläggningen kan i någon mån bidra till påverkan på recipienten.

Då de totala halterna av övriga föroreningar, inklusive Cd, Ni, Cr, Zn, Cu, Pb, Hg och organiska miljögifter bedöms ligga på nivåer som inte medför effekter i recipienten kan inte heller bidraget av dessa föroreningar från DCR-anläggningen antas påverka recipienten negativt.

Tabell 42. Ungefärligt bidrag av föroreningar (i procent) från DCR-anläggningen i relation till det totala utsläppet via avloppsledning A

Parameter	Al	Hg	As	Cd	Zn	Pb	Cr	Cu	Ni	HCB	Klorfenol	Dioxin
Beräknat bidrag (%)	0,1	5,6	0,6	9,1	4,1	0,8	1,0	1,4	5,5	5,0	73	1,4

Från spolplattorna sker utsläppet av behandlat vatten till avloppsledning R. I Tabell 43 nedan redovisas hur stor andel utsläppet från spolplattorna utgör av det totala beräknade föroreningsutsläppet från avloppsledning R till recipienten. Påverkan i Öresund kopplas främst till aluminium, arsenik och fluor, vilket nämnts ovan. Toxiciteten i avloppsledning R har bedömts vara hög, vilket i huvudsak härleds till förekomsten av partikulärt och komplexbundet aluminium. Bidraget av aluminium (och även arsenik) från spolplattorna är mycket litet i jämförelse med det totala bidraget från avloppsledning R. Av det totala fluoridutsläppet till avloppsledning R utgör

spolplattornas bidrag ca 35 %. Fluoridbelastningen på Öresund är dock främst förknippad med avloppsledning A, belastningen från avloppsledning R motsvarar mindre än en procent av belastningen från avloppsledning A. Utsläppet av föroreningar via spolplattan bedöms därför inte medföra någon betydande negativ effekt på recipienten.

Tabell 43. Ungefärligt bidrag av föroreningar (i procent) från spolplattorna till avloppsledning R

Parameter	Al	As	P	F	Hg	Oljeindex
Beräknat bidrag (%)	9,4	0,02	30	35	0,06	0,4

I utredningen av det totala utsläppet från IPOS avloppsnät anges att riskbedömningen vad gäller utsläpp från hamnens verksamhet är ofullständig då man inte tagit hänsyn till kemikaliespill från kajkant eller utsläpp från hamnens hantering via avloppsledning KN, M och Ö. De utsläpp som kan förekomma från hamnens hantering av fasta material kan dock, i enlighet med beskrivning under avsnitt 8.12.2.1, anses vara små. De material som hanteras är inte klassificerade som farliga och bedöms därför inte skada växt- och djurliv i hamnbassängen. Hamnens hantering av material bedöms därför inte påverka statusen i hamnbassängen negativt, i synnerhet inte mot bakgrund av att hamnbassängen är artfattig och påverkad av fartygstrafik och historiska föroreningar.

Mot bakgrund av den bedömda påverkan av utsläppen från hela avloppsnätet bedöms inte heller utsläpp till vatten från Sjöpumpsstationen och övriga stödprocesser och service ha någon negativ påverkan på recipienten.

Konsekvenser av ansökt verksamhet

Från DCR-anläggningen bedöms utsläppet av behandlat vatten kunna öka med ca 40-90 %. Detta innebär att även föroreningsmängderna som släpps ut kan komma att öka med samma andel, beroende på vilket material som hanteras i anläggningen. Detta kan innebära en ökad negativ påverkan på recipienten vad gäller utsläppet av främst arsenik, aluminium och fluor jämfört med dagens verksamhet. Bidraget från DCR-anläggningen till avloppsledning A är trots detta fortfarande relativt litet jämfört med andra föroreningskällor, bortsett från klorfenol. Halten av dessa har dock konstaterats vara mycket låg i utloppet från avloppsledning A. Den ansökta ändringen vad gäller behandlat avfall i DCR-anläggningen är relativt liten sett till de mängder som historiskt hanterats vid anläggningen, och således är också utsläppen mindre än de historiska utsläppen.

Utsläppet av behandlat vatten från spolplattorna kan komma att öka något, och därmed de totala utsläppsmängderna. Halterna av föroreningar från spolplattorna är relativt låga, och spolplattornas bidrag till utsläppet via avloppsledning R är mycket litet. Därmed bedöms inte heller ansökt verksamhet ha någon påverkan av betydelse för recipienten.

Kylvattenuttaget, och därmed utsläppet av uppvärmt vatten, ökar i ansökt verksamhet med ca 30 % jämfört med uttaget de senaste åren, från ca 27 miljoner m³ till 35 miljoner m³. Temperaturpåverkan från avloppsledning S kommer att öka i samband med det ökade kylvattenutsläppet, och temperaturförändringen i recipienten kommer att vara något mer utbredd än den är vid dagens verksamhet. Även här kommer organismer som lever i ytskiktet vara utsatta för störst effekter. Även i avloppsledning B och J kan utsläppet av uppvärmt kylvatten komma att öka, men dessa flöden är ändå relativt låga, och bedöms inte heller vid sökt verksamhet medföra annat än marginell påverkan i recipienten i jämförelse med avloppsledning S. Vid en jämförelse med den historiska verksamheten är utsläppet av kylvatten från IPOS vid sökt verksamhet litet. Under 1980-talet, när svavelsyra producerades i de "gamla" svavelsyrafabrikerna med pyrit som råvara, uttogs och återfördes totalt ca 70 miljoner m³ saltvatten per år. Mot denna bakgrund bedöms kylvattenutsläppet endast vara av liten betydelse.

För övriga verksamheter innebär sökt verksamhet ingen eller mycket liten förändring vad gäller utsläppen till vatten, och påverkan bedöms därför heller inte förändras.

Påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten

De kvalitetsfaktorer som utgjort bedömningsgrund för ekologisk status i aktuell vattenförekomst är enligt VISS:

- Biologiska faktorer: växtplankton och bottenfauna
- Fysikaliska-kemiska faktorer: ljusförhållanden, näringsämnen och särskilt förorenande ämnen
- Hydromorfologiska faktorer: konnektivitet (flödet av material och organismer), hydrologiska villkor och morfologiskt tillstånd (utformning)

Särskilt förorenande ämnen utgörs av vissa metaller (arsenik, krom, koppar och zink), växtskyddsmedel, biocider samt ett urval övriga ämnen (till exempel triclosan, kloralkaner, MCCP, PCB:er, dioxiner, furaner och Bisfenol-A).

Bedömningsgrund för kemisk status utgörs av 33 prioriterade ämnen enligt 2008/105/EG samt ytterligare 12 tillkommande enligt 2013/39/EU, vilket medför totalt 45 prioriterade ämnen. De ämnen som utgjort bedömningsgrund för kemisk status i aktuell vattenförekomst är enligt VISS antracen, bromerad difenyleter, bly

och blyföreningar, kadmium och kadmiumföreningar, kvicksilver och kvicksilverföreningar, fluoranten, PFOS och tributyltennföreningar.

Verksamheten bedöms inte påverka de biologiska kvalitetsfaktorerna på grund av tillförsel av näringsämnen, men kan ändå ha viss påverkan på de biologiska kvalitetsfaktorerna i ett begränsat område. Av den utredning som gjorts för det samlade utsläppet från Kemiras verksamhet framgår att viss påverkan på organismer i yt-skiktet kan förväntas inne i Haken och i ytvattnet i anslutning till avloppsledning A:s utsläppspunkt till följd av utsläppet av aluminium och uppvärmt kylvatten. I hamnbassängen är det lokala ekosystemet utsatt för fartygstrafik och kraftig omrörning till följd av hamnverksamheten, och bottenfaunan bedöms vara påverkad av bland annat metallföroreningar. Utifrån den bedömning som gjorts är det troligt att fartygstrafiken och historiska föroreningar har större påverkan på den ekologiska statusen än nuvarande direkta föroreningar från avloppsnätet. Påverkan är främst lokal, och verksamheten bedöms inte påverka vattenförekomstens status i dess helhet. Utsläpp till vatten från ansökt verksamhet är inte av den karaktären att de förväntas påverka de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna. Hela vattenförekomsten är dock påverkad av den samlade hamnverksamhet som bedrivs i Helsingborg, och enligt Vattenmyndighetens bedömning är påverkan från hamnverksamheten så omfattande att den kan antas leda till att vattenförekomstens morfologiska tillstånd har en sänkt status. För att uppnå en övergripande god ekologisk status i vattenförekomsten som helhet krävs att det genomförs omfattande förbättringsåtgärder med avseende på de hydromorfologiska förhållandena i vattenförekomsten, vilket skulle medföra att hamnverksamheten inte längre kan bedrivas i sin nuvarande omfattning. Verksamheten har ansetts utgöra ett sådant väsentligt samhällsintresse som motiverar att ett mindre strängt krav fastställs, då det bedöms vara ekonomiskt orimligt att vidta alla de åtgärder som krävs för att nå god ekologisk status i vattenförekomsten som helhet. Kvalitetskravet för vattenförekomsten fastställs därför till Måttlig ekologisk status, med en tidsfrist till 2027. Med hänvisning till Vattenmyndighetens ställningstagande bedöms inte hamnverksamheten bidra till att miljökvalitetsnormen inte uppnås med avseende på hydromorfologiska kvalitetsfaktorer, eller att bedömd status försämrats.

De fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorerna syrgasförhållanden och ljusförhållanden bedöms inte påverkas då dessa främst påverkas av näringsämnen. Den årliga belastningen av fosfor från Kemiras avloppsnät på recipienten (baserat på utsläpp från avloppsledning A och R) uppgår till ca 380 kg, vilket bedöms vara en mycket liten andel av den totala mängden fosfor som tillförs recipienten. Under åren 2014-2016 var det totala utsläppet av fosfor till Öresund från vattendrag och punktkällor ca 85 ton. Kemiras utsläpp utgör således ca 0,4 % av det fosfor som släpps ut till recipienten.

Kemiras utsläpp till vatten skulle teoretiskt kunna medföra påverkan på den kemiska statusen i vattenförekomsten samt på den fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorn särskilt förorenande ämnen. Av de prioriterade ämnen som anges i 2008/105/EG och 2013/39/EU och de ämnen som finns upptagna i *Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten (HVMFS 2013:19)* förekommer utsläpp av arsenik, bly, kadmium, koppar, krom, kvicksilver, nickel, zink och hexaklorbensen från ansökt verksamhet.

I den utredning som gjorts vad gäller det samlade utsläppet från Kemiras verksamhet jämfördes de simulerade utsläppshalterna med gränsvärden och bedömningsgrunder enligt Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter som tagits fram för ovanstående ämnen. För samtliga metaller bedömdes halten understiga dessa gränsvärden, med undantag för arsenik direkt vid utsläppspunkten för avloppsledning A. Av utredningen framgår att den maximalt tillåtna uppmätta arsenikhalten inte justeras efter bakgrundshalt till skillnad från gränsvärdet för årsmedelvärdet. Eftersom bakgrundsnivåerna i föreliggande fall är höga innebär detta att det tillåtna årsmedelvärdet är högre än det maximalt tillåtna uppmätta värdet. Den simulerade arsenikhalten underskrider således det tillåtna årsmedelvärdet samtidigt som den maximalt tillåtna halten riskerar att överskridas. Med hänsyn till bakgrundshalterna av arsenik bedöms tillförseln i sig inte utgöra en risk. Det är dock inte uteslutet att den sammanlagda tillförseln ger ekologisk påverkan lokalt, men verksamhetens utsläpp bedöms inte påverka vattenförekomstens status i sin helhet. Bedömningen av status för denna kvalitetsfaktor för vattenförekomsten har baserats på mätningar i sediment bland annat i hamnbassängen i vilken varken avlopp A, S eller R mynnar. Här bedöms påverkan främst ske från historiska föroreningar. Den simulerade tillförseln av hexaklorbensen (liksom av klorfenoler och dioxin) är låg, som mest är halten i utsläppet ca 30 pg/l, vilket medför en mycket låg halt i recipienten. Verksamheten bedöms inte medföra utsläpp till vatten av de prioriterade ämnena antracen, bromerade difenyletrar, fluoranten, PFOS, tributyltenn och benso(a)pyren och bedöms därför inte påverka status för dessa.

Samlad bedömning av påverkan på miljökvalitetsnormer

Den totala risken för negativ miljöpåverkan i Öresund till följd av utsläpp från avloppsnätet inom IPOS bedöms vara liten, med undantag för lokala effekter i Haken och vid ytan i utsläppspunkten för avloppsledning A. I dessa punkter kan toxiska effekter inte uteslutas, och inte heller effekter från exempelvis temperaturhöjning i Haken. Hamnbassängen bedöms vara relativt opåverkad av utvärderade avlopp, och den är sedan tidigare kraftigt påverkad av hamnverksamhet och historiska föroreningar. Mer känsliga miljöer, som närliggande ålgräsängar eller det marina reservatet Knähaken, bedöms inte påverkas av det samlade utsläppen från avloppen. Sammanfattningsvis bedöms utsläpp från Kemiras samlade avlopp generellt ge liten kemisk och ekologisk påverkan på Öresund.

Kemiras verksamhet medför utsläpp av bl a metaller och svårnedbrytbara klorerade ämnen. Förekommande föroreningar bedöms i de flesta fall, med undantag för aluminium, fluor och möjligen arsenik, inte medföra någon påverkan på recipienten. På lång sikt är utsläpp av tungmetaller och klorerade ämnen negativt ur miljösynpunkt då dessa inte alls bryts ned, eller bryts ned långsamt och anrikas i sediment eller organismer. För de flesta undersökta föroreningarna finns det andra utsläppskällor av betydligt större magnitud i närområdet, men den kontinuerliga belastningen av arsenik, aluminium och fluorid från avloppsledning A och R skulle kunna vara av betydelse för den totala belastningen på Öresund. I relation till utsläppet via mark och grundvatten bedöms dock utsläppet från nuvarande och sökt verksamhet vara litet.

De enskilda delverksamheternas utsläpp av föroreningar är små i jämförelse med det totala utsläppet från området, och därmed bedöms inte heller dessa verksamheter medföra negativa effekter i recipienten. Utsläppet av klororganiska föroreningar härrör huvudsakligen från DCR-anläggningen, men dessa är mycket små och har inte bedömts medföra effekter i recipienten.

Sökt verksamhet kan innebära en marginell ökning av utsläppsmängderna från DCR-anläggningen och spolplattorna jämfört med dagens verksamhet, men dessa är små i jämförelse med det totala utsläppet och mindre än utsläppen vid den historiska verksamheten, dvs nollalternativet. Det ökade utsläppet av kylvatten kan i jämförelse med dagens verksamhet medföra negativ påverkan i recipienten då det område som idag kan påverkas av temperaturhöjning bedöms bli något större. I jämförelse med den historiska verksamheten är denna påverkan dock att betrakta som liten.

Utsläppen från sökt verksamhet bedöms inte äventyra uppfyllandet av miljökvalitetsnormerna i vattenförekomsten, inte heller riskerar status att försämras på grund av utsläppen från sökt verksamhet.

Utsläpp till luft

Ansökt verksamhet innebär ett ökat utsläpp till luft från Bulkhamnen i samband med ett ökat antal anlop. Vid ansökt verksamhet har man även tagit höjd för tre stopp i svavelsyrafabriken per år vilket kommer att innebära ett ökat utsläpp till luft från Energicentralen. Utsläppen från interna transporter kan komma att öka. Den framtida omfattningen för interna transporter är dock helt avhängig utvecklingen inom industriparken.

Ansökt verksamhet innebär ett ökat antal anlöp och därmed ett ökat utsläpp till luft i jämförelse med nollalternativet. Däremot minskar utsläpp till luft från Energicentralen i relation till nollalternativet.

Ansökt verksamhet kommer enligt utförda spridningsberäkningar innebära en försämrad luftkvalitet inom industriparken jämfört med nuläget, framför allt vid hamnen. Verksamheten kommer dock inte att medföra att några miljökvalitetsnormer överskrids vid närmaste belägna bostäder. Spridningsberäkningen visar även att luftutsläppen från hela industriparken inte resulterar i att miljökvalitetsnormerna överskrids, vare sig nu eller enligt framtida prognos.

Beräkningarna pekar på att nuvarande och framtida prognosticerade årsmedelvärden för kvävedioxid är i paritet med eller under uppmätta halter vid miljöförvaltningens mätpunkter inom Helsingborg de senaste åren, både för ansökt verksamhet och för industriparken som helhet. Även beräknade partikelhalter för ansökt verksamhet och industriparken bedöms vara i nivå med uppmätta halter i Helsingborgs stads mätningar.

Sammanfattningsvis leder ansökt verksamhet till ökade luftutsläpp både jämfört med dagens verksamhet och jämfört med nollalternativet. Utsläppen bedöms dock vara begränsade och beräknas inte bidra till överskridande av gällande miljökvalitetsnormer. Utsläppen bedöms därför inte förhindra men möjligen försvåra uppfyllandet av de nationella miljömålen *begränsad klimatpåverkan*, *frisk luft* och *bara naturlig försurning* samt Helsingborgs livskvalitetsprogram och klimat- och energiplan.

Yttre händelser

Industriområdet ligger invid Öresund. Hamnområdet och området längs vattenlinjen ligger på plushöjden cirka 2,5 m ö h. Övriga delar ligger på plushöjden cirka 6,5 m ö h. Hamnen och intilliggande servicebyggnader och tankar kan komma att översvämmas vid ett vattenstånd >2,5 m ö h.

Den nordvästra slänten är erosionsskyddad och etablerad cirka 13 m från befintlig kajkonstruktion. Slänten, som är utförd i sten, bedöms kunna utgöra ett skydd mot vågor som slår in mot hamnområdet. Kajen är utförd i en spontkonstruktion. Med denna spont- och släntkonstruktion bedömer Kemira att det inte föreligger någon ökad risk för erosionsskador inom planerbar tid. Hamnbassängen omgärdas därtill av vågbrytare vilket medför att det är osannolikt att stora vågor skall påverka hamnen och intilliggande servicebyggnader och tankar från hamnsidan.

För att undvika urspolning kommer Kemira att utföra regelbundna framtida besiktningar av kajlinjen och befintligt erosionsskydd. Sponter och erosionsskydd kommer att anpassas till framtida havsnivåer så att dessa inte havererar i samband med framtidens extrema havsnivåer på + 3,5 m till + 4,0 m. Detta är avgörande för hela pirens framtida säkerhet. Kemira planerar idag inte några andra åtgärder avseende risken för havsnivåhöjning

Inom ramen för den grundvattenkontroll som sker inom IPOS följs grundvattennivåerna noga. Genom detta kommer bolaget att kunna få tidiga signaler om eventuella förändringar i grundvattennivåer och flöden. Kemira följer även i övrigt noga utvecklingen och avser att i god tid att upprätta de handlingsplaner och vidta de åtgärder som kan bli nödvändiga.

Kemira medverkar i Helsingborgs stads projekt för framtagande av en plan för klimatanpassning. Åtgärder som kan bli följden av detta projekt är bland annat att närmare utreda behov av anpassning av kajer, pirar och kustskydd inom Helsingborgs hamnområde. Eventuella åtgärder kommer att samordnas med Helsingborgs Hamn. Kemira planerar idag inte några andra åtgärder avseende risken för havsnivåhöjning. För att säkerställa temperatur på intaget kylvatten kan intagsledningen komma att behöva förlängas. Detta kräver dock en ny prövning.

Eventuella konsekvenser för människors hälsa och miljön till följd av yttre händelser bedöms vara likvärdiga i nuläget och vid ansökt verksamhet då inga väsentliga förändringar av verksamhetsområdet och delverksamheternas processer planeras. De åtgärder som är förknippade med yttre händelser kopplar till händelser som sker på lång sikt. Den påverkan, den konsekvens och de skyddsåtgärder som anges är ett resultat av dagens förhållande men även de scenarier som bedöms kunna uppstå inom en period längre än ett människoliv.

I nuläget bedöms verksamhetsområdet och de delverksamheter som omfattas av ansökan vara rustade för att stå emot eventuella yttre händelser kopplade till klimatet med avseende på risker för människors hälsa och miljön. Påverkan vid eventuella yttre händelser inom verksamhetsområdet bedöms främst bli av ekonomisk karaktär, eftersom driften av vissa verksamheter samt logistikmöjligheterna inom området kan komma att försvåras eller stoppas. Att klimatanpassa industriparken är dock ett kontinuerligt arbete som kommer att behöva fortgå i takt med att ny forskning om klimatförändringarna presenteras. Kemiras medverkan i Helsingborgs stads klimatanpassningsarbete innebär att ansökt verksamhet inte bedöms motverka prioriteringsområdet *”Vi skapar trygghet och säkra miljöer med avseende på klimatanpassning”* enligt Helsingborgs *”Livskvalitetsprogram”*. Ansökt verksamhet bedöms heller inte motverka FN:s globala hållbarhetsmål *”Bekämpa klimatförändringarna”* med avseende på att stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till

klimatrelaterade faror och naturkatastrofer. Möjligheten att uppnå miljökvalitetsmålet ”*God bebyggd miljö*” bedöms heller inte påverkas av ansökt verksamhet.

Risk och säkerhet

Kemira Kemis verksamhet inom IPOS utgör en Sevesoverksamhet. De stödfunktioner/delfunktioner som denna ansökan omfattar utgör i sig själva ingen Sevesoverksamhet men det gör två tillståndsprövade verksamheter som Kemira bedriver inom IPOS och de nu sökta verksamheterna är därmed en del av en Sevesoverksamhet. Vid Sjöpumpstationen, vilken ingår i denna ansökan, förekommer dock ett miljöfarligt ämne; natriumhypoklorit, klassificerat H400 Aquatic Acute 1 i mängder under den lägre kravnivån.

I den samlade säkerhetsstudien konstateras att riskpåverkan härrörande från anläggningar och transporter av farligt gods inom IPOS genererar en låg tillika acceptabel risk mot tredje part. Detta grundar sig i stor del på de stora skyddsavstånd som separerar majoriteten av kringliggande bostäder från de olika verksamheterna på industriområdet.

Riskbidraget från farligt gods är litet då antalet transporter och deras hastighet är begränsad. Områden med betydande riskpåverkan enligt DNV:s kriterier för individ- och samhällsrisk återfinns endast i järnvägens direkta närhet som följd av risk för urspårning. Påverkan mot tredje part från transport av farligt gods på väg och järnväg är utifrån DNV:s kriterier att betrakta som acceptabel.

Av riskanalyserna framgår att den ansökta verksamheten vid de flesta delanläggningar medför små risker för människors hälsa eller miljön.

Vid Bulkhamnen bedöms konsekvenserna av en olycka eller ett utsläpp vara mycket begränsade till sin utbredning och lätta att avhjälpa. Samtliga identifierade scenarier får som mest en lokal begränsning till Bulkhamnen eller dess direkta närområde. Detta innebär att allmänheten utanför fabriksområdet inte kommer att påverkas av en oönskad händelse i Bulkhamnen. Scenarierna bedöms inte heller medföra bestående effekter för miljön eller svår sanering.

Ett slangbrott vid lastning eller lossning, eller ett rörbrott på ledning kan medföra utsläpp till dagvattenledningar och till hamnbassängen av de flytande ämnen som hanteras, dvs svavelsyra, saltsyra, fosforsyra, fluorkiselsyra, natriumhydroxid, aluminiumklorid, flytande svavel, järnklorid, aluminiumklorid, kalciumklorid eller väteperoxid. Detta kan medföra frätskador eller brännskador på personal och innebära en akut miljöpåverkan i recipienten men utan långsiktiga effekter.

Blockering av inseglingsrännan till följd av t ex kollision eller grundstötning kan medföra trafikstopp med risk för utläckage av olja eller kemikalier. Stabilitetsproblem på fartyg kan medföra lastförskjutning och risk för tappad last till recipienten samt risk för avslitna slangar eller skador på lastnings/lossnings-utrustning med risk för kemikalieutsläpp i hamnbassäng och på kaj. Oljeutsläpp i hamnbassängen innebär en påverkan lokalt, men bedöms vara lätt att upptäcka och lätt att sanera.

För övriga verksamhetsdelar har enbart risker med små eller inga risker för miljön identifierats.

Risker för allvarliga kemikalieolyckor

De delverksamheter som föreliggande ansökan avser ingår i Kemiras Säkerhetsrapport.

Av de anläggningsdelar som ansökan omfattar förekommer risker för allvarliga händelser förknippade med farliga ämnen främst vid Energicentralen. Dessa har identifierats i genomförda riskbedömningar och redovisas i säkerhetsrapporten. De identifierade scenarierna innefattar

- Större läckage på ång- eller matarvattenledning till följd av yttre påverkan samt otillräckligt underhåll eller för högt tryck, med risk för svåra personskador som följd. Även risk för dominoeffekter på svaveldioxidledning intill.
- Utsläpp av naturgas med direkt eller fördröjd antändning som följd, till följd av t ex felaktigt underhåll eller mekanisk påverkan. Vid direkt antändning kan en jetflamma uppstå. Den största konsekvensen uppstår om gasen får strömma ut med en fördröjd antändning. Gasvolymens storlek kommer att styra förloppets hastighet allt från en stillsam avbränning upp till explosionsartade förlopp. Ett explosionsartat förlopp kan medföra skador på byggnaden, brännskador på personer i närheten och personskador till följd av splitter på ett avstånd upp till ca 300 meter.
- Utsläpp av gasol med fördröjd antändning eller kraftig värmepåverkan på gasolflaska till följd av läckage eller handhavandefel. Den största konsekvensen uppstår om gasen får strömma ut med en fördröjd antändning. Gasvolymens storlek kommer att styra förloppets hastighet allt från en stillsam avbränning upp till explosionsartade förlopp. Vid kraftig värmepåverkan på en gasolflaska sker en tryckuppbyggnad som till slut kan medföra att gasolflaskan exploderar. En explosion till följd av gasolutsläpp som antänds eller kraftig värmepåverkan på gasolflaska kan medföra skador på omgivande byggnader samt bränn- och splitterskador på personer i närheten.

I övrigt har ett antal olycksscenarier identifierats som inte är förknippade med hantering av farliga ämnen. Dessa innefattar läckage på kondensat- eller fjärrvärmeledning, turbinhaveri, transformatorexplosion, ansamling av vätgas i batterirummet med påföljande explosion, brand i ställverk eller transformator, kortslutning under arbete i ställverk, explosion i tryckluftsledningar samt större läckage från ackumulatortank. Samtliga dessa risker är förknippade med personskador.

Vid Energicentralen har ett par identifierade scenarier bedömts kunna ha en påverkan på distributionsledningen från svaveldioxidfabriken till svaveldioxidlagret (dominoeffekt). Detta scenario har diskuterats vidare i säkerhetsrapportens del om svavelsyrafabriken (del 4), och beskrivs inte närmare här.

Samtliga riskscenarier med bortfall av hjälpfunktioner (el, ånga, luft, naturgas etc.) till Energicentralen påverkar Kemiras övriga verksamheter då dessa distribueras via Energicentralen. Dessa risker beskrivs närmare i respektive avsnitt i säkerhetsrapporten, liksom vidtagna säkerhetsåtgärder. Det scenario som bedöms medföra allvarligast konsekvenser är förknippat med bortfall av kylning av ångpannan i Svavelsyrafabriken.

Utifrån bedömningar som gjorts i säkerhetsrapporten är den samlade risken för Energicentralen, med hänsyn taget till vidtagna säkerhetsåtgärder, tolerabel. Vid Sjöpumpstationen har ett scenario för allvarlig olycka identifierats, större läckage i Sjöpumpstationen. Detta är dock inte kopplat till hantering av farliga ämnen. Ett läckage här kan i värsta fall medföra att dessa delar av stationen vattenfylls, vilket innebär fara för de personer som befinner sig här. Sannolikheten för ett större läckage är dock mycket låg då ledningar, flänsar och pumpar kontrolleras regelbundet vid ronderingar. För att det snabbt ska gå att ta sig ut finns två vägar ut från de delar som ligger under havsytan. Normalt är Sjöpumpstationen obemannad förutom vid ronderingar.

I den samlade säkerhetsstudien som genomförts för IPOS har riskerna med de interna transporterna av farligt gods bedömts, både avseende transport på järnväg och transport på vägnät. Här görs bedömningen att riskpåverkan härrörande från transporter av farligt gods inom IPOS genererar en låg tillika acceptabel risk mot tredje part. Detta grundar sig i stor del på de stora skyddsavstånd som separerar majoriteten av kringliggande bostäder från de olika verksamheterna på industriområdet.

De transportfordon som kör in till eller ut från fordon är byggda för att klara en viss hastighet på allmän väg och konstruerade för att kunna klara stora påfrestningar (ADR-godkända). Inom IPOS är hastigheten begränsad till mellan 20-30 km/h. Det

finns begränsad mängd trafik och få interaktioner mellan fordon och gångtrafikanter. Sannolikheten för incidenter inom IPOS är således lägre än vad som föreligger på allmän väg.

Riskbidraget från farligt gods är litet då antalet transporter och deras hastighet är begränsad. Områden med betydande riskpåverkan enligt DNV:s kriterier för individ- och samhällsrisk återfinns endast i järnvägens direkta närhet som följd av risk för urspårning. Påverkan mot tredje part från transport av farligt gods på väg och järnväg är utifrån DNV:s kriterier att betrakta som acceptabel.

Under förutsättning att erforderliga skyddsåtgärder vidtas bedöms påverkan vad gäller risk och säkerhet inte medföra oacceptabla risker. I den samlade säkerhetsstudien konstateras att riskpåverkan från anläggningar och transporter av farligt gods inom IPOS genererar en låg tillika acceptabel risk mot tredje part. De anläggningsdelar, inklusive interna transporter, som denna ansökan omfattar bedöms inte påverka den samlade riskbilden från verksamheten och riskerna för människors hälsa och miljön från de delar som ansökan omfattar bedöms vara relativt små.

För merparten av anläggningsdelarna medför sökt verksamhet inte någon ändrad riskbild. För Bulkhamnen gäller att vid en ökad godsmängd och ett ökat antal anlöp ökar sannolikheten för händelser i hamnen som innebär en risk för miljön. Jämfört med den historiska verksamheten innebär detta dock inte någon ökad risk, då betydligt större godsmängder och fler anlöp förekom tidigare. Med ett ökat antal transporter inom anläggningen ökar sannolikheten för de allvarliga händelser som identifierats och som är förknippade med transporter på området. Ökningen bedöms dock vara liten i jämförelse med den samlade riskbilden vid IPOS.

INKOMNA YTTRANDE MED SÖKANDENS BEMÖTANDE

Naturvårdsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Havs- och vattenmyndigheten har avstått från att yttra sig i målet.

Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen avstyrker bifall till ansökan. Som grunder anförs bl.a. följande. Länsstyrelsen anser att bolagets förslag till reglering av hamnverksamheten och behandlingen av avfall är otillräcklig. Bolaget har inte i tillräcklig omfattning visat att kravet på bästa möjliga teknik uppfylls i avfallsbehandlingen och inte heller att bolaget följer avfallshierarkin i tillämplig omfattning. Vidare anser Länsstyrelsen att de totala föroreningsmängderna till vatten och deras påverkan på recipienten är så omfattande att åtgärder behöver vidtas för att minska bolagets utsläpp av föroreningar och

att halter och mängder behöver regleras genom särskilda villkor. Det underlag som bolaget redovisat i målet är dock inte tillräckligt omfattande för att bedöma förutsättningarna för val av reningsåtgärder utifrån vad som är bästa möjliga teknik. Länsstyrelsen har bifogat en ny rapport, Miljögifter i fisk längs Skånes kust, som stöder Länsstyrelsens inställning. Bolagets utsläpp till vatten bedöms vara en tillåtlighetsavgörande fråga som inte är lämplig att sätta på provotid.

Länsstyrelsen anser att föreslagen reglering av hamnverksamheten och verksamheten omfattande behandling av avfall är otillräcklig. De totala föroreningsmängderna till vatten är så omfattande att de bör regleras genom särskilda villkor samt att det material som bolaget lämnat in inte gör det möjligt att bedöma förutsättningarna för val av reningsåtgärder utifrån vad som är bästa möjliga teknik. Bolaget föreslår att flera frågor sätts på provotid, men Länsstyrelsen anser att ett mer omfattande utredningsmaterial borde ha presenterats redan i bolagets ansökningshandlingar istället för att skjutas upp under en provotid.

Länsstyrelsen anser dock att det är positivt att bolaget åtar sig att under en provotid utreda transportererna enligt Länsstyrelsens förslag samt att bolaget godtar att tidsperioden för natt kl. 22-07 anges i villkor för buller från verksamheten.

Bulkhamnen

Länsstyrelsen bedömer att ansökt verksamhet vad gäller hamnverksamheten utgör en stor utökning. Antalet anlöp har under de senaste åren legat kring cirka 300 per år för att vid ansökt verksamhet uppgå till cirka 900 anlöp per år. Ansökan omfattar en godshantering om 2,5 miljoner ton gods per år vilket kan jämföras med såväl dagens omfattning på cirka 1 miljoner ton gods per år som den så kallade historiska verksamheten på cirka 2 miljoner ton gods per år. Bogserbåtsrörelser uppgår idag till mellan 25 och 50 per år för att vid sökt verksamhet beräknas uppgå till cirka 150 per år. Sökt verksamhet utgör en markant utökning av hamnverksamheten.

Länsstyrelsen anser inte att den planerade förändringen av Bulkhamnen kan anses ske inom ramen för tillståndet i 1979 års beslut. Länsstyrelsens erfarenhet från tillståndsprövning av hamnar är att det regelmässigt föreskrivs särskilda villkor. Länsstyrelsen har vid huvudförhandlingen gett exempel på villkor som skulle kunna föreskrivas.

- Till hamnen får ske maximalt 900 anlöp/år, varav maximalt 20 % avseende företag utanför IPOS eller företag som etableras inom IPOS i framtiden.
- Lastning och lossning av fast gods ska inte ske vid stark vind eller kraftig nederbörd då damning och spill kan orsakas av väderförhållandena.

- Efter varje lastning och lossning ska kajområdet rengöras och spillt material samlas upp för lämpligt omhändertagande. *(Inte alltid lämpligt att sända avfallet till DCR-anläggningen).*
- Kajplatser för lastning och lossning av dammande produkter och avfall ska vara försedda med skyddsutrustning för att förhindra spill i havet mellan fartyg och kaj. Skyddsutrustningen får inte tas bort förrän ytorna torrstädats. *(Exempelvis slutna system för lastning och lossning, sarg längs kajkanten, flexibelt spillskydd mellan kaj och båt, utlastningsbälg, lock till dagvattenbrunnar; senast ett visst datum).*
- Transportband för dammande produkter och avfall ska vara täckta och omlastningspunkter försedda med avsug anslutna till textila spärrfilter, dimensionerade för en utgående stofthalt understigande 10 mg/Nm³.
- Verksamheten ska bedrivas på sådant sätt att lukt, damning, läckage och spill till omgivningen förebyggs och begränsas och så att olägenheter inte uppkommer för närboende eller miljön. Om besvärande lukt eller annan olägenhet uppstår i omgivningen till följd av verksamheten ska sökanden skyndsamt vidta åtgärder så att olägenheterna upphör.
- Tankar och cisterner ska vara försedda med överfyllnadsskydd och högnivå-larm eller annan utrustning som ger motsvarande skydd.
- Föroreningshalter i dagvatten från hamnområdet borde regleras med villkor.
- Teknikvillkor borde finnas för uppsamling, rening och kontroll av dagvattnet.
- Villkor om avstängningsmöjligheter för ledningsnätet, larmfunktioner och åtgärder för att minska risken för olyckor som kan leda till utsläpp.
- Villkor om förebyggande och skadeavhjälpande åtgärder i händelse av brand (då brandfarlig vara hanteras); detektorer, rutiner, släckningsutrustning etc.
- Villkor om beredskap för konsekvensminskande åtgärder vid olyckor såsom snabb tillgång till absorptionsmedel, tättingar, bubbelridå, länsar och båt för utplacering av utrustning.
- Villkor avseende hantering av avfall inklusive fartygsgenererat avfall.
- Elanslutning av fartyg
- Begränsningsvärden för buller

De särskilda villkor som enligt sökanden ska reglera hamnverksamheten är i jämförelse med vad som utgör vedertagen praxis för hamnar exceptionellt få till antal. Det saknas förslag till särskilda villkor och underlag för att kunna reglera hamnverksamheten enligt vedertagen praxis. Bolaget föreslår provotid för utsläpp av dagvatten, avstängningsventiler för delar av avloppsnätet och elanslutning av fartyg, men de övriga frågor som normalt regleras i tillstånd för hamnverksamheter, såsom har inte kommenterats vidare av bolaget. Hamnens miljöpåverkan styrs dels

av antalet anlöp, dels av hanterad mängd gods av olika slag. Antalet anlöp, mängden och slaget av gods är av sådan omfattning att Länsstyrelsen anser att den föreslagna begränsningen genom särskilda villkor är otillräcklig i jämförelse med gällande praxis.

DCR-anläggningen

Bolaget har inte redovisat om någon annan typ av behandling eller återvinning av inkommande avfallsströmmar till DCR-anläggningen är möjlig istället för att blanda och behandla allt inkommande farligt och icke-farligt avfall gemensamt för att sedan skicka det till deponi. Bolaget argumenterar bland annat att undantaget mot blandning av avfall enligt 4 kap. 12 § avfallsförordningen är tillämpligt eftersom det tilläts i tillstånd enligt miljöskyddslagen. Länsstyrelsen anser att en sådan blandning är otidsenligt och inte bör tillåtas enligt miljöbalken. Bolaget har inte visat att kraven i 15 kap. 11 § MB uppfylls, och bolagets hantering kan inte anses vara bästa tillgängliga teknik eller den bättre teknik som följer av 2 kap. Olika avfallsslag bör behandlas på det sätt som är lämpligast för respektive fraktion, och deponering ska endast ske av den mängd som inte kan hanteras på annat sätt. Länsstyrelsen anser att det är positivt att bolaget har lämnat in en anmälan om renovering av lagringsytor och installation av tak över vissa lagringsytor. Dessa åtgärder får vidtas parallellt med den pågående tillståndsprövningen. Länsstyrelsen vidhåller att den årliga mängd farligt och icke-farligt avfall som bolaget får hantera ska föreskrivas i tillståndets ram, inte bara den maximala mängden farligt och icke-farligt avfall vid ett och samma tillfälle. Länsstyrelsen vidhåller också att föreslagna villkor avseende avfallsbehandlingsanläggningen inte är tillräckliga för att reglera denna typ av verksamhet. Länsstyrelsen anser att ett tillstånd till avfallsverksamhet behöver följas av ett antal villkor gällande bland annat hantering och förvaring av det farliga respektive icke-farliga avfallet, bland annat i enlighet med 22 kap. 25 § miljöbalken och specifikt för avfallsverksamheter även 22 kap. 25 a § miljöbalken.

Förekommande ämnen i utgående vatten från avfallsverksamheter ska regleras även om de skulle vara låga. Att bara reglera suspenderat material avviker avsevärt från den reglering som sker av andra avfallsverksamheter. Att dessutom föreslå den högsta halten i BAT-AEL som begränsningsvärde är inte tillräckligt. Det kan inte anses orimligt att installera ytterligare rening i detta fall. Intensifierad provtagning samt införande av ytterligare reningsteknik är motiverad.

Det bör för avfallsverksamheten föreskrivas en ekonomisk säkerhet i enlighet med 16 kap. 3 § miljöbalken. Att föreskriva säkerhet för avfallsverksamheter får anses vara praxis, se bland annat M 141-20, från den 1 december 2020, gällande ställande av säkerhet även för icke-farligt avfall. Vad bolaget har anfört förändrar inte Länsstyrelsens ställningstagande.

Sjöpumpstationen

Det är lämpligt att Fiskeutredningsgruppen vid Länsstyrelsen förordnas som sakkunnig med uppgift att beräkna en skälig fiskeavgift, och bolaget har meddelat att, om ett sakkunnigförordnande skulle anses nödvändigt, man inte har några invändningar mot Länsstyrelsens förslag.

Bolaget har anfört att det inte är motiverat att föreskriva ytterligare villkor eller vidta ytterligare miljöanpassningsåtgärder till skydd för fisket. Länsstyrelsen vill förtydliga att installation av hastighetslock eller motsvarande lämplig teknik är nödvändig för fiskens skull, och inte enbart för fisket, även om det påverkas i andra ledet. En sådan installation borde ske omgående och Länsstyrelsen ifrågasätter behovet av en provotidsutredning för denna fråga som borde ha utretts av bolaget innan ansökan skickades in.

Länsstyrelsen saknar ett tydligare åtagande från bolaget att åtgärda fiskdöd och rensmängd till följd av det pågående kylvattenintaget. Att frågan sätts på provotid garanterar inte på något vis att åtgärder kommer att vidtas. För det fall mark- och miljödomstolen ändå bedömer att en provotid är lämplig bör bolaget utöver möjlighet och tidpunkt för en sådan installation även redovisa teknikens förväntade reduktion av rensmängd och fiskdöd.

Spolplattor

Bolaget anger att anläggningen kommer att uppgraderas, men det framgår fortfarande inte när det ska vara genomfört eller vilka miljömässiga förbättringar som förväntas.

Utsläpp till vatten

Bolaget redovisar att provotid bedöms vara motiverad vad avser utsläpp via avlopp L, T, M, O och Ö (utöver den provotid som tidigare föreslagits för avlopp R) och att man under två år vill utreda tekniska och ekonomiska förutsättningar att installera filter, sedimenteringsfällor eller motsvarande för dagvattenbrunnar av relevans i eller i anslutning till avlopp L, T, M, O, Ö, och att man för avlopp M, O och Ö också vill utreda ytterligare skyddsåtgärder för att nederbördsvatten ska avledas via avloppen. Länsstyrelsen anser att mer underlag och förslag till reningsteknik borde ha redovisats redan under tillståndsprövningen för att säkerställa att åtgärder faktiskt kommer att genomföras. Länsstyrelsen anser att det krävs åtgärder för att nå av länsstyrelsen föreslagna målsättningsvärden. (Se tabeller i ab 39) Bolaget behöver föreslå reningstekniker för fosfor (avlopp S, R, T, J, A, L) metaller (alla avlopp), organiska föreningar (avlopp A) och olja (avlopp R och A). Dessutom behöver temperaturen sänkas för avlopp S (och även avlopp KN enligt bolagets bemötande). Bolaget anger att det är möjligt att utsläppen via flera av avloppen ger möjlig negativ påverkan, men bolaget föreslår ändå inga åtgärder förutom fortsatt utredning.

Bolaget argumenterar hela tiden utifrån utspädning i recipienten, men Länsstyrelsen anser att de mängder av olika föroreningar som släpps ut också är viktiga eftersom ämnena inte bryts ner utan anrikas i biota och sediment och kan ha en negativ påverkan på dem. Dessutom redovisar bolaget åter påverkan från ett utsläpp i taget i stället för att bedöma totalpåverkan från alla utsläpp från verksamheten. Att andra delar av verksamheten som inte omfattas av aktuell ansökan ger upphov till ännu större utsläpp är inte ett hållbart argument för att inte använda bästa möjliga teknik för att minska utsläppen.

Avlopp A

Bolaget redovisar att negativ påverkan av fosforutsläpp inte kan uteslutas men lämnar inga förslag på rening av fosfor. Rening av fosfor bör ske med målsättning att nå 10 µg/l.

Avlopp R

Bolaget skriver att arsenik och kvicksilver överskrider gränsvärden och kan ha möjlig påverkan inom 100*100 m, men ger inga förslag på rening av dessa ämnen utan föreslår bara en provotid för att utreda toxiciteten vidare. Enligt länsstyrelsens bedömning bör rening av arsenik och kvicksilver m.m. ske i avlopp R i syfte att nå 1 µg/l respektive < 0,005 µg/l.

Avlopp S

Enligt bolagets redovisning överskrider arsenik, bly, zink och krom gränsvärdet och temperaturen är förhöjd. Fosfor och kväve kan vara problematiska, men bolaget anser att åtgärder inte är nödvändiga eftersom halterna inte överskrider maxhalter av det man kan hitta i havsvatten. Enligt länsstyrelsens bedömning bör rening av metaller (1-10 µg/l) och fosfor(10 µg/l) ske i avlopp S, samt åtgärder vidtas för att minska temperaturen.

Avlopp L

Bolaget skriver att dagvattnet inte är kontaminerat men att de kan tänka sig att utreda möjligheten till installation av filter i dagvattenbrunn. Enligt länsstyrelsens bedömning bör rening av metaller (1-10 µg/l) och fosfor(10 µg/l) ske i avlopp L.

Avlopp T

Bolaget redovisar att fosfor överskrider referensvärdet och att lokal negativ påverkan inte kan uteslutas. Halterna av aluminium och fosfor är höga. Bolaget skriver att dessa ämnen föreligger partikulärt vilket kan tyda på att en installation av filter kan minska dessa halter i utgående vatten. Däremot skriver bolaget inte att de tänker genomföra en sådan installation. Enligt länsstyrelsens bedömning bör rening av metaller, främst aluminium(1 µg/l) , och fosfor(10 µg/l) ske i avlopp T.

Avlopp C

Bolaget skriver att zink och krom tillsammans med bakgrundshalter överskrider årsmedelvärdet enligt HVMFS 2019:25. En lokal negativ påverkan kan således inte uteslutas. Ingen åtgärd eller utredning föreslås dock av bolaget. Enligt länsstyrelsens bedömning bör rening av metaller, bland annat arsenik, koppar och zink, (10 µg/l) ske i avlopp C.

Avlopp K

Bolaget anger att samtliga parametrar kommer att ligga under årsmedelvärdena enligt HVMFS 2019:25 med undantag för fosfor. Lokal påverkan kan inte uteslutas med avseende på fosfor. Bolaget bedömer dock att behov av att ytterligare utreda föroreningsbegränsande åtgärder inte föreligger. Enligt länsstyrelsens bedömning bör rening av främst fluor (50 µg/l) och fosfor (10 µg/l) ske i avlopp K.

Avlopp B

Bolaget redovisar att samtliga parametrar med undantag för zink och koppar tillsammans med bakgrundshalter kommer att påvisas i halter lägre än årsmedelvärdet enligt HVMFS 2019:25. Lokal påverkan kan dock inte uteslutas. Behov av att ytterligare utreda föroreningsbegränsande åtgärder bedöms inte föreligga. Enligt länsstyrelsens bedömning bör rening av metaller, bland annat zink (1 µg/l) och koppar (1 µg/l) ske i avlopp B.

Avlopp J

Bolaget skriver att halterna tillsammans med bakgrundshalter understiger årsmedelvärdet enligt HVMFS 2019:25 med undantag för fosfor. Lokal påverkan kan inte uteslutas. Behov av att ytterligare utreda föroreningsbegränsande åtgärder bedöms av bolaget inte föreligga. Enligt länsstyrelsens bedömning bör rening av framför allt fosfor (10 µg/l) ske i avlopp J.

Avlopp KN

Bolaget redovisar att det inte finns analysdata för detta avlopp i ansökan. De skriver att förorening av betydelse bedöms vara temperatur. Då halter i utgående vatten bedöms motsvara intaget havsvatten bedömer bolaget att det inte föreligger skäl för ytterligare utredning av detta avlopp. Länsstyrelsen har, föreslagit målsättningsvärden som översiktligt motsvarar 1 µg/l för metaller och 3 µg/l för fosfor.

Avlopp M, O, Ö

Bolaget skriver att det inte finns ingående data för avlopp M, O och Ö redovisade i ansökan. Med anledning av detta har schablonhalter för att förtydliga avloppens påverkan på recipienten använts. Länsstyrelsen har, föreslagit målsättningsvärden för avlopp M, O, Ö som översiktligt motsvarar 1 µg/l för metaller och 3 µg/l för fosfor.

Kompensationsåtgärder

Verksamheten ger upphov till sådan påverkan att bolaget, för det fall att tillstånd lämnas, bör åläggas att under en prøvotid utreda möjligheten att vidta kompensationsåtgärder.

Bolaget har motsatt sig villkor om kompensationsåtgärder och bedömer att den sökta verksamheten visserligen ger upphov till viss påverkan men någon konkret skada har inte gått att påvisa. Mot bakgrund av den påverkan Länsstyrelsen bedömer att verksamheten ger upphov till föreslår Länsstyrelsen att frågan om slutliga villkor för kompensationsåtgärder skjuts upp under en prøvotid, för det fall att tillstånd lämnas. Bolaget bör då åläggas att utreda möjligheten att vidta kompensationsåtgärder.

Omfattning av och mål med kompensationen bör vara att undersöka vilken påverkan verksamhetens fysiska strukturer och delverksamheters fysiska påverkan har på ålgräset i närheten, infaunan på de påverkade bottenarna, fleråriga alger vars habitat försämrats, fisk och övriga fauna som kunnat nyttja påverkade bottenområden etcetera. Detta skulle kunna vara tidigare utfyllnader, anläggning av pirar, muddringar eller dumpningar, eller effekter av båttrafik. Den negativa påverkan summeras och därefter görs en bedömning av hur man skulle kunna bidra till att kompensera skadan. Nedan listas tänkbara kompensationstyper av olika angelägenhetsgrad och effektivitet.

Gynna ålgräs

Gynna tång

Skapa nya/återskapa habitatstrukturer

Bidra till kunskap

Säkerhetsrapport

Länsstyrelsen har via tillsyn och i denna tillståndsprövning uppmärksammat bolaget om att de behöver redovisa hur de avser att hantera en större mängd släckvatten inom hamnområdet. Länsstyrelsen saknar också en specifik redovisning av hur man vid ett större kemikaliespill avser att spärra av och sanera hamnbassängen för att förhindra spridning till Öresund. Bolaget har tillgång till länsor och båt, men det framgår inte hur effektiva dessa är för att kunna samla upp spill som inte blir kvar på ytan utan sjunker ned till botten i hamnbassängen. Länsstyrelsen efterlyser ytterligare skadebegränsande åtgärder vid kajen, till exempel spillskydd mellan fartyg och kaj samt uppsamlingsplats/fördröjningsmagasin för kemikaliespill för att ge möjlighet att suga upp större spill under kontrollerade former.

Länsstyrelsen har vid huvudförhandlingen framfört att en igångsättningstid bör beskrivas men överläter till domstolen att bedöma hur lång denna tid ska vara.

Länsstyrelsen yrkar med stöd av 25 kap. 2 § miljöbalken ersättning för kostnader i målet med 16 000 kr

Bolagets bemötande

Bulkhamnen

Tillstånd till hamnverksamheten föreligger genom Koncessionsnämndens beslut den 22 januari 1979. I detta beslut har det inte angivits några gränser för hamnverksamheten i själva tillståndsmeningen. Inte heller finns gränser angivna i ansökningshandlingarna. Av ansökningshandlingarna framgår dock att hamnen används endast i syfte att förse produktionsanläggningarna med råvaror och andra resurser som krävs för produktionen samt för uttransport av produkter. Därav kan den slutsatsen dras att tillståndet vad avser hamnverksamheten omfattar den mängd gods och det antal anlöp som krävs för produktionsverksamheten. Följaktligen ryms sökt hamnverksamhet i det gällande tillståndet vad avser den del som kopplar till tillståndsgiven produktionsverksamhet, medan resterande del – gods och anlöp med anknytning till företag etc. utanför IPOS – inte omfattas.

Kemira har föreslagit särskilda villkor för emissioner etc. som bedöms vara av betydelse från miljösynpunkt. För övriga frågor har det allmänna villkoret tillsammans med de åtaganden och uppgifter som lämnats i ansökan ansetts utgöra en tillräcklig reglering.

I de fall det rör sig om att etablera nya områden för hamn föreligger krav i meddelade beslut om att det vid ianspråktagande/idrifttagande ska finnas skyddsåtgärder på plats, exempelvis avstängning på avloppsledning, oljeavskiljare, avledande till magasin före avledande till recipienten. Likaså ställs krav om att uppställningsytor för farligt gods ska vara anpassade så ett eventuellt läckage kan omhändertas och stoppas.

Vad gäller befintliga hamnar och hamnområden har i ett flertal beslut frågan gällande skyddsåtgärder skjutits upp under en provotid för att kartera områden där det föreligger risk för förorening, spill eller läckage från fordon samt för att föreslå eventuell rening av dagvatten från dessa områden. Frågor kopplade till utsläpp av dagvatten för befintliga hamnanläggningar har hanterats som provotidsfrågor. Som en följd av WSP's granskning åtar sig bolaget att under en provotid utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att minska utsläppet av föroreningar genom installation av filter, sedimenteringsfällor eller motsvarande utrustning för dagvattenbrunnar av relevans i eller i anslutning till avlopp M, O, Ö samt ytterligare skyddsåtgärder för att säkerställa att nederbördsvatten i möjligaste mån avleds via

avloppen. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast två år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

DCR-anläggningen

Som framgår av den tekniska beskrivningen kan det avfall som behandlas i DCR-anläggningen periodvis innehålla frätande ämnen i koncentrationer som gör att det ska klassas som farligt avfall. Eftersom det är svårt att särskilja avfallet under sådana perioder har Kemira valt att hantera allt inkommande avfall som om det vore farligt avfall. Det kan inte uteslutas att fraktioner med koncentrationer av frätande ämnen som gör att avfallet ska klassas som farligt avfall behandlas tillsammans med andra fraktioner av avfallet och att det därigenom skulle kunna ske en blandning i den mening som avses i 4 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614). Dock sker behandlingen med utgångspunkt från att allt avfall utgör farligt avfall.

Vidare kan följande anges beträffande förutsättningar för undantag enligt 4 kap. 12 § avfallsförordningen.

Första punkten: Kemiras hantering av avfallet omfattas av tillstånd enligt miljöskyddslagen som enligt 5 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken gäller som tillstånd enligt 9 kap. 6 § miljöbalken.

Andra punkten: Varken blandningsförfarandet i sig eller hanteringen av avfallet i sin helhet ger upphov till skada eller risk för skada på människors hälsa eller miljön i den mening som avses i 15 kap. 11 § miljöbalken.

Tredje punkten: En redogörelse för bästa tillgängliga teknik enligt relevanta BREF-dokument och hur den ansökta verksamheten, inklusive hanteringen av avfall i DCR-anläggningen, förhåller sig till dessa krav återfinns i avsnitt 6.2 i miljökonsekvensbeskrivningen. Den slutsats som kan dras av denna redogörelse är att kraven uppfylls i den utsträckning som är skäligt enligt 2 kap. 7 § miljöbalken.

Sammanfattningsvis kan konstateras att grund för undantag enligt 4 kap. 12 § avfallsförordningen föreligger.

Det avfall som behandlas i DCR-anläggningen härrör i huvudsak från andra produktionsanläggningar inom industriparken. Dessa anläggningar omfattas av egna miljötillstånd. Alternativa behandlingar är i första hand en fråga för de anläggningar där avfallet uppkommer. DCR-anläggningen bedöms vara en ändamålsenlig anläggning för den typ av avfall som behandlas där. Avfall från produktionsanläggningarna som inte är lämpliga att behandla i DCR-anläggningen omhändertas på annat

sätt. Avfallet till DCR-anläggningen har sitt ursprung huvudsakligen i de mineraliska råvaror som används i produktionsanläggningarna. Uppkomna avfallsmängder i produktionsanläggningarna är till betydande del beroende av de råvaror som finns att tillgå och kvaliteten på dessa. Om råvarorna innehåller en större andel mineraliska ämnen som inte kan nyttiggöras i slutprodukten blir mängden avfall större. Produktionen i Helsingborg har allt sedan starten år 1901 byggt på användning av både egna och andras restprodukter. Den ursprungliga verksamheten inom nuvarande Kemira-området gick ut på att utvinna metaller ur de kisbränder som uppstod som rest vid svavelsyratillverkning. Därefter har under en lång följd av år olika typer av restprodukter kommit att omvandlas till produkter. I dagens verksamhet utgörs en betydande del av råvarorna restprodukter av olika slag. Svavelsyra tillverkas genom förbränning av elementärt svavel, som är en restprodukt från avsvavling av fossila bränslen. Vid tillverkning av vattenreningskemikalier används allt efter tillgång restprodukter som råvaror, exempelvis järnsulfat, aluminiumklorid, järn- och aluminiuminnehållande betbad mm. Avfallet till DCR-anläggningen härrör idag huvudsakligen från Water Line (WL), den del av verksamheten i Helsingborg som tillverkar vattenreningskemikalier och tillhörande produkter. I WL ingår koagulantfabriken, som tillverkar vattenreningskemikalier, saltsyrafabriken, som tillverkar saltsyra som råvara till koagulantfabriken, samt kalciumkloridfabriken, som använder saltsyra som råvara och som därigenom balanserar den totala saltsyraanvändningen inom WL. De mineraliska råvarorna används så långt som nuvarande processer tillåter. Det pågår ett kontinuerligt optimeringsarbete för att kunna använda så mycket av det användbara innehållet i råvarorna som möjligt. Som nämnts är råvarukvaliteten avgörande för mängden uppkommet avfall. Idag råder det allmän brist på den typ av råvaror Kemira använder, vilket innebär att det kan bli nödvändigt att även använda råvaror som resulterar i mer avfall. Den rest som kvarstår efter produktion innehåller typiskt inerta mineralämnen, men även rester från syror. Mineralämnen som t ex kisel- och kalciumföreningar kommer sannolikt att i stor utsträckning behöva deponeras även framgent. Sura mineralbaserade avfall neutraliseras och avvattnas i DCR-anläggningen innan deponering. Mängden avfall från koagulantfabriken till DCR-anläggningen kan påverkas genom att så långt möjligt använda råvaror av hög kvalitet, och genom processförändringar som tillåter exempelvis högre recirkulationsgrad av råvarorna, högre grad av avvattning av restprodukter och som minskar behovet av filterhjälpmedel. Mängden avfall från kalciumkloridstillverkningen kan påverkas genom processförändringar som tillåter en högre grad av avvattning av filterkakan. Arbete kring dessa frågor pågår. Flera utredningar har gjorts avseende alternativ användning av filterkaka från kalciumkloridstillverkningen, men så här långt har inga alternativ bedömts möjliga att genomföra. Vatten som tidigare släppts till avlopp eller lämnats till DCR-anläggningen för behandling recirkuleras idag i mycket stor utsträckning. Detta har bland annat resulterat i att inget vatten längre går till avlopp från produktionsanläggningarna inom WL. Här pågår ett fortsatt arbete för att kunna återanvända ytterligare vattenströmmar. Kemira-koncernen

arbetar på övergripande nivå med anskaffning av högkvalitativa råvaror, användning av externa restprodukter (med tillräcklig kvalitet), alternativ användning av eget avfall och processförändringar som minskar mängden avfall. Ca 70 % av koncernens totala avfallsmängd är idag föremål för någon typ av återanvändning eller återvinning. Koncernen har som mål att reducera mängden deponerat avfall med 15 % till år 2030.

Det avfall som tillförs DCR-anläggningen innehåller huvudsakligen rester av råvaror och produkter. Dessa innehåller typiskt aluminium, järn, kalium, kalcium, kisel, magnesium mm, i form av klorider, sulfater, hydroxider och liknande. Avfallet innehåller också spår av andra metaller och i vissa fall klororganiska föreningar. Även det slam som blir resultatet av behandlingen i DCR-anläggningen innehåller dessa ämnen och föreningar. Avfallet bedöms inte innehålla några ämnen eller föreningar klassificerade enligt bilaga 1, del 1, i förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (den s.k. Seveso-förordningen). Avfallet innehåller spår av arsenik och dioxiner. Förordningens bilaga 1, del 2, omfattar arseniktrioxid, arsenikpentoxid och dioxiner. Gränsen för att omfattas av förordningen 2015:236 är 1 ton för arsenikpentoxid, 100 kg för arseniktrioxid och 1 kg för dioxin. Analyser av ingående avfall indikerar att den årligt förekommande mängden arsenik som högst uppgår till några 10-tals kg. Analyser av slam efter behandling indikerar att mängden arsenik vid maximalt lagrad mängd uppgår till mindre än 10 kg. Även omräknat till arseniktrioxid eller arsenikpentoxid understiger den maximalt lagrade mängden gränserna för att omfattas av förordningen 2015:236. Analyser av ingående avfall indikerar att den årligt förekommande mängden dioxin som högst uppgår till några 10-tals mg, och understiger därmed gränsen för att omfattas av förordningen 2015:236.

Angående ekonomisk säkerhet

Som angivits i Kemiras kompletteringsinläga innebär 16 kap. 3 § miljöbalken inte ett obligatoriskt krav på ekonomisk säkerhet, utan behovet av säkerhet ska prövas från fall till fall, bland annat med hänsyn till den tid under vilken den ansökta verksamheten kan antas pågå. I det fall att verksamheten kan antas pågå under lång tid eller om dess avslutande inte är planerat, bör det inte föreskrivas någon ekonomisk säkerhet (Prop. 1997/98:45 Del II s. 205f).

Ekonomisk säkerhet brukar föreskrivas för verksamheter gruvor och bergtäkter som har en begränsad livslängd med hänsyn till den fyndighet som ska brytas och som i övrigt kännetecknas av att avfall ackumuleras. Kemiras verksamhet är inte på något sätt tidsbegränsad, något avslut är inte planerat och det sker inte heller någon ackumulering av det avfall som uppkommer i verksamheten. Av dessa skäl motsätter sig bolaget länsstyrelsens krav.

Utsläpp till vatten

Som framgår av kompletteringarna (fråga 49) bedömer bolaget att använda tekniker utgör bästa tillgängliga/möjliga teknik. Här framgår också att om halten suspenderat material inte kan fås att varaktigt understiga BAT-AEL genom processinterna förändringar kan ytterligare åtgärder, som beskrivits i kompletteringarna, komma ifråga. Att införa reningstekniker av annan anledning bedöms inte skäligt.

Utsläppshalter från provtagningar genomförda år 2016-2021 inom ramen för gällande kontrollprogram redovisas i bilaga 1.1 till ansökan, Utsläpp till vatten, avsnitt Avlopp A.

Kemira vidhåller det förslag avseende villkor som redovisats i ansökans bilaga J (med de ändringar som föreslås), vilket för DCR-anläggningen innebär ett villkor för suspenderat material, men inte för andra parametrar.

Insamling av avfall

Avseende anläggningar för avfallshantering har Kemira yrkat på en begränsning av lagring av avfall till en mängd av högst 1 050 ton vid ett och samma tillfälle, varav farligt avfall högst 50 ton. För övriga frågor får det allmänna villkoret tillsammans med de åtaganden och uppgifter som lämnats i ansökan utgöra en tillräcklig reglering.

Sjöpumpstationen

Kemira har redovisat ett underlag för en fiskeavgift, för det fall att en sådan avgift skulle vara motiverad, och anser att en sakkunnig inte behöver förordnas. Om ett sakkunnigförordnande ändå skulle anses nödvändigt har bolaget inte några invändningar mot Länsstyrelsens förslag.

Kemira har i kompletteringarna (fråga 63) anfört att det inte är motiverat att föreskriva ytterligare villkor eller vidta ytterligare miljöanpassningsåtgärder till skydd för fisket, men att frågan kan utredas vidare om domstolen finner skäl för detta. För att kunna pröva frågan om installation av hastighetslock krävs en utredning för att säkerställa att hastighetslock kan installeras med den utformning som kylvattenintaget har. Det kan finnas en risk att befintligt intaget ligger för ytligt och att det med ett hastighetslock kan komma så pass nära ytan att fartygstrafiken skulle störas. Dessutom behöver det utredas vid vilken tidpunkt som hastighetslocket kan installeras med hänsyn till behovet av kylvatten och de perioder då fartygsrörelser förekommer i området.

Bolaget åtar sig att under en provotid utreda möjligheten till installation av hastighetslock vid sjöpumpstationen och – om möjlighet finns – lämplig tidpunkt för så-

dan installation. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast ett år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

Spolplattor

Anläggningen kommer sannolikt inte att ersättas utan befintlig anläggning kommer att uppgraderas. Det är ännu inte klarlagt vilka uppgraderingar som kan komma ifråga, men fokus kommer troligen att ligga på optimering av kemikaliedosering, optimering och utjämning av flöden inom anläggningen, reduktion av ingående mängd partiklar samt automatisering och processtyrning.

Utsläpp till vatten

Det register som Naturvårdsverket tillhandahåller i form av "Utsläpp i siffror" baseras på de uppgifter som registreras i Svenska Miljörapporteringsportalen i samband med miljörapportering senast den 31 mars varje år. Dessa siffror är faktiska uppmätta utsläpp från verksamheten. Kemira redovisar utsläpp uppmätta enligt gällande kontrollprogram om utsläppen, exempelvis arsenik, överskrider de tröskelvärden som anges i Naturvårdsverkets föreskrifter om miljörapport, NFS 2016:8. År 2020 överskreds inte tröskelvärdet. Monte Carlo-simuleringarna har genomförts för att få fram ett teoretiskt worst case. Den simulerade föroreningsituationen har i sin tur bedömts utifrån fastställda bedömningsgrunder samt uppmätta bakgrundshalter. Data från Monte Carlo-simuleringarna är således inte jämförbara med Rönnskärsverkens faktiska utsläppsmängder. Om en jämförelse ska göras bör det ske med högsta möjliga utsläppsmängder från Rönnskärsverken, det vill säga utsläpp i nivå med de provisoriska föreskrifter som gäller för verken. För Rönnskärsverken gäller ett tillstånd genom deldom från Mark- och miljödomstolen vid Umeå tingsrätt den 5 juli 2013 i mål nr M 1012-09. I denna deldom har mark- och miljödomstolen skjutit upp avgörandet av frågan om villkor för utsläpp till vatten under en prövotid samt meddelat provisoriska föreskrifter (P4). I en deldom meddelad av Mark- och miljödomstolen vid Umeå tingsrätt den 4 februari 2019 i samma mål har domstolen justerat lydelsen av P4 till följande: P4. Utsläpp av metaller från samtliga punktutsläpp får inte överstiga följande mängder per år. Koppar 0,80 ton Bly 0,25 ton Zink 2,6 ton Arsenik 0,30 ton Nickel 0,18 ton Kadmium 33 kg

Kemiras uppmätta utsläpp av arsenik, som ligger i storleksordningen något till några kg per år, understiger kraftigt det utsläpp som redovisas för Rönnskärsverken i "Utsläpp till siffror", det vill säga 75 kg år 2020.

Påverkan på MKN-vatten

Kemira bedriver sedan lång tid tillbaka verksamhet på den nu aktuella platsen. Det som omfattas av nu inlämnad ansökan är bland annat ledningsnät med dess avlopp,

DCR-anläggningen och Energicentralen. Inom området finns även deponier lokaliserade. Dessa deponier omfattas inte av denna prövning utan bedömningar och resonemang som görs härafter är baserade på det utsläpp som sker från avlopp inom Kemiras industripark. Vad gäller kumulativa effekter hänvisas till bilaga G, MKB, till ansökan.

I 5 kap. 4 § miljöbalken anges följande:

En myndighet eller en kommun får inte tillåta att en verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller ändras om detta, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter, ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm. Vid prövning för ett nytt tillstånd och vid omprövning av tillstånd ska de bestämmelser och villkor beslutas som behövs för att verksamheten inte ska medföra en sådan försämring eller ett sådant äventyr.

Det som tillståndsmyndigheten har att ta ställning till är således huruvida Kemiras verksamhet, med de utsläpp som följer därav, ”ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm” och om detta i så fall föranleder krav på bestämmelser och villkor i verksamhetens tillstånd.

I de lagändringar som trädde i kraft den 1 januari 2019, som bland annat föranleddes av Weserdomen och praxis om tolkning av ramdirektivet, finns vissa förtydliganden avseende tolkningen av 5 kap. 4 § miljöbalken. I förarbetena, Regeringens proposition 2017/18:243 Vattenmiljö och vattenkraft, beskrivs hur både försämringsförbudet och äventyrandebedömningen ska göras (s. 192–193): *En otillåten försämring kan alltså [...] enbart genom att en kvalitetsfaktor försämras till en lägre status, även om vattenförekomsten som helhet med hänsyn till samtliga kvalitetsfaktorer inte behöver karakteriseras till en lägre status. Genom Weserdomen har EU-domstolen också klarlagt att om vattenkvaliteten i fråga om en kvalitetsfaktor redan är i den sämsta kvalitetsklassen, ska varje försämring inom den kvalitetsfaktorn anses som en otillåten försämring.*

Vidare ska en förändring inom en klassgräns, t.ex. inom måttlig status, inte i sig anses äventyra möjligheterna att uppnå rätt kvalitet på vattenmiljön, i vart fall så länge inte ny praxis från EU-domstolen säger något annat. En bedömning måste göras av den sammantagna effekten och hur den inverkar på möjligheten att nå rätt status eller potential. En försämring i den lägsta kvalitetsklassen är dock alltid

otillåten. Uttrycket "äventyra" markerar att det handlar om att se till att verksamheten eller åtgärden inte innebär ett allvarligt hot mot möjligheterna att uppnå rätt kvalitet på vattenmiljön. Med "äventyra" avses att det ska vara fråga om ett risktagande av en sådan dignitet att Sveriges möjlighet att uppfylla ramdirektivets krav hotas så allvarligt att risken måste betraktas som oacceptabel. Med "äventyra" avses inte vilket försvårande som helst. Hanterliga risker – det vill säga risker som bedöms kunna hanteras på ett sätt som gör att det inom ramen för vattenförvaltningen eller genom andra åtgärder fortfarande är möjligt och sannolikt att rätt kvalitet på vattenmiljön kan uppnås – bör alltså kunna accepteras och inte betraktas som ett äventyrande. I äventyra ligger ett moment av hasard, högt spel, vågspel eller chanstagande, det vill säga att man medvetet tar en så stor risk att den inte kan betraktas som acceptabel när det gäller möjligheten att uppnå rätt vattenkvalitet eller tillåter att möjligheten att uppnå rätt vattenkvalitet lämnas åt slumpen. Här finns således ett ganska stort utrymme för att tillåta verksamheter eller åtgärder som i och för sig innebär påfrestningar för arbetet att förbättra vattenmiljön eller gör det svårare att uppnå rätt kvalitet. Det avgörande måste vara att det även om verksamheten eller åtgärden tillåts – med de villkor om försiktighetsmått som kan behövas och med hänsyn till utrymmet för att genom andra åtgärder kompensera för det försvårande som tillåtandet medför - fortfarande bedöms vara möjligt att uppnå rätt kvalitet på vattenmiljön.

Toxicon har utfört en bedömning av de utsläpp som ansökt verksamhet medför i enlighet med EU:s riskbedömningsmodell för kustvatten, det vill säga en beräkning av halten av aktuella parametrar inom ett område på hundra gånger hundra meter (se bilaga G7 till ansökan). Halterna som har utgjort underlag för Toxicons beräkning, samt beräkningarna i bilaga 1.1 Utsläpp till vatten och bedömningen nedan avser den högsta uppmätta halten i utgående vatten under de tidsperioder som redovisas för varje enskilt avlopp i bilaga 1.1 och bedöms motsvara ett worst case. Det ska poängteras att vissa av dessa prover inte är standardiserade eller kvalitetssäkrade, se bilaga 1.1 för mer information om dessa prover. Halterna som har beräknats i denna modell har därefter jämförts med de årsmedelgränsvärden och maximalt tillåtna halter som anges i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten (HVMFS 2019:25). Årsmedelvärdena i HVMFS 2019:25 är konservativt satta för att halterna inte ska orsaka kumulativa effekter, ofta med en säkerhetsfaktor på 10–100 gånger över den halt som visar på en ekotoxikologisk påverkan. Jämförelse har även gjorts gentemot bakgrundhalten i recipienten. Av bilaga 1.1 framgår att för avlopp A, R, S, T, C, K, J och B beräknas maximala halter tillsammans med bakgrundshalter, enligt EU:s riskbedömning för kustvatten, inom ett område på hundra gånger hundra meter, överstiga årsmedelvärde enligt HVMFS 2019:25 i följande avseenden:

- Avlopp A: Beräknad halt av fosfor, räknat på maximal halt under perioden 2010–2021, överskrider referensvärdet för sommar och vinter enligt HVMFS 2019:25.
- Avlopp R: Beräknad halt av kvicksilver och arsenik, räknat på maximal halt under perioden 2002–2021, överstiger årsmedelvärde enligt HVMFS 2019:25. Beräknad halt arsenik underskrider maximalt tillåten halt enligt HVMFS 2019:25.
- Avlopp S: Beräknad halt av arsenik, zink, krom och bly, räknat på maximal halt under perioden 2011–2021, överstiger årsmedelvärde enligt HVMFS 2019:25. Beräknad halt arsenik överskrider maximalt tillåten halt enligt HVMFS 2019:25.
- Avlopp T: Beräknad halt av fosfor räknat på maximal halt under perioden 2010–2021, överskrider referensvärdet för sommar och vinter enligt HVMFS 2019:25.
- Avlopp C: Beräknad halt av zink och krom, räknat på maximal halt under perioden 2011–2021, överstiger årsmedelvärde enligt HVMFS 2019:25. Beräknad halt arsenik överskrider maximalt tillåten halt enligt HVMFS 2019:25. Beräknad halt av fosfor räknat på maximal halt under perioden 2010–2021, överskrider referensvärdet för sommar och vinter enligt HVMFS 2019:25.
- Avlopp K: Beräknad halt av fosfor, räknat på maximal halt under perioden 2010–2021, överskrider referensvärdet för sommar och vinter enligt HVMFS 2019:25.
- Avlopp B: Beräknad halt av zink och koppar, räknat på maximal halt under perioden 2011–2021, överskrider årsmedelvärde enligt HVMFS 2019:25. Beräknad halt av zink ligger i nivå med årsmedelvärde enligt HVMFS 2019:25.
- Avlopp J: Beräknad halt av fosfor, räknat på maximal halt under perioden 2010–2021, överskrider referensvärdet för sommar och vinter enligt HVMFS 2019:25.

För de parametrar där överskridande sker enligt HVMFS 2019:25 har en förnyad beräkning baserat på årsmedelvärden genomförts. Av denna beräkning framgår att beräknad halt av arsenik i avlopp S samt beräknad halt av zink i avlopp C fortsatt överskrider årsmedelvärdena enligt HVMFS 2019:25. Beräknad halt av fosfor i avlopp K ligger i nivå med referensvärde enligt HVMFS 2019:25. Beräknad halt av arsenik i avlopp S överskrider även maximalt tillåten halt enligt HVMFS 2019:25. Övriga parametrar understiger årsmedelvärde, maximalt tillåten halt samt referensvärde angivna i HVMFS 2019:25. Sett till att en omblandning sker i hela vattenförekomsten som har en yta på 19 km² (Helsingborgsområdet) med det vattenutbyte om 955 km³/år som föreligger kommer beräknade halter både utifrån ett worst case samt baserat på medelvärde understiga både bakgrundshalter och årsmedelvärde angivna i HVMFS 2019:25.

De utsläpp som sker till recipienten från Kemiras avlopp sker inne i Bulkhamnen, vid Haken och för avlopp T invid industriparkens gräns till Helsingborgs hamn. De utsläpp som sker kommer att belasta vattenförekomsten och recipienten som helhet med en total mängd förorening. Av ansökans bilaga G7, "Spridning och spädning av processvatten i Öresund"³ har utsläpp från de tre större avloppen (A, R och S) modellerats. Av rapporten framgår hur utsläppen från dessa avlopp sprids i recipienten.

För avlopp A, vars utsläppspunkt ligger cirka 280 meter ut från Haken och på sju meters djup kan det förväntas "...en spädningsgrad på 1 000–2 000 gånger i ytvattnet i närområdet. Att utspädningen snabbt blir så stor beror på att utsläppet ligger en bit ut från strandlinjen och det kontinuerliga flödet i Öresund som är stort i förhållanden till utsläppsvolymen."

Utsläpp från avlopp R och S, vilka mynnar vid strandkant i Haken "...sprider sig därmed inte lika mycket åt väster ut i Öresund som avlopp A. Skillnaden i övrigt är marginell då båda utsläppen huvudsakligen sprids åt norr eller söder ungefär lika mycket." Resultaten visar att utspädningen i medeltal är mycket god i området men att variationer kan uppstå. På grund av de förhärskande strömriktningarna i Öresund transporteras utsläppen åt norr och söder under kraftig spädning.

Samma förhållande bör föreligga för övriga avlopp som mynnar vid strandkant i Haken samt för avlopp T.

Vad gäller avlopp som mynnar inne i Bulkhamnen är vattenvolymen innanför pirarna cirka 1,25 Mm³. Bruttoinflödet beräknades till 330 Mm³ eller ca 41.5 m³ /s och vattenomsättningstiden baserat på ovanstående blir cirka 8½ timmar.⁴ Omsättningen är långsammast längst in i hamnen och snabbare längre ut med en omsättning på i medelvärde cirka 25 100 000 m³ vatten per vecka. Avloppens totala veckoutsläpp fördelas i denna vattenvolym innan utbyte och omblandning sker i vattenförekomsten och Öresund som helhet.

Miljökvalitetsnormen för vattenförekomsten Helsingborgsområdet (SE562290-124131) är satt till måttlig ekologisk status och vattenförekomsten uppnår ej god kemisk status. Vad avser de enskilda parametrar koppar, arsenik, zink, kvicksilver, bly, kadmium, nickel och fosfor gäller följande enligt VISS:

- Måttlig status med avseende på koppar. God ekologisk status, fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer, ska uppnås till år 2027.

Mätningar av koppar i sediment har gjorts inom Helsingborgs kustkontrollprogram; 3- 35 provresultat mellan år 2008-2016 påvisar en medelhalt om 163 mg/kg TS vilket överskrider gränsvärdet 52 mg/kg TS.

Öresunds vattenvårdsförbunds recipientkontrollprogram; 3 provresultat för år 2005, 2011 och 2017 påvisar en medelhalt om 2,9 mg/kg TS vilket underskrider gränsvärdet 52 mg/kg TS.

Riskbedömning av Kemiras verksamhet, 8 provresultat år 2013 påvisar en medelhalt om 79 mg/kg TS vilket överskrider gränsvärdet 52 mg/kg TS. Den mest förorenade lokalen är mätpunkt "KED" i Bulkhamnen där högsta uppmätta halt, när bakgrundshalt har tagits i beaktande och TOC-normalisering gjorts, är 839 mg/kg TS år 2008 och 747 mg/kg TS år 2011. Även en mätpunkt utanför Bulkhamnen är förorenad och halter om 143 mg/kg TS år 2012 och 116 mg/kg TS år 2010 påvisas.

Mellan år 1996–2016 är halten uppåtgående på lokalen KE. Eftersom KE har halter över gränsvärdet och dessutom en uppåtgående trend bedöms vattenförekomsten uppnå måttlig status med avseende på koppar med hög tillförlitlighet. I avsnittet om "Påverkanskällor i VISS - Förorenade områden" - anges Kemira Kemi som källa enligt följande: "... koppar... förekommer i höga halter i sediment i bulkhamnen. Halterna klassas till mycket stor avvikelse från bakgrundshalter enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder för miljökvalitet Kust och hav (rapport 4914). Föroreningarna härstammar främst från Kemira Kemi, men kan också härstamma från flera andra källor."

De delar av Kemiras verksamhet som omfattas av nu aktuell ansökan utgör inte en av de i VISS angivna påverkanskällorna (förorenade områden). Eftersom de utsläpp av koppar som sker från ansökt verksamhet sker endast till en liten del av berörd vattenförekomst och inte påverkar hela vattenförekomsten eller angränsande vattenförekomst bedöms utsläppen inte medföra risk för en otillåten försämring enligt 5 kap. 4 § miljöbalken eller äventyra möjligheten att uppfylla miljökvalitetsnormen.

- Måttlig status med avseende arsenik. God ekologisk status, fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer, ska uppnås till år 2027

Mätningar i vatten visar arsenikhalter som överskrider bedömningsgrunden 0,55 µg/l efter att bakgrundshalten 1 µg/l tagits i beaktande mellan åren 2012 och 2016 i 13 av 38 vattenprov. Mätningarna är gjorda inom ramen för Kemiras kontrollprogram och övervakningslokalerna ligger Bulkhamnen (3 st) och utanför Bulkhamnen (2 st) i det så kallade norra området. Bedömningsgrunden överskrids främst i Bulkhamnen men även vid lokalerna YTV4 och YTV5 i norra området där bedömningsgrunden överskrids vid något tillfälle. Medelvärdet för alla mätvärden år 2012 till

2016 på de fem övervakningslokalerna (38 värden) är 1,44 µg/l vilket innebär att bedömningsgrunden 0,55 µg/l underskrids efter att bakgrundshalten 1 µg/l tagits i beaktande. Medelvärdet för mätvärdena på de tre övervakningslokalerna i Bulkhamnen (YTV1, YTV2, YTV3) (24 värden) är 1,54 µg/l vilket innebär att bedömningsgrunden 0,55 µg/l underskrids precis efter att bakgrundshalten 1 µg/l tagits i beaktande. Vattenförekomsten bedöms uppnå måttlig status med avseende på arsenik eftersom det finns en tydlig påverkansbild och höga halter i sedimentet. I avsnitt Påverkanskällor i VISS – Förorenade område – anges Kemira Kemi som källa, enligt följande: ”Arsenik....förekommer i höga halter i sediment i bulkhamnen. Halterna klassas till mycket stor avvikelse från bakgrundshalter enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder för miljö kvalitet Kust och hav (rapport 4914) och arsenik uppnår ej god status i vattenförekomsten. Föroreningarna härstammar främst från Kemira Kemi, men kan också härstamma från flera andra källor.” De delar av Kemiras verksamhet som omfattas av nu aktuell ansökan utgör inte en av de i VISS angivna påverkanskällorna (förorenade områden).

Eftersom de utsläpp av arsenik som sker från ansökt verksamhet sker endast till en liten del av berörd vattenförekomst och inte påverkar hela vattenförekomsten eller angränsande vattenförekomst bedöms utsläppen inte medföra risk för en otillåten försämring enligt 5 kap. 4 § miljöbalken eller äventyra möjligheten att uppfylla miljö kvalitetsnormen.

- Måttlig status med avseende zink. God ekologisk status, fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer, ska uppnås till år 2027.

Mätningar i vatten visar zinkhalter som överskrider bedömningsgrunden 3,4 µg/l mellan åren 2012 och 2016. Mätningarna är gjorda inom ramen för Kemiras kontrollprogram och övervakningslokalerna ligger i Bulkhamnen (3 st) och utanför (2 st) i det så kallade ”norra området”. De högsta halterna hittades längst inne i Bulkhamnen på övervakningslokal YTV1 (högst uppmätta halt 40 µg/l) men även på lokalerna YTV4 och YTV5 i norra området överskrider bedömningsgrunden någon gång. Medelvärdet för alla mätvärden åren 2012 till 2016 på de fem övervakningslokalerna (38 värden) är 9,3 µg/l. När bakgrundshalten 0,7 µg/l dragits av överskrider medelvärdet bedömningsgrunden 3,4 µg/l 2,5 gånger. Vattenförekomsten bedöms dock uppnå måttlig status med avseende på zink med låg tillförlitlighet, eftersom övervakningslokalerna inte representerar hela vattenförekomsten. I avsnitt påverkanskällor i VISS – Förorenade område anges Kemira Kemi som källa enligt följande: ”... zink förekommer i höga halter i sediment i bulkhamnen. Halterna klassas till mycket stor avvikelse från bakgrundshalter enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder för miljö kvalitet Kust och hav (rapport 4914). Föroreningarna härstammar främst från Kemira Kemi, men kan också härstamma från flera andra källor.” De delar av Kemiras verksamhet som omfattas av nu aktuell ansökan utgör

inte en av de i VISS angivna påverkanskällorna (förorenade områden). Eftersom de utsläpp av zink som sker från ansökt verksamhet sker endast till en liten del av berörd vattenförekomst och inte påverkar hela vattenförekomsten eller angränsande vattenförekomst bedöms utsläppen inte medföra risk för en otillåten försämring enligt 5 kap. 4 § miljöbalken eller äventyra möjligheten att uppfylla miljö kvalitetsnormen.

- Kvicksilver uppnår ej god kemisk status.

Ett undantag i form av mindre strängt krav har satts för kvicksilver (Hg) då god status bedöms som omöjlig att uppnå med avseende på diffusa källor och med avseende på punktkällor, förorenade område, ska god kemisk ytvattenstatus uppnås år 2027. I avsnitt Påverkanskällor i VISS Kemira Kemi – Förorenade område anges Kemira Kemi som källa enligt följande: ”Kvicksilver finns i stora mängder deponerat på land och ämnet läcker ut i vattenförekomsten. Föreningarna härstammar främst från Kemira Kemi, men kan också härstamma från flera andra källor.” De delar av Kemiras verksamhet som omfattas av nu aktuell ansökan utgör inte en av de i VISS angivna påverkanskällorna. Eftersom de utsläpp av kvicksilver som sker från ansökt verksamhet sker endast till en liten del av berörd vattenförekomst och inte påverkar hela vattenförekomsten eller angränsande vattenförekomst bedöms utsläppen inte medföra risk för en otillåten försämring enligt 5 kap. 4 § miljöbalken eller äventyra möjligheten att uppfylla miljö kvalitetsnormen.

Fosfor uppnår endast otillfredsställande status på sommaren och måttlig status på vinter. God ekologisk status, fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer, ska uppnås till år 2027.

Klassningen baseras på mätdata som extrapolerats från annan vattenförekomst. I avsnittet Påverkanskällor i VISS anges att det föreligger en betydande påverkan från diffusa källor vad avser näringsämnesbelastning från omgivande vatten och att det föreligger risk för sänkt status för totalkväve och totalfosfor. Uppmätta halter i avlopp visar på att det förekommer högre halter från avlopp A, T, C, K och J varav högst halter påvisas i avlopp K. Till avlopp A och K avleds vatten från DCR-anläggningen respektive dagvatten från Yara Helsingborg AB:s verksamhetsområde. Yara Helsingborg AB:s verksamhet upphörde vid årsskiftet 2019–2020. Yara tillverkade foderfosfater och dess avfall hanterades vid DCR-anläggningen. Som en följd av detta har även fosfor påvisats i utgående vatten. Utsläpp från Yara har i samband med deras nedläggning upphört. Eftersom de utsläpp av fosfor som sker från ansökt verksamhet sker endast till en liten del av berörd vattenförekomst och inte påverkar vattenförekomsten som helhet eller angränsande vattenförekomster bedöms utsläppen inte medföra risk för en otillåten försämring enligt 5 kap. 4 § miljöbalken eller äventyra möjligheten att uppfylla miljö kvalitetsnormen.

Bly och blyföreningar uppnår god kemisk status. Mätningar av bly i sediment har gjorts inom ramen för Helsingborgs kustkontrollprogram där 36 provtagningar gjorts under år 2008-2016 samt Öresunds vattenvårdsförbunds recipientkontrollprogram¹⁰ där 3 provtagningar gjorts under år 2005, 2011 och 2017. Därutöver föreligger prover redovisade i riskbedömning av Kemiras verksamhet där 8 provtagningar utförts år 2013. Medelvärde för de aktuella provtagningarna uppgår till 35 mg/kg TS i 47 sedimentprov under år 2005-2017 vilket underskrider gränsvärdet 120 mg/kg TS. Vattenförekomsten uppnår därmed god status med avseende på bly med hög tillförlitlighet.

De utsläpp av bly och blyföreningar som sker från ansökt verksamhet bedöms inte medföra risk för en otillåten försämring enligt 5 kap. 4 § miljöbalken eller äventyra möjligheten att uppfylla miljö kvalitetsnormen.

- Kadmium och kadmiumföreningar uppnår god kemisk status.

Mätningar av kadmium i sediment har gjorts inom ramen för Helsingborgs kustkontrollprogram¹⁰ där 35 provtagningar gjorts under år 2008-2016 samt Öresunds vattenvårdsförbunds recipientkontrollprogram¹¹ där 3 provtagningar gjorts under år 2005, 2011 och 2017. Därutöver föreligger prover redovisade i riskbedömning av Kemiras verksamhet¹² där 8 provtagningar utförts år 2013. Medelvärde för de aktuella provtagningarna uppgår till 0,41 mg/kg TS i 46 sedimentprov under år 2005–2017 vilket underskrider gränsvärdet 2,3 mg/kg TS. Vattenförekomsten uppnår därmed god status med avseende på kadmium med hög tillförlitlighet. De utsläpp av kadmium och kadmiumföreningar som sker från ansökt verksamhet bedöms inte medföra risk för en otillåten försämring enligt 5 kap. 4 § miljöbalken eller äventyrar möjligheten att uppfylla miljö kvalitetsnormen.

- Nickel och nickelföreningar är ej klassad. Påverkansanalysen har pekat ut ämnet, men miljöövervakningsdata saknas för att kunna göra en statusklassificering. Bedömningen blir därför "ej klassad" och osäker risk, vilket visar på behovet av miljöövervakning för att fastställa status. De utsläpp av nickel och nickelföreningar som sker från ansökt verksamhet till vattenförekomsten som helhet eller angränsande vattenförekomster, se bilaga 1.1, bedöms inte medföra risk för en otillåten försämring enligt 5 kap. 4 § miljöbalken eller äventyra möjligheten att uppfylla miljö kvalitetsnormen. I ingiven ansökningshandling lämnas en redovisning av recipienten. Av denna redovisning framgår bland annat att metallhalter som uppmätts i sediment vid mätstation ÖVF 2:3 Helsingborg generellt är på låga nivåer vid 2017 års mätningar med avvikelseklassningen ingen/obetydlig avvikelse. Generellt sett påvisas metallhalter på samma nivåer, eller lägre, som vid undersökningen år 2011.

Halterna av arsenik och zink låg på stabila nivåer sedan föregående mätning. Koppar- och kvicksilverhalterna hade dock ökat och klassades till "liten" respektive "tydlig" avvikelse.

I sediment har metallhalter under år 2016 uppmätts för flera parametrar i halter som överstiger värden enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder för tillståndsklassning (Naturvårdsverkets rapport 4914). Tillståndsklassningen visar att i sedimenten avviker halterna av kvicksilver, i hela Kopparverkshamnens område, från förindustriella nivåer. Inne i hamnen är det utöver kvicksilver även koppar, arsenik, zink och bly som visar höga halter och tydligt avviker från förindustriella nivåer.

Metallanalyser i blåmussla uppvisar också värden som avviker från nivåerna i Naturvårdsverkets bedömningsgrunder. Bly avviker tydligt till mycket tydligt från normala förhållanden längs Sveriges kust i hela hamnområdet för både år 2015 och år 2016. Koppar visar på mycket stor avvikelse från normala förhållanden inne i hamnen vilket enligt rapporten bedöms höra ihop med historiska föroreningar. Kemiras verksamhet avleder föroreningar i avloppet till recipienten och utgör genom detta utsläpp en belastning på vattenförekomsten precis som andra utsläpp eller nedfall som sker till recipienten.

Av Miljöriskbedömningen, bilaga G7 till ansökan, framgår att verksamheten inte bedöms påverka de biologiska kvalitetsfaktorerna på grund av tillförsel av näringsämnen men kan ändå ha en viss påverkan på de biologiska kvalitetsfaktorerna i ett begränsat område. I hamnbassängen är det lokala ekosystemet utsatt för fartygstrafik och kraftig omrörning till följd av hamnverksamheten, och bottenfaunan bedöms vara påverkad av bland annat metallföroreningar. Det bedöms troligen vara fartygstrafiken och historiska föroreningar som har en större påverkan på den ekologiska statusen än nuvarande direkta föroreningar från avloppsnätet. Påverkan bedöms vara lokal och bedöms inte påverka vattenförekomstens status som helhet. Utifrån redovisat underlag och redovisad utredning kan konstateras att HaV:s föreskrifter överskrids i ett område om hundra gånger hundra meter från utsläppspunkten och att ekotoxikologisk påverkan inte kan uteslutas i detta område. Sett till att en omblandning sker i hela vattenförekomsten som har en yta på 19 km². (Helsingborgsområdet) och ett vattenutbyte om 955 km³ /år kommer beräknade halter utifrån ett worst case understiga både bakgrundshalterna och årsmedelvärdena angivna i HVMFS 2019:25. Sammantaget bedöms utsläppen från sökt verksamhet inte orsaka en otillåten försämring av vattenförekomsten som helhet enligt 5 kap. 4 § miljöbalken eller äventyra uppfyllandet av gällande miljökvalitetsnorm. Även om verksamheten inte bedöms äventyra uppfyllandet av miljökvalitetsnormerna kommer utredningar, under prövotid, genomföras för att utreda behovet av eventuella åtgärder för att minska det totala utsläppet till vattenförekomsten.

Kemira har föreslagit provotid avseende utsläpp till vatten via avlopp R samt åtagit sig att under denna provotid utreda källan till den toxicitet som konstaterats i det avloppsvatten som släpps ut via avlopp R. Därigenom kommer utredningen att omfatta de parametrar som kopplar till toxicitet och är av betydelse från miljösynpunkt.

Baserat på WSP:s utlåtande åtar sig bolaget att under en provotid utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att minska utsläppet av föroreningar genom installation av filter, sedimenteringsfällor eller motsvarande utrustning för dagvattenbrunnar av relevans i eller i anslutning till avlopp L, T, M, O, Ö och – för avlopp M, O och Ö – ytterligare skyddsåtgärder för att säkerställa att nederbördsvatten i möjligaste mån avleds via avloppen. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast två år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

Kompensationsåtgärder

Som framgår av Kemiras kompletteringsinläga (svar på fråga 13) kan villkor om kompensationsåtgärder föreskrivas endast under förutsättning att den sökta verksamheten ger upphov till skada (16 kap. 7 § 1 st. 3 p. miljöbalken). Enligt bolagets uppfattning är så inte fallet med den nu sökta verksamheten. Bolaget motsätter sig därför länsstyrelsens krav.

Utsläpp till luft

Elanslutning av fartyg har kommenterats i kompletteringarna (fråga 39). Det konstaterades att ett antal faktorer påverkar möjligheten att åstadkomma elanslutning, varav vissa ligger utanför Kemiras kontroll. Flera av dessa faktorer behöver utredas närmare för att möjligheten till elanslutning, och effekterna därav, ska kunna bedömas. Bolaget åtar sig att under en provotid utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att införa elanslutning av fartyg. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast ett år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

Transporter

Länsstyrelsen har yrkat att bolaget bör åläggas att särskilt utreda transportmönstren med målsättningen att antalet vägtransporter och dess miljöpåverkan ska minskas och att lastbilstransporter i huvudsak ska förläggas till vardagar och dagtid. Utredningen ska specifikt omfatta följande:

- Beskrivning av hur förutsättningarna för transport av gods (med gods avses generellt även farligt gods) på järnväg kan utvecklas och förbättras.
- Förutsättningen för att flytta över godstransporter från väg till järnväg och båt.
- Redogörelse för hur samverkan vid transporter till och från industriparken kan utvecklas för att till exempel undvika att lastbilar kör utan gods.
- Möjligheten att ställa om till fossilfria lastbilstransporter.

- Möjligheten att begränsa lastbilstransporterna till vardagar och dagtid samt vad detta innebär för boende längs aktuella färdvägar

Möjliga genomförandetider ska anges för de åtgärdsförslag som utredningen resulterar i.

Kemiras bemötande: Bolaget åtar sig att under en provotid utreda transportmönster avseende transporterna till och från bolagets anläggningar med målsättningen att antalet vägtransporter och dess miljöpåverkan ska minskas och att lastbilstransporter i huvudsak ska förläggas till vardagar och dagtid. Utredningen ska omfatta de punkter Länsstyrelsen anger ovan. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast ett år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

Säkerhetsrapport

Som framgår av kompletteringarna skulle 5-årsuppdateringen av säkerhetsrapporten göras under 2021. Den reviderade säkerhetsrapport har lämnats in enligt plan. De synpunkter som Länsstyrelsen framfört i yttrandet, och som även till del framförts i andra sammanhang, har i tillämpliga delar arbetats in i den reviderade säkerhetsrapporten. Länsstyrelsens översyn av den inlämnade rapporten pågår för närvarande. De synpunkter som framkommer under översynen kommer i tillämpliga delar att arbetas in i rapporten. Den reviderade rapporten har getts in.

Miljönämnden i Helsingborgs stad

Miljönämnden tillstyrker Kemiras ansökan om fortsatt och utökat tillstånd enligt miljöbalken för bolagets service- och infrastrukturanläggningar samt för vattenverksamhet (uttag av havsvatten för kyländamål) inom IPOS i Helsingborg och hänvisar till bedömningar som gjorts av Miljöförvaltningen där i huvudsak följande anförts. De anläggningar och verksamhetsdelar som ingår i ansökan utgör tillsammans förutsättningar för de producerande fabriker med mera som finns inom industriparken.

Miljöförvaltningen menar dock att det finns viktiga miljöaspekter som behöver lyftas fram i prövningen. Belastningen av förorenat vatten som leds till Öresund är en sådan fråga där åtgärder behövs för att minska den totala tillförseln. Likaså behöver förutsättningar för kompensationsåtgärder för det marina livet undersökas. Miljöförvaltningen menar också att transportsituationen till och från industriparken i stort bör ses över där mer hållbara transportmedel måste ges företräde framför fossila fordonstransporter. Vidare behöver omställningen till hållbara energislag prioriteras medan de fossila fasas ut inom kortast möjliga tid.

Miljöförvaltningen ser inga realistiska alternativa platser till dagens lokalisering. Däremot menar miljöförvaltningen att närheten till bostadsområden och en känslig vattenrecipient av nödvändighet medför ett behov av adekvata skyddsåtgärder och regleringar.

Miljöförvaltningen anser att en tät last- och lossningslösning bör finnas vid samtliga de kajplatser som används för lastning och lossning av pulver/granulat av olika slag. Åtgärden bör förhindra att spill hamnar i havet mellan fartyg och kaj. Miljöförvaltningen menar vidare att det bör finnas en sarg längs kajkanten som förhindrar spill till Öresund samt att eventuella dagvattenbrunnar på kajen täcks över med ett tätt skydd så länge lagring av material pågår på marken. Skyddet bör inte tas bort förrän ytorna rengjorts (sopats). Alla pulverprodukter och liknande material som transporteras med bandtransportörer (alternativt skruvas om detta görs) bör ske i slutna system för att förhindra spill (nedsmutsning) och damning. Utsug av ventilationsluft från dessa transportsystem behöver ske genom textila spärrfilter med en minsta effekt av farligt avfall) bör förvaras invallat. Invallningen ska minst inrymma den största behållarens volym plus 10 procent av övriga behållares volymer. Sker förvaringen utomhus bör detta ske skyddat från nederbörd. Samtliga tankar med påfyllning bör vara försedda med överfyllnadsskydd och högnivåalarm. Vad avser befintlig alternativt tillkommande tankstation bör denna vara försedd med en tät spillzon som möjliggör uppsamling av kemikaliespill från pump och vid tankning. Spillzonen bör förses med en taköverbyggnad som förhindrar att nederbördsvatten förorenas. Bolagets återvinningsstationer bör, förutom angivna avfallsslag, också ha möjlighet till sortering av ”vanlig” kartong och inte enbart wellpapp så som det anges i tillståndsansökan.

Utsläpp till vatten

Avlopp A: Miljöförvaltningen konstaterar att bolaget har föreslagit en utsläppshalt för TSS som ligger på det översta värdet för BAT-AEL (utsläppsnivåer för bästa tillgängliga teknik) som anger 5-60 mg/l. Miljöförvaltningen motsätter sig detta och förespråkar i stället ett begränsningsvärde på TSS som ligger i den nedre delen av BAT-AEL < 10 mg/l. Värdet bör innebära att partikulärt aluminium som finns i avloppsströmmen till stor del avskiljs. Partikulärt aluminium kan generellt sett utgöra en källa till toxicitet hos ett avloppsvatten. Vidare bör även utsläppen av andra metaller som till exempel koppar och krom reduceras en del till följd av ett strängare värde för TSS. Miljöförvaltningen är medveten om att bolagets redovisade halter och mängder vad gäller utsläppet från DCR är låga. Miljöförvaltningen menar ändå att utsläppet av TSS behöver begränsas i en större omfattning än vad bolaget föreslår för att mer allmänt sett förhindra förorening och risken för långsiktig påverkan av Öresund.

Avlopp R: Kemira föreslår att den förhöjda toxiciteten i avlopp R som framkommit ska utredas under en provotid på två år och samtidigt ska de tekniska och ekonomiska förutsättningarna för att minska toxiciteten undersökas. Miljöförvaltningen har inga erinringar men anser att provotiden också måste behandla möjligheter för att minska utsläppet av miljöskadliga ämnen totalt sett till avlopp R oavsett om de bidrar till toxiciteten eller inte. Miljöförvaltningen konstaterar att det till avloppet bland annat leds knappt 1 ton aluminium, drygt 50 kg arsenik och drygt 60 kg olja per år vilket med önskvärd tydlighet visar på behovet av utsläppsminskande åtgärder. Miljöförvaltningen förväntar sig att Kemira presenterar verkningsfulla förslag vid provotidens slut. Miljöförvaltningen påminner om att det i nära anslutning till utsläppspunkterna finns ålgräsängar och marin fauna som olika fisk- och musselarter. Knähakens marina reservat är dessutom beläget strax utanför dessa områden. Det finns skyddade och skyddsvärda miljöer i den absoluta närheten till utsläppspunkterna vilket visar på vikten av utsläppsbegränsande åtgärder. Miljöförvaltningen noterar att bolaget i övrigt har ett flertal dagvattenavlopp som bedöms vara av liten betydelse ur föroreningssynpunkt. Generellt sett utgör dagvattnets mängd och kvalitet en viktig fråga i dag till exempel i olika planeringssammanhang. För det mesta behöver dagvattnet fördröjas och renas innan det leds vidare till en recipient. Direktutsläpp till recipient, så som det är frågan om här, är en icke önskvärd situation där ett förorenande läckage på mycket kort tid kan få en snabb spridning i vattenmiljön. Miljöförvaltningen har dock förståelse för att det i detta fall rör sig om en äldre industripark där dagvattenfrågan inte var prioriterad på samma sätt som idag när planläggningen skedde. Miljöförvaltningen vill trots det lyfta frågan om dagvattnet från industriparken. Miljöförvaltningen anser att bolaget bör åta sig att utföra skyddsåtgärder för att förbättra kvaliteten på vattnet. Exempel på åtgärder kan vara installation av reningsfilter i strategiska brunnar och igenläggning av brunnar som har en olämplig placering med avseende på risken för spill. Miljöförvaltningen menar också att bolaget bör undersöka möjligheten att förse avloppen eller strategiska delar av ledningsnätet med avstängningsventiler för att kunna förhindra att ett större kemikalieutsläpp alternativt släckvatten belastar Öresund.

Kompensation

Miljöförvaltningen menar att det är rimligt att bolaget under en provotid får utreda förutsättningarna för att gynna det marina växt- och djurlivet kring industriparken. Miljöförvaltningen anser det särskilt intressant med åtgärder som kan skapa nya livsmiljöer för växt- och djurarter längs med pirar och kajkonstruktioner ut med Öresund. Ett exempel kan i detta sammanhang vara tillskapandet av artificiella rev i dessa miljöer.

Utsläpp till luft

Miljöförvaltningen utesluter inte att den ökade hanteringen av material i hamnen och avfallshanteringen vid DCR-anläggningen, under vissa omständigheter, kan ge upphov till luktstörningar för omgivningen. Miljöförvaltningen menar därför att ett villkor som reglerar en eventuell situation med lukt bör fastställas. Förslag till villkors lydelse: Uppkommer luktstörningar för omgivningen ska den verksamhet som ger upphov till störningen genast avbrytas och inte återupptas förrän skyddsåtgärder vidtagits som förhindrar vidare störning.

Buller

De ansökta verksamheterna inklusive medföljande intern trafik beräknas, vad avser buller, som mest ge upphov till 32-34 dBA vid närmaste bostäder. Kumulativt från IPOS, både i ett nuläge och som framtidsscenario, anges 41-44 dBA. Bolaget föreslår ett bullervillkor, gällande anläggningarna inklusive intern trafik inom verksamhetsområdet, som följer Naturvårdsverkets vägledning om industri och annat verksamhetsbuller. Miljöförvaltningen har inga erinringar i detta. Däremot anser miljöförvaltningen att det bör göras tydligt att uppföljande bullerkontroller ska ske vid förändringar i verksamheterna som kan öka bullernivåerna. Miljöförvaltningen förespråkar också att det ska genomföras kontinuerliga bullerkontroller med ett intervall om tre år för verksamheterna. Miljöförvaltningen menar vidare att bolaget, om så inte redan sker, ska upprätta en bullerhanteringsplan där bullrande punktkällor förtecknas och åtgärder utreds och vidtas för att minska den allmänna bullerbelastningen. Markarbeten För det fall att markarbeten aktualiseras till följd av ansökta verksamheter bör sanering ske, för det fall att marken är förorenad, ner till minst nivå för mindre känslig markanvändning (MKM) enligt Naturvårdsverkets generella riktvärden för förorenad mark. Vattenförbrukning Förbrukningen av vatten av dricksvattenkvalitet beräknas till 270 000 m³ per år vilket motsvarar konsumtionen från 4 500 genomsnittspersoner. Den absoluta merparten (cirka 95 %) av vattnet används för att producera totalavsaltat vatten samt matarvatten (exempelvis pannvattnet till ångpanna). En mindre mängd används för avspolning, kylvatten samt för sanitära ändamål. Miljöförvaltningen konstaterar att det är en stor mängd vatten av dricksvattenkvalitet som åtgår vid de ansökta verksamheterna. Användningen får anses vara betydande ur resurshushållningssynpunkt och kan också utgöra ett problem under längre torrperioder på grund av mängden vatten. Miljöförvaltningen har förståelse för att kvaliteten på vattnet, vid framställning av avsaltat vatten och matarvatten, kan utgöra en grundläggande förutsättning vid tillverkningen. Miljöförvaltningen menar ändå att det är viktigt att bolaget fortlöpande undersöker möjligheter att utnyttja överflödigt vatten som uppkommer vid andra verksamheter, till exempel inom IPOS - så kallad industriell symbios, i stället för dricksvatten. Bolaget bör även särskilt undersöka möjligheten att recirkulera vattenströmmar för att minska vattenförbrukningen. Detta är inte minst intressant för spolhall och spolplat-

tor för fordon där enbart vatten används för avsköljning. Här borde ett recirkulerande system vara möjligt för vattenbesparing och effektivare rening. Vattenfrågan är så pass viktig ur resurshushållningssynpunkt att bolaget bör åläggas att årligen, tillsammans med miljörapporten, inkomma med en vattenhushållningsplan där utförda och planerade åtgärder för en minskad vattenförbrukning beskrivs.

Energiushållning

I den senaste rapporten från FN:s klimatpanel IPCC framgår med all tydlighet att det är människan som orsakar de pågående klimatförändringarna till följd av utsläpp av växthusgaser. Det ställer höga krav på omställning av våra samhällen inom minsta möjliga tid. Vid Energicentralen förbrukas bland annat naturgas som i begränsad omfattning används för ångproduktion. Bolaget uppger en energimängd om 26 GWh per år (motsvarande energianvändningen för 1 040 genomsnittsvillor) som ett maximalt värde vid ansökt verksamhet. Vid industriparken finns åtminstone en större verksamhet som redan idag har övergått till biogas. Miljöförvaltningen anser att även Energicentralen bör ställa om till förmån för biogas och på så sätt ta ett steg bort från fossil gas och minskad klimatpåverkan. Miljöförvaltningen uppmanar vidare bolaget att utnyttja till exempel takytor inom industriparken för produktion av förnyelsebar elenergi med solceller.

Transporter

Antal transporter (in och ut) med fordon totalt sett från IPOS vid maximalt tillåten verksamhet beräknas till 1 140 per dygn (500 tunga, 640 lätta). Av dessa utgörs 235 (90 tunga, 145 lätta) av de nu ansökta verksamheterna. Motsvarande siffror för dagens situation (2017) anges till 745 respektive 95. Det innebär en nästan 150 %-ig ökning av fordonsrörelserna för de nu ansökta verksamheterna. Enligt bolagets redogörelse underskrids miljökvalitetsnormerna, inklusive utvärderingströsklar, för luft (kvävedioxid och PM10) för bolagets ansökta verksamheter såväl som för ackumulerad effekt från hela IPOS (inklusive bakgrundshalter) vad avser vägtrafik.

Bolaget har också låtit göra spridningsberäkningar vad avser kvävedioxid, PM10 och svaveldioxid där intern trafik (bil och fartyg), arbetsfordon, utsläpp från fabriker inom IPOS samt bakgrundshalterna inkluderas. Beräkningarna visar att några miljökvalitetsnormer för luft inte riskerar att överskridas vid närmaste bostadsområdet. Utredningen visar likväl ökade luftföroreningar vad gäller kvävedioxid och PM10 vid bostäder i ett framtida scenario med ökad verksamhet. De högsta halterna återfinns dock i hamnområdet. Miljöförvaltningen menar därmed att bolaget bör åläggas ett utredningsvillkor för Bulkhamnen där bolaget undersöker möjligheten att minska utsläppet av luftföroreningar till omgivningen. I detta arbete bör möjligheten till elanslutning av fartygen för att minska utsläppen när de ligger i hamn undersökas liksom drift av mobil kran med el i stället för som idag med diesel. Bola-

gets utredning visar att 75 % av fartygens utsläpp av kväveoxider sker vid kaj. Likaså bör bolaget, under prövotiden, också utreda möjligheten till en omställning av den interna fordonstrafiken (inklusive arbetsfordon) till el för de aktuella verksamheterna. Buller från trafiken från IPOS bidrar idag med 0-1 dBA vid bostadsfasad och i ett framtidsscenario 0-2 dBA. Bullernivån 55 dBA vid fasad överskrids både med och utan IPOS bidrag idag men ökar med framtidsscenarioet. Miljöförvaltningen konstaterar att det är en betydande mängd lastbilstransporter som alstras av verksamheterna och vid en framtida ökning. Transporterna går på redan belastade vägar som Koppargatan-Rusthållsgatan och dessa utgör inga specifikt anpassade leder för till exempel farligt gods. Här finns även bostäder i direkt anslutning till vägarna. Bullernivån 55 dBA (ekvivalent nivå) eftersträvas för att uppnå målet god bebyggd miljö. Redan idag överskrids detta värde för de aktuella vägarna i 65 mottagningspunkter varav tre av dessa till följd av IPOS externa trafik. I ett framtidsscenario med ökad verksamhet inom industriparken visar motsvarande beräkningar ett överskridande i 77 mottagningspunkter varav 12 av dessa härrör från IPOS. Kemiras trafikbullerutredning visar således en tydlig påverkan från bolagets externa trafik som en del av en större påverkan. Även ur bullersynpunkt är således en trafikminskning viktig att uppnå. Miljöförvaltningen är kritisk till att vägtransporterna tillåts dominera i den utsträckning som beskrivs i ansökan eftersom de ger en tydlig påverkan i boendemiljöer och leder till oönskade fossila utsläpp. Förvaltningen anser således att en omläggning från fossil lastbilstrafik till järnvägs- och fartygsfrakter alternativt fossilfria fordonstransporter är en behövlig åtgärd som bolaget fortlopande behöver arbeta med. För att frågan ska hållas aktuell föreslår miljöförvaltningen därför att bolaget, i samband med den årliga miljörapporten, ska lämna in en transportplan som visar hur arbetet med att miljöanpassa transporterna fortgår. Denna kan till exempel beskriva hur samverkan kring logistiken har utvecklats med andra aktörer inom IPOS såväl som aktiva val gällande järnvägs- och fartygsfrakter samt fossilfria vägtransporter

Klimatanpassning

Hamnområdet och området längs med havet ligger cirka 2,5 meter över havet medan övriga delar av IPOS ligger cirka 6,5 meter över havet.

För att möta en stigande havsnivå har Helsingborgs stad, som generell dimensionerande höjd, angivit 3,5 meter vilket inte klaras för de anläggningar som ligger närmast vattnet. Kemira uppger att det görs regelbundna besiktningar av kajer och erosionsskydd och att dessa kommer att anpassas till framtidens extrema havsnivåer på 3,5 till 4,0 meter. Bolaget bedömer att det inte finns någon risk för urspolning av området eftersom kajparti alternativt erosionsskydd då först måste haverera. Kemira framför vidare att bolaget medverkar i Helsingborgs stads projekt för att ta fram en plan för klimatanpassning där behovet av anpassningar av kajer, pirar och kustskydd utreds. Eventuella åtgärder kommer att samordnas med Helsingborgs Hamn.

Miljöförvaltningen har inga erinringar i detta men menar att det är viktigt att bolaget har en beredskapsplan för kajer, erosionsskydd med mera så att en successiv anpassning kan ske mot stigande havsnivåer och att sådana åtgärder kan sättas i verket relativt snabbt. I detta arbete behöver bolaget också beakta risken för vinduppstuvning av vågor och de skador som en sådan påverkan kan medföra på industriparken.

Risker och säkerhet

Verksamheterna omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen). Kemira har sedan tidigare tagit fram en säkerhetsrapport för sina anläggningar och som även inkluderar övriga verksamheter inom IPOS. De planerade förändringarna bedöms av bolaget inte innebära några betydande tillkommande risker jämfört med dagens situation. En ökad hantering och fartygstrafik i hamnen samt fler fordonstransporter medför dock en ökad risk för skadehändelser. I de grovriskanalyser som Kemira har tagit fram för verksamheterna förtecknas skyddsåtgärder för att förebygga eller mildra olika skadescenarion. Dessa bör vara ett åtagande från bolagets sida att genomföra om tillstånd ges. Vid en brand beräknas släckvatten kunna tas om hand inom olika delar av IPOS i tankar, bassänger, avloppssystem och byggnader (med invallning). Miljöförvaltningen anser att bolaget även bör se över möjligheten att ytterligare förse strategiska avlopp med avstängningsventiler (se även under rubriken Utsläpp till vatten). Säkerhetsåtgärden bör medföra att ytterligare uppsamlingsvolymmer av släckvatten medges och kan också användas om ett läckage av flytande kemikalier uppträder.

Kemira har i samband med bemötandet av remissinstansernas synpunkter inkommit med en skrivelse med de delar i tillståndet som föreslås sättas på provotid.

Miljönämnden har inga erinringar mot att Kemira under en provotid utreder dessa frågeställningar. Nämnden har vidare inga erinringar mot att tidigare föreslaget bullervillkor ändras enligt Kemiras framställan gällande tiden för när dag inträder och nattperioden avslutas (klockan 06:00 ändras till 07:00) samt att en skrivning om uppföljande mätningar läggs till i villkoret. Miljönämnden har slutligen inga synpunkter på att beskrivningen av kontrollen gällande suspenderat material utgår i det föreslagna villkoret (begränsningar i halt och mängd kvarstår i villkoret). Kemira bedömer att kontrollen behöver förändras framöver och att det ska framgå i kontrollprogrammet och inte i ett villkor.

Bolagets bemötande

Bulkhamnen

Bolaget åtar sig att under en provotid utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att minska utsläppet av föroreningar genom installation av filter, sedimenteringsfällor eller motsvarande utrustning för dagvattenbrunnar av relevans i eller i

anslutning till avlopp M, O, Ö samt ytterligare skyddsåtgärder för att säkerställa att nederbördsvatten i möjligaste mån avleds via avloppen. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast två år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft. Pulverformiga material hanteras idag i slutna bandtransportörer försedda med filter för att så långt möjligt reducera spill och damning.

Avfall

Inom Kemira sker i stort sett all förvaring av flytande kemiska produkter och flytande avfall invallat, med en invallningsvolym som rymmer den största behållaren volym plus 10 procent av övriga behållares volymer inom invallningen. Invallningen i DCR-anläggningen har en annorlunda utformning eftersom den är öppen ut mot hanteringsytan. I samband med pågående underhållsprojekt kommer hanteringsytan och dess avvägning att mätas in. Om det skulle visa sig att uppsamlingsvolymen är otillräcklig kommer Kemira att utöka volymen i tillräcklig utsträckning. Befintlig dieseltank av äldre modell har inte full invallning. Denna planeras att inom en tvåårsperiod ersättas av en anläggning som uppfyller dagens krav. Invallningar är normalt inte försedda med nederbördsskydd. Istället finns särskilda rutiner för omhändertagande av regnvatten.

Tankar inom Kemira är försedda med överfyllnadsskydd och högnivåalarm eller annan utrustning som ger motsvarande skydd.

Tankstationen kommer att förses med tät spillzon. Taköverbyggnad kommer att övervägas om det är praktiskt genomförbart med tanke på fordonsstorlekar och vindpåkänning vid den aktuella platsen. Under alla förhållande kommer oljeavskiljaren att dimensioneras för den högsta nederbördsmängd som bedöms uppkomma.

Avlopp A

I BAT-slutsats 20 i Waste Treatment BREF (WT BREF) anges att bästa tillgängliga teknik för att minska utsläppen till vatten är att behandla avloppsvattnet genom en lämplig kombination av de tekniker som räknas upp i BAT-slutsatsen. Samtliga BAT-AEL i BAT-slutsats 20 anges som intervall, så även BAT-AEL för TSS. Normalt ligger uppgifter från referensanläggningar till grund för BAT-AEL. I WT BREF anges att nio referensanläggningar har bidragit med utsläppshalter för TSS. De specifika förutsättningarna för varje enskild anläggning avgör vilken TSS-halt som kan komma att släppas ut. Det går därmed inte generellt att kräva att varje typ av anläggning ska klara det lägsta värdet i intervallet. Det bör vara tillfyllest att uppfylla BAT-AEL. I kompletteringarna (fråga 49) har redovisats möjliga åtgärder för att minska TSS-halten och kostnader för detta, men dessa bedöms inte som rimliga med mindre än att BAT-AEL inte kan innehållas.

Avlopp R

Kemira har föreslagit provotid avseende utsläpp till vatten via avlopp R samt åtagit sig att under denna provotid utreda källan till den toxicitet som konstaterats i det avloppsvatten som släpps ut via avlopp R. Därigenom kommer utredningen att omfatta de parametrar som kopplar till toxicitet och är av betydelse från miljösynpunkt.

Dagvatten

Motsvarande yttrande har bemötts av länsstyrelsens yttrande och där framgår att Kemira under en provotid åtar sig att utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att minska utsläppet av föroreningar genom installation av filter, sedimenteringsfällor eller motsvarande utrustning för dagvattenbrunnar av relevans i eller i anslutning till avlopp L, T, M, O, Ö och – för avlopp M, O och Ö – ytterligare skyddsåtgärder för att säkerställa att nederbördsvatten i möjligaste mån avleds via avloppen. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast två år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

Avstängningsventiler

Kemira åtar sig att under en provotid utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att förse lämpliga delar av avloppsnätet med avstängningsventiler. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast två år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

Kompensationsåtgärder

Som framgår av Kemiras kompletteringsinläga (svar på fråga 13) kan villkor om kompensationsåtgärder föreskrivas endast under förutsättning att den sökta verksamheten ger upphov till skada (16 kap. 7 § 1 st. 3 p. miljöbalken). Enligt bolagets uppfattning är så inte fallet med den nu sökta verksamheten. Bolaget motsätter sig därför krav på kompensationsåtgärder.

Lukt

Någon luktande hantering förväntas inte ske vare sig i DCR-anläggningen eller i hamnen och ett luktvillkor bedöms inte nödvändigt. Om det likväl anses behövt föreslås följande villkor: Om olägenhet av betydelse uppkommer från verksamheten ska verksamhetsutövaren vidta åtgärder så att störningen minimeras.

Buller

Bullerkontroller sker redan idag på det sätt Miljönämnden anger. Föreslaget bullervillkor kan kompletteras på följande sätt: De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom immissions- och/eller närfältsmätningar och beräkningar. Ekvivalentvärdena skall beräknas för de tidsperioder som anges ovan. Kontroll ska ske vid större förändringar i verksamheten, dock minst vart tredje år. Samtliga bullerkällor

finns förtecknade och därtill inlagda i den beräkningsmodell som bullerkonsulten använder. Något generellt behov av åtgärdsplan föreligger inte eftersom föreskrivna bullervillkor uppfylls.

Markföroreningar

I normalfallet sker sanering så som Miljönämnden anger, dvs ner till minst nivån för mindre känslig markanvändning (MKM) enligt Naturvårdsverkets generella riktvärden för förorenad mark. Beroende på omständigheterna, och efter samråd med Länsstyrelsen, kan det dock komma att ske på annat sätt om det visar sig lämpligare. Något särskilt villkor härom bör därför inte föreskrivas.

Vattenförbrukning

Merparten av det vatten som används inom IPOS används av de olika produktionsanläggningarna. Redan idag sker en långt gången recirkulation av vatten inom Kemiras produktionsanläggningar och arbete pågår för att kunna recirkulera ytterligare vattenströmmar. Av Kemiras totala vattenanvändning på ca 600 000 m³ per år bedöms grovt ca 80 % användas som vatten i produkt eller som matarvatten. För övrig vattenanvändning bedöms det finnas ett besparingsutrymme på sikt på ca 10 %. Kemira ser inget behov av en särskild vattenhushållningsplan. Vattenförbrukningen redovisas årligen i miljörapporten och här redovisas också viktigare förändringar, exempelvis större vattenbesparande åtgärder.

Energihushållning

Alufluor använder biogas istället för naturgas eftersom de till skillnad från Kemira inte ingår i EU-ETS och därför har andra förutsättningar för att köpa biogas. Därutöver använder Kemira naturgas som råvara. Kemira-koncernen har som mål att reducera utsläpp av växthusgaser (scope 1 och 2) med 30 % till år 2030 och ambitionen att vara klimatneutrala till år 2045. Vad gäller naturgasanvändning följs utvecklingen noga, både avseende teknik och styrmedel, med ambitionen att reducera användningen av fossil gas så snart förutsättningarna medger detta. Det kan också påminnas om att leveransen av koldioxidfri värme till Helsingborg m.fl. redan i väsentlig grad bidrar till en minskad klimatpåverkan. Slutligen bör framhållas att verksamheten vid Kemiras anläggning omfattas av lagen (2020:1173) om vissa utsläpp av växthusgaser, vilket innebär att villkor som syftar till att begränsa utsläpp av koldioxid inte får föreskrivas i målet.

Användning av solceller liksom annan teknik utvärderas löpande och kan komma i fråga när så bedöms lämpligt.

Transporter

Elanslutning av fartyg har kommenterats i kompletteringarna (fråga 39). Det konstaterades att ett antal faktorer påverkar möjligheten att åstadkomma elanslutning,

varav vissa ligger utanför Kemiras kontroll. Flera av dessa faktorer behöver utredas närmare för att möjligheten till elanslutning, och effekterna därav, ska kunna bedömas. Bolaget åtar sig att under en prøvotid utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att införa elanslutning av fartyg. Resultatet av utredningen samt ett förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast ett år efter det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

Den interna fordonsflottan är redan under omställning. Såväl truckar som andra fordon har bytts och byts fortsatt ut till el-fordon. Vad gäller större arbetsmaskiner kan utbyte av dessa ske i takt med att alternativ blir tillgängliga på marknaden och gällande leasingavtal går ut. Kemira har åtagit sig att genomföra den transportutredning som Länsstyrelsen efterfrågat. Miljönämndens frågeställningar kommer att behandlas i utredningen. Någon plan av det slag som Miljönämnden efterfrågar bedöms därför inte nödvändig.

Risikanalyser

Som resultat av de riskanalyser som genomförs vidtas en mängd lämpliga riskreducerande åtgärder. Det ska dock noteras att det arbete som vidtar efter riskanalysen kan leda fram till att andra åtgärder än de som föreslagits vid riskanalysen bedöms som mer lämpliga. Det viktiga är att relevanta riskreducerande åtgärder vidtas, inte att just de åtgärder som föreslogs vid riskanalysen vidtas. Vad Kemira kan åta sig är således att vidta de åtgärder som redovisats grovriskanalyserna eller åtgärder med motsvarande effekt.

Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB

NSVA har inte angett någon tydlig inställning i fråga om tillåtligheten. NSVA har i övrigt framfört följande. Bolaget har framställt ett antal likalydande yrkanden med innebörden att villkor ska föreskrivas som tydligt anger vilka vatten som ska respektive inte ska avledas till kommunalt ledningsnät från respektive verksamhet.

NSVA ser en osäkerhet i att det allmänna villkoret ska reglera var utsläpp till vatten ska ske. Det skulle innebära att alla ansökningshandlingar måste gås igenom för att med säkerhet veta var utsläpp till vatten ska ske. I de flesta villkorsskrivningar där utsläpp till vatten ska ske till kommunalt reningsverk framgår det tydligt av villkorsskrivningen. NSVA anser att samma tydlighet ska finnas när utsläpp till vatten inte ska ske via kommunalt ledningsnät.

NSVA yrkar vidare att det föreskrivs villkor om att inget släckvatten får tillföras kommunalt dag- eller spillvattennät från de olika delverksamheterna och att endast sanitärt spillvatten från Energicentralen och DCR-anläggningen får ledas till kommunalt spillvattennät.

NSVA yrkar vidare att det utförs kontroller av ledningsnätet enligt följande. De delar av IPOS interna avloppsledningsnät som ansluter till kommunalt ledningsnät ska kontrolleras avseende åtminstone skador, inläckage/täthet och felkopplingar. Kontrollen ska genomföras vart femte år eller oftare. Brister i ledningsnätet ska åtgärdas. Ledningsritningar som visar vidtagna åtgärder ska redovisas.

Bolagets bemötande

Det är olämpligt att reglera avledningen genom ett särskilt villkor, eftersom den av praktiska skäl kan behöva förändras i framtiden. Om avledningen reglerats genom ett särskilt villkor skulle i så fall förändringarna behöva prövas enligt 24 kap. 12 § miljöbalken som enligt förarbetena till balken ska tillämpas restriktivt. Därför är det mer ändamålsenligt att avledningen regleras genom det allmänna villkoret som är straffsanktionerat i samma utsträckning som ett särskilt villkor. Det går inte att reglera alla aspekter av en verksamhet genom särskilda villkor, vilket är skälet till att ett allmänt villkor regelmässigt föreskrivs.

På samma sätt som ledningsnätet till Öresund kontrollerats kommer spillvattennätet till kommunens nät att kontrolleras i lämplig omfattning. Kontrollerna kommer att dokumenteras och åtgärder vidtas på samma sätt som för ledningsnätet till Öresund. Hur ofta nätet därefter ska kontrolleras blir en bedömning baserad på resultaten från den första kontrollen.

Kommunstyrelsen i Helsingborgs stad

Kommunstyrelsen har sammanfattningsvis anfört bl.a. följande:

- De sökta verksamheterna anses förenliga med uppdraget om uppdraget om ÄÖP stadsplan södra staden.
- Villkor avseende utsläpp till dagvatten- och spillvattennät bör förtydligas enligt vad staden framför.
- Kemira AB bör på sikt utreda hur verksamheten behöver anpassas till höjda havsnivåer samt tillfälliga högvatten både i förhållande till de olycksrisker det medför samt till investeringar som görs i anläggningen och dess tekniska livslängd.
- Arbetet gällande klimatanpassning som Kemira AB hänvisar till och som samordnas av Helsingborgs stad är inte aktivt i dagsläget men staden är positiv till att återuppta ett sådant arbete.
- Kemira Kemi AB bör redovisa planerade åtgärder för att minska buller från trafik och verksamheter i omgivande områden.
- Staden förordar att tiderna i villkor för buller för natt sätts till kl 22-07.

Bolagets bemötande

Kemira kommer att vidta de åtgärder som behövs för att föreslaget bullervillkor ska innehållas. Kemira har därtill godtagit att utföra den transportutredning som Länsstyrelsen efterfrågat. De frågor som här kommer att utredas kommer också att beröra buller från transporter. Den totala trafiken från IPOS ger ett begränsat bidrag till den totala bullerbelastningen även vid ett max-alternativ. Ytterligare åtgärder för Kemiras del bedöms därför inte som befogade.

I fråga om climateffekter tar Kemira redan idag hänsyn till höjda havsnivåer vid nybyggnation. Kemira följer också utvecklingen, dels vad gäller prognoser av framtida havsnivåer och effekterna därav och dels vad gäller tekniska lösningar för att förebygga negativa effekter. Kemira delar uppfattningen att på sikt behöver både effekterna av höjda havsvattennivåer och behovet av åtgärder utredas mer ingående. Detta arbete sker med fördel genom samverkan med Helsingborgs stad och Helsingborgs hamn vars verksamhet gränsar till Kemiras. Något särskilt villkor om detta bör inte föreskrivas.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit huvudförhandling och syn i målet.

Rådighet

Bolaget har, såsom ägare av fastigheten Kopparverket 8 där Sjöpumpstationen och intaget är belägna, sådan rådighet som krävs enligt 2 kap. 1 och 2 §§ lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Slutlig miljöbedömning och tillåtlighet

Miljöbedömning

Länsstyrelsen har inledningsvis anfört att ansökan är bristfällig med avseende på tillräckliga villkorsregleringar och bästa teknik. Mark- och miljödomstolen bedömer att de frågor som länsstyrelsen lyfter i allt väsentligt faller inom ramen för den materiella bedömningen av tillåtligheten. Den i målet ingivna miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken så att miljöbedömningen kan slutföras. Miljökonsekvensbeskrivningen ska därför godkännas.

Säkerhetsrapport

En säkerhetsrapport har redovisats i målet. Länsstyrelsen har framfört synpunkter på rapportens innehåll framför allt med avseende på släckvattenhantering och hantering av större kemikaliespill. Mark- och miljödomstolen bedömer att säkerhetsrapporten har den omfattning och innehåll som behövs för att ta ställning till den sökta verksamheten. Säkerhetsrapporten kan således ligga till grund för prövningen och något hinder mot tillåtligheten i det avseendet föreligger inte. Frågorna om släckvattenhantering och kemikaliehantering i hamnen hanteras nedan i tillåtlighetsbedömningen.

Statusrapport

Verksamheten är enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250) en industriutsläppsverksamhet. En statusrapport har lämnats in i målet. Mark- och miljödomstolen bedömer att statusrapporten är tillräckligt omfattande för att uppfylla kraven i 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen.

Lokalisering

Industriområdet etablerades 1901. Den sökta verksamheten bedrivs som ett kombinerat tillsammans och integrerat med ett antal separat tillståndsgivna produktionsanläggningar på den aktuella platsen med stöd av ett grundtillstånd enligt miljöskyddslagen meddelat av Koncessionsnämnden för miljöskydd den 22 januari 1979 (nr 4/79). Verksamheten är nödvändig för bedrivandet av övriga tillståndsgivna verksamheter. Lokaliseringen har således befunnits lämplig och tillåtlig. Den nu ansökta verksamheten innebär inte någon ändrad markanvändning varför påverkan på riksintressen enligt 3 - 4 kap. miljöbalken inte ska bedömas. Verksamheten är förenlig med gällande detaljplan. Mark- och miljödomstolen bedömer därför att den sökta platsen är lämplig och att det inte skulle gå att finna en bättre plats för verksamheten utan oskäligen kostnader.

Påverkan på miljö kvalitetsnormer

EU's ramdirektiv för vatten (2000/60/EG) har implementerats i svensk rätt genom bl.a. bestämmelserna om miljö kvalitetsnormer i 5 kap. miljöbalken.

Vid den rimlighetsavvägning som ska göras enligt 2 kap. 7 § miljöbalken ska kostnaderna för försiktighetsmått vägas mot nyttan av dem. Trots detta ska sådana krav ställas som behövs för att följa miljö kvalitetsnormerna enligt 5 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken. En myndighet eller en kommun får inte tillåta att en verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller ändras om detta, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter, ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller har så stor betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljö kvalitetsnorm. Vid

prövning för ett nytt tillstånd och vid omprövning av tillstånd ska de bestämmelser och villkor beslutas som behövs för att verksamheten inte ska medföra en sådan försämring eller ett sådant äventyr (se 5 kap. 4 § miljöbalken.). En otillåten försämring definieras av EU-domstolen i sin dom i mål C-461/13 (Weserdomen) som en försämring på kvalitetsfaktornivå som innebär att statusen försämras så att den byter klass. För det fall statusen redan är i den sämsta klassen är varje försämring otillåten.

Det framgår av utredningen i målet och av Vatteninformationssystem för Sverige (VISS) att den aktuella vattenförekomsten Helsingborgsområdet SE562290-124131 omfattar 19 km². Vattenutbytet är stort och karaktäriseras av nordliga ytliga strömmar. Miljökvalitetsnormen är satt till Måttlig ekologisk status till 2027 vilket är ett mindre strängt krav då vattenförekomsten påverkas av en hamnanläggning för sjöfart. Det mindre stränga kravet är enbart kopplat till fysisk påverkan av hamnanläggningen. Därutöver anges i VISS att måttlig status för särskilt förorenande ämnen som koppar, zink och arsenik gäller med tidsfrist till 2027 pga. tekniska skäl och kunskapsbrist. Vidare har klassningen av ytvatten baserats på totalhalter och inte löst halt vilket framgår av HVMFS 2019:25. Övervakningsstationerna har av bolaget i MKB bedömts som icke representativa och någon modellering har inte använts.

Enligt mark- och miljödomstolens bedömning är vattenförekomstens klassning baserad på bristande kunskapsunderlag.

Av sedimentprovtagningar framgår att halten koppar, kadmium och bly understiger kraven i HVMFS 2019:25. Ytvattenprovtagning som sker i ej direkt anslutning till utsläppspunkterna visar halter som understiger HVMFS 2019:25. Enligt Länsstyrelsens rapport "Miljögifter i fisk längs Skånes kust", 2021 redovisas upptag av metaller i biota (skrubbskädda) vilket visar på förhöjda halter av arsenik och kvicksilver i samtliga stationer mellan Höllviken(referens) och Höganäs. Fysiskt konditionsindex

på blåmusslor visar på värden i Kopparverkshamnen i nivå eller bättre än referenslokalen. Halterna metaller i musslor låg i nivå med halter hos naturliga populationer från bakgrundslokaler.

Bolaget har vidare låtit genomföra en karaktärisering och en modellering av avloppens halttillskott och toxicitet samt temperaturpåverkan. Data från dess har därefter behandlats i en hydrodynamisk modell som visar på spridning och spädning samt fördelning mellan yta och botten. Modellen visar hur föroreningarna sprids från respektive utsläppspunkt och hur vattenförekomsten påverkas.

Mark- och miljödomstolen bedömer att tillvägagångssättet i utredningen uppfyller kraven på bästa teknik och beprövad erfarenhet.

Av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/105/EG av den 16 december 2008 om miljökvalitetsnormer inom vattenpolitikens område och ändring och senare upphävande av rådets direktiv 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG och 86/280/EEG, samt om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG (dvs. ramvattendirektivet) framgår det av skäl (19) att i närheten av utsläpp från punktkällor är föroreningskoncentrationerna i regel högre än miljökoncentrationerna i vatten. Därför bör medlemsstaterna ha möjlighet att använda omblandningszoner så länge detta inte hindrar att relevanta miljökvalitetsnormer uppfylls i de övriga delarna av ytvattenförekomsten. Omblandningszonernas omfattning bör vara begränsad till området i närheten av utsläppspunkten och bör vara proportionell.

Sverige har inte infört begreppet omblandningszon i lagstiftningen men enligt mark- och miljödomstolens uppfattning är detta hur det historiskt har sett ut vid reglering av utsläpp och detta har inte ändrats till följd av ramvattendirektivets implementering i Sverige. Den svenska tillämpningen överensstämmer därför med direktivets lydelse och i praktiken används detta synsätt vid utsläppsreglering av tillstånd. Mark- och miljööverdomstolen har exempelvis i dom den 22 januari 2016

i mål M 10031-14 gällande bland annat en uppskjuten fråga om utsläpp av sulfat till recipient från gruvverksamhet tillämpat ett sådant synsätt.

Domstolen anser därför att det inte är rimligt att en verksamhet såsom den nu aktuella, kan förväntas ha så låga föroreningshalter att de ligger på eller under miljökvalitetsnormerna vid utsläppspunkt. En omblandningszon är därmed rimligt att acceptera där miljökvalitetsnormerna tillåts att överskridas under förutsättning att uppfyllandet av normerna inte hindras vid en representativ övervakning av vattenförekomsten.

Av utredningen framgår att halttillskottet av metaller från Avlopp A i Knähaken inte ger någon påverkan på miljökvalitetsnormerna. Aluminium som inte omfattas av miljökvalitetsnormerna överskrider emellertid ett i litteraturen (Golding, L.A. et al, *Derivation of a water quality guideline for aluminium in marine waters*. Environ. Toxicol. Chem. 34:141-151) föreslaget gränsvärde för marina vatten. Det kan inte uteslutas att aluminium kan ge toxiska effekter i direkt anslutning till utsläppet. Området är där utsläppen sker är mycket begränsat och omfattar ett ca 100 m långt område där spädningen är mellan 1000-2000 gånger.

I en beräkningspunkt belägen ytterligare 350 m västerut vid gränsen till Knähakens naturreservat är halttillskotten av alla metaller försumbara och bedöms inte ge några toxiska effekter.

Avlopp R som mynnar vid stranden längst in i Knähaken bedöms ha ett påverkansområde om ca 100 x 250 m där utspädningen är mindre än ca 7 000 ggr.

Avloppen B, J och T som mynnar i Öresund och avloppen C, K, L som mynnar i Bulkhamnen uppvisar samtliga låg toxicitet och metallhalter under gränsvärdena.

Mark- och miljödomstolen konstaterar sammanfattningsvis att det är fråga om en befintlig verksamhet som omfattas av ett gällande tillstånd. Det är inte fråga om någon utökning av verksamheten eller ökade eller förändrade utsläpp av föroreningar.

Verksamheten kan inte bedömas medföra någon otillåten försämring av någon relevant kvalitetsfaktor i den berörda vattenförekomsten. Inte heller den sökta bortledningen av ytvatten kan medföra någon otillåten försämring av relevanta kvalitetsfaktorer för kustvatten och vatten i övergångszon.

I fråga om äventyrandet av möjligheterna att nå miljökvalitetsnormerna gör domstolen följande överväganden. Mark- och miljödomstolen noterar först att "Icke-försämringskravet" framgår av artikel 4.1 a i) i ramvattendirektivet. Vidare ska medlemsländerna enligt punkten ii) "skydda, förbättra och återställa alla ytvattenförekomster". EU-domstolen har i Weserdomen (C-461/13), punkterna 39 och 40 poängterat att det föreligger en skyldighet att såväl förbättra som förebygga en försämring.

Av artikel 4.8 i ramvattendirektivet framgår att vid tillämpningen av undantag, kraftigt modifierade vatten, mindre stränga miljömål och tidsfrister enligt artiklarna 4.3-4.7 "ska en medlemsstat se till att tillämpningen inte permanent hindrar eller äventyrar uppnåendet av detta direktivs mål i andra vattenförekomster inom samma avrinningsdistrikt och att den är förenlig med genomförandet av gemenskapens övriga miljölagstiftning". EU-domstolen (punkt 51 i Weserdomen) har, utan närmare motivering, tolkat artikel 4.1 a i-iii i direktivet så att "medlemsstaterna - med förbehåll för att undantag kan beviljas - är skyldiga att inte lämna tillstånd till ett projekt när projektet kan orsaka en försämring av en ytvattenförekomsts status eller när projektet äventyrar uppnåendet av en god status hos en ytvattenförekomst eller en god ekologisk potential och en god kemisk status hos en ytvattenförekomst vid den tidpunkt som anges i direktivet". Denna uttolkning har härefter legat till grund för förarbetena till nu gällande lydelse av 5 kap. 4 § miljöbalken. Av dessa framgår att uttrycket "äventyra" markerar att det handlar om att se till att verksamheten eller åtgärden inte innebär ett allvarligt hot mot möjligheterna att uppnå god status på vattenmiljön. Med "äventyra" avses att det ska vara fråga om ett risktagande av en sådan dignitet att Sveriges möjlighet att uppfylla ramdirektivets krav hotas så allvarligt att risken måste betraktas som oacceptabel. Med "äventyra" avses inte vilket försvårande som helst. Hanterliga risker - dvs. risker som bedöms kunna

hanteras på ett sätt som gör att det inom ramen för vattenförvaltningen eller genom andra åtgärder fortfarande är möjligt och sannolikt att rätt kvalitet på vattenmiljön kan uppnås - bör alltså kunna accepteras och inte betraktas som ett äventyrande (se prop. 2017/18:243 s 193).

Även om den sökta verksamheten i sig utgör en betydande punktkälla är dess bidrag till belastningen på den aktuella vattenförekomsten marginell. Det är därför inte fråga om ett otillåtet äventyrande av möjligheten att nå miljökvalitetsnormen i de utpekade vattenförekomsterna såsom den gällande svenska rätten är utformad. Inte heller kan domstolen finna att det sökta tillståndet skulle strida mot artikel 4.8 i ramvattendirektivet på så sätt att det permanent hindrar eller äventyrar uppnåendet av detta direktivs mål i andra vattenförekomster inom samma avrinningsdistrikt.

Sammanfattningsvis anser mark- och miljödomstolen att den sökta verksamheten med de begränsningar som kan föreskrivas inte strider mot bestämmelserna om miljökvalitetsnormer för vatten i 5 kap. 4 § miljöbalken eller EU:s ramvattendirektiv i övrigt.

I fråga om hamnverksamheten anser mark- och miljödomstolen att det är tvistigt i målet i fråga om vilken nivå som kan betraktas som den i dag tillståndsgivna verksamheten. Mark- och miljödomstolen utgår i denna bedömning från vad bolaget uppgett i ansökan vilket utgör 650 anlöp och 2000 kton gods. Detta innebär att den sökta nivån på hamnverksamheten utgör en utökning. Därutöver innebär ansökan att bolaget inom ramen för det yrkade tillståndet vill ha möjlighet att kunna ta emot far-tygsanlöp med gods till externa aktörer vilket innebär en mindre utökning av mängden uttransporterat gods. Mark- och miljödomstolen gör bedömningen att det är rimligt att befintlig hamninfrastruktur kan nyttjas istället för att motsvarande godsmängder skulle läggas på lastbil i hela kedjan vilket skulle kunna medföra en större belastning avseende utsläpp av fossil koldioxid från vägtransporter. Mark- och miljödomstolen gör vidare bedömningen att bolagets åtaganden och de villkor som kan föreskrivas avseende hamnverksamheten medför att det inte uppkommer olägenhet av väsentlig betydelse och att hinder mot tillåtlighet inte föreligger. Regleringen av

tillståndet i denna del bör avse såväl årlig mängd hanterat gods som årligt antal fartygsanlöp då anlöpen i sig medför buller och utsläpp till luft som inte är direkt korrelerat till godsmängderna.

Vad gäller störningarna från energicentralen konstaterar domstolen att anläggningen huvudsak fungerar som en anläggning för återvinning av spillvärme från produktionsanläggningarna och att störningarna från den förbränning av naturgas som sker när spillvärmes inte räcker till är begränsade. Utsläppen av kväveoxider bedöms inte medföra några störningar eller överskridanden av miljökvalitetsnormerna för luft.

I övrigt anser domstolen att den sökta verksamheten vid spolplattor och övrig avfallshantering med de åtaganden som bolaget har gjort kompletterat med de villkor som kan föreskrivas inte medför några olägenheter av betydelse för människors hälsa och miljön.

Uppfyllande av BAT-slutsatser

Verksamheten vid DCR-anläggningen omfattas av industriutsläppsförordningen (2013:250) och de BAT-slutsatser som tagits fram avseende avfallsbehandling BAT WT, publicerad den 10 augusti 2018.). Det finns även tre horisontella BREF-dokument av viss relevans för Kemiras verksamhet: *Energy Efficiency* (ENE) som antogs i februari 2009, *Emissions from Storage* (EFS) som antogs i juli 2006 samt *Industrial Cooling Systems* (ICS).

Av bolagets redovisning framgår att man anser sig uppfylla bästa tillgängliga teknik avseende BAT-slutsatser för avfallsbehandling inklusive skyddsåtgärder för utsläpp till vatten samt övriga aktuella BAT-slutsatser. Länsstyrelsen har ifrågasatt detta. Mot bakgrund av bolagets åtagande att utreda installation av en sandfilteranläggning för ytterligare rening av avloppsvattnet från DCR-anläggning bedömer domstolen att marginalerna till BAT-AEL för bland annat suspenderade ämnen kommer att kunna ökas betydligt.

4 kap. 11-12 §§ avfallsförordningen

I fråga om uppdelning av inkommande avfallsströmmar och alternativa behandlingsmetoder för farligt respektive icke-farligt avfall anser mark- och miljödomstolen att denna fråga är intimt förknippad med regleringen av avfallsströmmarna för de olika separat tillståndsgivna produktionsanläggningarna och att ett villkor med krav på särskild och separat behandling i DCR-anläggningen av innehållet i strömmar där halterna övertid kan variera inte är tekniskt möjligt att uppfylla. Mark- och miljödomstolen instämmer därför i bolagets bedömning. Bestämmelserna i avfallsförordningen utgör därför inget hinder mot att tillstånd lämnas.

Bortledning av ytvatten

Mark- och miljödomstolen anser vidare att den ansökta bortledda mängden saltvatten från Bulkhamnen och Öresund i förhållande till vattenutbytet i Öresund är helt försumbar med avseende på påverkan på flöden och nivåer. Huvuddelen av flödet återförs som kylvatten och processavloppsvatten. Någon påverkan på vattenförhållandena kan inte rimligen uppstå. Det är vidare möjligt att ytterligare minska påverkan på fisket. Tillstånd till det sökta uttaget ska därför lämnas.

Sammanfattande tillåtighetsbedömning

I ljuset av de övriga tillståndsgivna produktionsanläggningarna inom IPOS med moderna tillstånd har det funnits skäl att ompröva villkoren i tillståndet för den befintliga verksamheten som är mer än 40 år gammalt. Länsstyrelsen har i vart fall i delar nu yrkat avslag på ansökan. Mark- och miljödomstolen anser inte att ett avslagsbeslut skulle medföra någon förbättring av miljön eller i praktiken innebära någon väsentlig nackdel för bolaget, utöver att vissa utredningskostnader skulle varit fruktlösa. Mark- och miljödomstolen konstaterar att bolaget och tillsynsmyndigheten uppenbarligen sett ett värde i att genomföra en frivillig omprövning av en befintlig verksamhet med ett gällande tillstånd. Genom denna dom blir det också möjligt att ytterligare begränsa omgivningspåverkan och avgränsa serviceverksamheten vilket underlättar för tillsynsmyndigheten. Domstolen anser oaktat ovanstående att verksamheten uppfyller kraven i 2 kap. 6 § miljöbalken med avseende på lokalisering. Det föreligger inte heller hinder med hänsyn till hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken eller bestämmelserna om miljö kvalitets-

normer för vatten enligt 5 kap. miljöbalken. Vidare anser mark- och miljödomstolen att det går att meddela sådana skäligen begränsningar och försiktighetsmått enligt 2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken att det tillsammans med de åtaganden bolaget har gjort inte kommer att uppstå olägenheter av väsentlig betydelse enligt 2 kap. 9 § miljöbalken. Verksamheten är därmed tillåtlig och tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet enligt ansökan ska därför lämnas.

Lagligförklaring samt villkor för tillståndet till vattenverksamhet

Den befintliga intagsanläggningen uppfördes utan tillstånd på 1960-talet. Några erinringar mot lagligförklaringen av sjöpumpstationen med intag och övrig utrustning har inte inkommit. Mark- och miljödomstolen anser därför att anläggningen kan lagligförklaras.

Länsstyrelsen har dock anfört att bolaget bör åläggas att vidta skyddsåtgärder för att minimera påverkan på fiskfaunan och minska rensmängderna. Bolaget och länsstyrelsen är eniga om att installation av ett s.k. hastighetslock som ökar strömningshastigheten i närheten av intaget skulle göra att fiskfaunan undviker att komma i närheten av intaget. I fråga om installation av s.k. hastighetslock har bolaget yrkat att frågan måste utredas under en prövotid om det är möjligt med hänsyn till fartygstrafik och det ständiga behovet av ytvatten i de olika produktionsanläggningarna. Av utredningen i målet framgår emellertid att hamnen kan ta emot fartyg med ett djupgående på mellan 7 och 11 m vid den västra kajen och upp till 7 m vid den östra kajen. Det framgår vidare av ritningsunderlaget rörande intaget att det är beläget på ett avstånd ca 9 m ut från den indragna västra kajen vid Sjöpumpstationen och att intagets överyta ligger på ett djup om -4,4 m. Vid huvudförhandlingen och synen har bolagets företrädare upplyst om att inga fartyg med hänsyn till djupgåendet kan röra sig i området kring eller över intaget och att området ligger vid sidan om markerad trafikled. Vidare bör behovet av vatten i produktionen inte kunna hindra ett i god tid planerat driftstopp vid installationen eller annat nödvändigt underhåll. Mot denna bakgrund anser mark- och miljödomstolen att de skäl som bolaget anfört för att sätta frågan om hastighetslock på prövotid inte är tillräckliga. Slutligt villkor om installation av hastighetslock ska därför fastställas på sätt som framgår av domslutet.

Vidare anser domstolen att bolaget ska åläggas att löpande kontrollera rensmängder och förekommande fiskdöd i Sjöpumpstationen.

Villkor för miljöfarlig verksamhet

Bolaget har föreslagit förhållandevis få slutliga villkor kombinerat med åtaganden som man anger ska hänföras till det allmänna villkoret samt omfattande prøvotidsutredningar. Mark- och miljödomstolen har funnit att flera av åtagandena är av sådan betydelse för tillåtligheten eller att de behöver omformuleras eller preciseras så att de bör föreskrivas som villkor. Detta innebär inte att bolaget och tillsynsmyndigheten kan bortse från övriga åtaganden vilka omfattas av det allmänna villkoret.

Mark- och miljödomstolen anser att de föreslagna villkoren, med någon justering, i huvudsak kan föreskrivas på sätt som framgår av domslutet. I frågan om villkoret för utsläppet av suspenderade ämnen från DCR-anläggningen till avlopp A konstaterar domstolen att bolaget åtagit sig en prøvotidsutredning för installation av sandfilter. Då suspenderade ämnen kan förväntas avskiljas över sandfiltret anser mark- och miljödomstolen att bolagets villkorsförslag i stället bör föreskrivas som provisorisk föreskrift.

Mark- och miljödomstolen anser att villkor bör föreskrivas för att nedbringa risken för damning vid lastning och lossning av fast gods i bulkhamnen samt villkor för att undvika spill vid lastning och lossning av flytande produkter och råvaror.

I fråga om behovet av skyddsåtgärder och begränsningar såvitt avser spolplattorna anser mark- och miljödomstolen att de av bolaget åtagna åtgärderna om avveckling av spolplattor utomhus, installation av utjämningsstank och utbyte av oljeavskiljare ska vara verkställda inom 12 månader från det att domen vunnit laga kraft. Det bör vidare delegeras till tillsynsmyndigheten att medge avsteg från tidsramen för det fall det uppkommer särskilda skäl samt att meddela de närmare föreskrifter om detaljutformning som kan behövas.

I fråga om avledande av avloppsvatten till kommunalt spillvattennät har NSVA yrkat att det bör föreskrivas i villkor att inget annat än sanitärt avloppsvatten från Energicentralen och DCR-anläggningen får ledas till det kommunala spillvattennätet. Bolaget har motsatt sig villkorsreglering i denna del. Mark- och miljödomstolen anser för det första att villkor i en tillståndsdom inte kan utformas så att den kommunala huvudmannen tvingas att mot sin vilja ta emot industriellt processavloppsvatten. För det andra ska tillståndsmyndigheten bedöma om aktuella spillvatten har sådana egenskaper att det typiskt sett kan behandlas i ett kommunalt avloppsreningsverk. Mot denna bakgrund anser mark- och miljödomstolen att villkor om att inget annat än sanitärt spillvatten från Energicentralen och DCR-anläggningen får avledas till kommunalt spillvattennät ska föreskrivas. Vad bolaget anfört i denna del medför ingen annan bedömning. Därutöver anser domstolen att det ska föreskrivas villkor om att pH i filtratet från DCR-anläggningen till avlopp A ska mätas och pH-justeras kontinuerligt. Vidare anser domstolen att bolagets åtagande om kontroll av det interna avloppssystemet som ansluter till kommunens spillvattennät och om utredning av eventuella åtgärder bör föreskrivas som villkor med delegation till tillsynsmyndigheten på sätt som framgår av domslutet.

Uppskjutna frågor

Mark- och miljödomstolen konstaterar att det saknas underlag för att kunna fastställa slutliga villkor avseende utsläppen från DCR-anläggningen, avloppsutsläppen R, L, T, M, O och Ö såvitt gäller såväl utsläppen av föroreningar som åtgärder för att minimera ovidkommande vatten. Bolaget har föreslagit att dessa frågor ska sätas på provotid. I fråga om avlopp R anser mark- och miljödomstolen att bolaget även ska åläggas att utreda möjligheten att pH-justera utgående vatten till mellan 6,5 - 9. Även om utspädningen i recipienten är betydande kan det inte uteslutas att ett så lågt pH som 3 kan medföra mobilisering av partikelbundna metaller redan i avloppsnätet. Bolaget har även föreslagit provotider för att utreda frågor om elanslutning för fartyg i hamnen, släckvattenhantering och avstängningsmöjligheter i avloppen. I fråga om släckvattenhanteringen anser domstolen att den dels har teknisk koppling till provotiden avseende avstängningsmöjligheter i avloppen dels behöver ske i samråd med tillsynsmyndighet och räddningstjänst varför provotiden

bör sättas på två år efter laga kraft. Vidare anser domstolen att frågan i detta skede inte bör delegeras till tillsynsmyndigheten då det kan vara fråga om betydande och kostsamma åtgärder.

Bolaget har vidare föreslagit att möjligheterna att ytterligare minska störningarna från de samlade transporterna till och från IPOS ska utredas under en prövotid. Mark- och miljödomstolen konstaterar att just transportfrågorna har brutits ut från målen om de tidigare tillståndsgivna produktionsanläggningarna och att bolaget och länsstyrelsen varit överens om att transporternas miljöpåverkan ska prövas i detta mål. Mark- och miljödomstolen bedömer att bolaget i ansökan inte i tillräcklig omfattning har utrett transportfrågorna så att det går att meddela eventuella begränsningar och slutliga villkor varför en ytterligare utredningstid behövs och med en sådan omfattning och inriktning som framgår av domslutet.

Delegation

Mark- och miljödomstolen bedömer att frågan om åtgärder i spillvattennätet, och om åtgärder för att minimera damning kan delegeras till tillsynsmyndigheten enligt bolagets förslag. Även skyddsåtgärder vid spolplattor i dess närmare utformning samt anstånd med genomföranden bör delegeras. Därutöver bör frågan om ev. åtgärder angående energieffektivisering och kontrollen av verksamheten delegeras i enlighet med praxis.

Ekonomisk säkerhet

Länsstyrelsen har yrkat att det ska föreskrivas en ekonomisk säkerhet mot bakgrund av den avfallslagring som sker i verksamheten. Bolaget som har motsatt sig att tillståndet förenas med krav på ekonomisk säkerhet har beräknat kostnader för att omhänderta lagrat avfall till ca 1 000 000 kr. Beloppet har vitsordats av länsstyrelsen. Med hänsyn till det anförda och mot bakgrund av den omfattande förvaringen och hanteringen av avfall och farligt avfall anser mark- och miljödomstolen att det ska ställas en säkerhet med stöd av 16 kap. 3 § miljöbalken med ett belopp i enlighet med vad parterna är överens om.

Säkerheten ska godkännas av mark- och miljödomstolen och förvaras hos Länsstyrelsen i Skåne län.

Kompensation

Mark- och miljödomstolen anser inte att den nu tillståndsgivna verksamheten tar mark- och vatten i anspråk på sätt att den medför sådana kvantifierbara skador som kan motivera krav på kompensationsåtgärder. Länsstyrelsens yrkande ska därför ogillas.

Fiskeavgift

Fiskeavgift får enligt 6 kap. 5 § lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet beslutas i stället för att meddela villkor enligt 11 kap. 8 § miljöbalken till skydd för fisket i det vatten som berörs av vattenverksamheten. I fråga om bortledningen av ytvatten anser domstolen att utredningen i målet visat att verksamheten med det villkor om s.k. hastighetslock vid intaget av ytvatten i hamnbassängen som nu direkt föreskrivs inte kan komma att skada fisket mer än högst obetydligt. Någon fiskeavgift är därför inte aktuell. Om vattenverksamheten trots allt skulle leda till skador som domstolen inte har förutsett, får de skadelidande framställa anspråk på ersättning inom ramen för anmälan av oförutsedd skada.

Igångsättningstid och ianspråktagande

Ansökan omfattar i huvudsak tillstånd till befintlig verksamhet. Länsstyrelsen har vid huvudförhandlingen anfört att igångsättningstid för den miljöfarliga verksamheten enligt 22 kap. 25 § miljöbalken ska fastställas. Bolaget har vid huvudförhandlingen motsatt sig att igångsättningstid meddelas då all verksamhet redan bedrivs. Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning. Av 22 kap. 25 § andra stycket framgår att det i ett tillstånd ska anges den tid inom vilken den tillståndsgivna verksamheten ska ha satts igång. Enligt 24 kap. 2 § miljöbalken förfaller tillståndet om tillståndshavaren inte iakttar de bestämmelser om igångsättningstid som meddelats. Som domstolen ovan konstaterat utgör den ansökta hamnverksamheten en faktisk

utökning av verksamheten i förhållande till den nivå bolaget i handlingarna har angett som den historiska inom ramen för det gällande tillståndet. Till följd härav ska en igångsättnings tid fastställas för när den utökade hamnverksamheten överstigande 650 anlöp eller hantering av 2 000 ton gods per år ska ha satts igång. Mark- och miljödomstolen anser tiden skäligen bör bestämmas till sex år från det att denna dom vunnit laga kraft. I övrigt anser mark- och miljödomstolen att igångsättnings tid för den befintliga verksamheten lagligen inte kan bestämmas.

Såvitt avser ianspråktagande av tillståndet har mark- och miljööverdomstolen i det refererade avgörandet MÖD 2014:44 behandlat frågan om när ett tillstånd träder i kraft för en befintlig verksamhet och därvid anført bl.a. följande. ” Enligt Mark- och miljööverdomstolens mening kan det vara svårt att särskilja befintliga och nya inslag i verksamheten på ett sätt som gör det möjligt att ställa krav på att det nya tillståndet ska gälla från en viss tidpunkt såvitt avser den befintliga delen av verksamheten men inte i förhållande till nya delar. En särskild ordning om när ett tillstånd för en befintlig verksamhet börjar gälla mot verksamhetsutövaren ter sig därför svår att tillämpa och har heller inte stöd i miljöbalken. Mark- och miljööverdomstolen finner mot denna bakgrund att förordnandet med innebörden att tillståndet måste tas i anspråk från det att tillståndet vunnit laga kraft ska upphävas.”

Det är således klart fastlagt i praxis att det är tillståndshavaren som själv avgör om denne vill ta ett tillstånd i anspråk. Samtidigt uttalar MÖD i det refererade avgörandet att miljöbalken genom bestämmelserna om omprövning möjliggör en prövning av ett tillstånd för en befintlig verksamhet som syftar till att tillräckliga miljökrav ställs och som verksamhetsutövaren inte kan undgå genom att inte ta tillståndet i anspråk. Länsstyrelsen har således i detta fall möjlighet att ansöka om omprövning enligt 24 kap. 5 § miljöbalken varvid det underlag som verksamhetsutövaren tagit fram för tillståndsprövningen användas vid en sådan omprövning.

Mark- och miljödomstolen anser sammanfattningsvis att frågan om igångsättnings tid och ianspråktagande av nytt tillstånd behöver ses från olika utgångspunkter. För

det fall ett tillstånd saknar igångsättningstid och/eller arbetstid och verksamhetsutövaren väljer att inte ta tillståndet i anspråk skulle detta kunna innebära att tillståndet skulle kunna ligga vilande under lång tid och att skälighetsbedömningar och villkor skulle kunna bli otidsenliga. Det ankommer då på tillsynsmyndigheten att väcka fråga om omprövning enligt 24 kap. 5 § miljöbalken för att undanröja otidsenliga tillstånd utan fastställd igångsättningstid eller se till att befintliga verksamheter uppfyller moderna miljökrav.

I fråga om ianspråktagande saknas skäl att frångå MÖD:s praxis varför domstolen inte kan förordna annat än att det gällande tillståndet från 1979 ska upphöra att gälla när detta tillstånd tas i anspråk samt att bolaget ska meddela tillsynsmyndigheten och mark- och miljödomstolen när tillståndet tas i anspråk.

Arbetstid

Den i denna dom lagligförklarade anläggningen för bortledning av ytvatten medför inga arbeten i vatten som kan omfattas av arbetstid. Den ovan villkorade skyddsåtgärden med installation av hastighetslock är en tvingande skyddsåtgärd som ska utföras inom viss tid.

Oförutsedd skada

Mark- och miljödomstolen bedömer att tiden för anmälan av oförutsedd skada ska fastställas i enlighet med bolagets förslag till fem år från dagen för dom.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen finner inte skäl att ändra den i beslut den 21 april 2020 preliminärt fastställda prövningsavgiften om 140 000 kronor.

Rättegångskostnader

Länsstyrelsen i Skåne län har yrkat ersättning för arbete med 20 h à 800 kronor, totalt 16 000 kr. På beloppet utgår inte moms. Bolaget har medgett yrkandet varför

bolaget ska förpliktas att utge det yrkade beloppet jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för dom.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-01)

Överklagande senast den 22 mars 2023.

Ann Westerdahl

Carl-Philip Jönsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ann Westerdahl, ordförande, och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson samt de särskilda ledamöterna Robert Rosenqvist och Torbjörn Brorson.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress, e-postadress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se